

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk- naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap
og teknologiledelse
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Marthe Rosenvinge Ervik

**Medieeksponering og politisk
selvtillit**

– en kvantitativ analyse av 27 europeiske land

Masteroppgave i statsvitenskap

Trondheim, våren 2013

Abstract

Blekesaune, Elvestad and Aalberg (2012) demonstrates that an increasing segment of the European electorate, seems to dismiss information opportunities through the media. If voters continuously are preferring not to be exposed to political news, how can they trust themselves to be well informed about politics? The assumption of «media malaise» and hypothesis of cognitive mobilisation provides different perspectives on the matter. This paper examines how media exposure affects the citizen's evaluation of their knowledge about politics, and as a result whether internal efficacy have been increasing or decreasing over time. As media is varying between media systems as defined by Hallin and Mancini (2004), this paper also tests whether internal efficacy is varying between media regimes. By using multilevel modelling and European Social Survey-data the main findings indicates a strong positive relationship between media exposure and political efficacy. This suggests support for the hypothesis of mobilisation. The analysis also indicates a slight decrease in internal efficacy between 2002 and 2008, and significantly lower internal efficacy in polarized pluralist media regimes than in other media regimes. However, the difference between the media systems is not significant when using all European countries as a sample.

Forord

Da jeg oppdaget at jeg var kommet til stadiet hvor det var på tide å skrive et forord, kjente jeg umiddelbart at skuldrene senket seg. Å skrive denne masteroppgaven har ikke bare vært et bidrag til en større forskningslitteratur, det har også vært en personlig seier. Jeg klarte det. Det har vært en lang og tøff prosess å komme hit, men det har vært en læringsprosess som mange har bidratt til og som jeg slett ikke skal ha æren for alene.

Formålet med denne oppgaven har vært å undersøke forholdet mellom medieeksponering og politisk selvtillit. Analysen er den siste delen av min mastergrad i statsvitenskap ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap (ISS) ved NTNU. Jeg ønsker spesielt å takke min veileder prof. Toril Aalberg ved ISS, som har stått for konstruktive innspill og faglige oppmuntringer gjennom de ulike fasene av arbeidet. Det har vært en ære å få lov til å formes faglig under en som har så god innsikt som deg.

Jeg står også i takknemlighetsgjeld til faglige inspiratorer som prof. Anders Todal Jensen og prof. Ola Listhaug (begge ISS), som i starten av min fartstid som student vekket min interesse for politisk adferd generelt og politisk tillit spesielt. En varm takk til prof. Shanto Iyengar, som etter en intensiv forelesningsrekke i mediepolitikk høsten 2012 oppfordret meg til å gå videre med ideen om at medieeksponering potensielt kan føre til endring over tid i borgeres politiske selvtillit. Jeg må også takke instituttleder Arild Blekesaune ved ISS, hvis begeistring i innledningsforelesingene om statistikk og metode fremdeles får meg til å trekke på smilebåndet av signifikanstesting og sentraltendens.

Mine medstudenter på lesesal 6388 skal ha takk for mangfoldige faglig berikende diskusjoner og digresjoner. Særlig takk til Veronica Fagerland og Ida Ørjansen Heggem for fantastisk bistand i Stata og i teknikkene bak flernivåanalyse, Lisa Marie Gronning for hjelp med korrektur, og til flere andre for ærlige og innsiktsfulle innspill på veien.

Opphavet fortjener sin del av hederen; takk til Lise Amundsen og Solfrid Langeland for gode råd og korrekturlesing. Dere har virkelig vært gull verdt.

Sist, men slettes ikke minst, en enorm takk til Kim Ervik for alle gangene du tok oppvasken selv om du ikke måtte. Jeg lover å vaske litt ekstra i tiden som kommer!

Undertegnede står selv ansvarlig for eventuelle feil og mangler.

Trondheim, 13. mai 2013

Innholdsliste

1 Innledning og bakgrunn	1
1.1 Faglig kontekst og problemstilling	2
1.2 Struktur og funn	4
2 Teori og tidligere forskning	5
2.1 Definisjon av politisk selvtillit	5
2.2 Demokratisk relevans	6
2.3 Individspesifikke forklaringsmekanismer	8
2.3.1 Medieubehaget	8
2.3.2 Kognitiv mobilisering	11
2.4 Kontekstuelle forklaringsmekanismer	13
2.4.1 Medieregimer	14
2.4.2 Nasjonal økonomi	17
2.5 Oppsummering og hypoteser	17
3 Data og metode	19
3.1 Oppgavens design	19
3.2 Data og utvalg	20
3.3 Dokumentasjon av analysevariabler	22
3.3.1 Indre politisk selvtillit	22
3.3.2 Individspesifikke variabler	24
3.3.3 Kontekstuelle variabler	26
3.4 Reliabilitet og validitet	28
4 Analyse	31
4.1 Medienes sammenheng med indre politisk selvtillit	31
4.2 Indre selvtillit i ulike mediesystemer	37
4.3 Diskusjon av modellen	46
5 Avslutning	47
5.1 Konklusjoner	47
5.2 Policy-implikasjoner	48
Litteraturliste	49
Appendiks I: Deskriptiv statistikk	59
Appendiks II: Kategorisering av mediesystemer	65

Appendiks III: Sensitivitetsanalyser	73
Appendiks IV: Testing av forutsetninger	81

Liste over tabeller

Tabell 3.1 27 land kategorisert etter mediesystemdimensjoner.....	28
Tabell 4.1 Flernivåanalyse indre selvtillit, kontrollvariabler og kurveledd.....	32
Tabell 4.2 Flernivåanalyse av generell medieeksponering på politisk selvtillit.....	33
Tabell 4.3 Flernivåanalyse indre selvtillit kontrollert for medieregimer, 16 land.....	38
Tabell 4.4 Flernivåanalyse indre selvtillit kontrollert for medieregimer, 27 land.....	43

Liste over figurer

Figur 4.1 Predikert indre selvtillit, grad av medieeksponering.....	35
Figur 4.2 Predikert indre selvtillit, grad av medieeksponering kontrollert for politisk interesse og stemte ved forrige valg.....	36
Figur 4.3 Predikert selvtillit i ulike mediesystemer, grad av medieeksponering.....	40

1 Innledning og bakgrunn

Denne oppgavens problemstilling er særlig inspirert av Blekesaune, Elvestad og Aalberg (2012), som har vist at Europa mellom 2002 og 2008 i økende grad står ovenfor såkalt ikke-forbrukere av nyhetsmedier - «avkoblede» velgere som velger bort informasjon og dermed kunnskap om politikk. Mens det tidligere har blitt sett på som samfunnsborgerens plikt å holde seg oppdatert, velger stadig flere å la være å følge med i nyhetsbildet. Forskerne finner at tendensen til å ignorere informasjonsmulighetene som tilbys av mediene er høyere i 2008 enn i 2002 til 2006, og frykter at dette kan indikere at vi går i retning av en mer uinformert og mindre engasjert velgermasse. Videre finner Blekesaune *et al.* (2012) og Aalberg, Blekesaune og Elvestad (2013) at det særlig er dem med lav politisk og sosial kapital - inkludert politisk selvtillit - som velger å være «avkoblet». Dersom et bunnsjikt av samfunnsborgere til stadighet velger bort kunnskap om politikk gjennom å la være å eksponere seg for mediene, hvordan oppfatter borgeren da sin egen evne til å delta i politikken? Vurderer borgeren fremdeles sin egen kunnskap om politikk som tilstrekkelig? Forstår borgerne selv at de ved å avkoble seg «demobiliseres» i demokratiteoretisk forstand, eller opplever de at de har gode forutsetninger for å ta politiske standpunkt?

Oppgavens problemstilling er å studere om europeiske borgeres politiske selvtillit er redusert i perioden etter år 2000. Oppgaven fokuserer på om generell medieeksponering for aviser, tv, radio og internett kan være poensielle forklaringsmekanismer til en slik nedgang. Ettersom jeg undersøker om medieeksponering har innvirkning på selvtilliten, analyseres det også hvorvidt indre selvtillit varierer mellom mediesystemer. Dette er et vesentlig forskningsspørsmål ettersom politisk selvtillit utgjør en stor del av det som motiverer og setter velgeren i stand til å stemme (Delli Carpini og Keeter, 1996).

I oppgaven definerer jeg generell politisk tillit som samfunnsborgerens tiltro til politiske institusjoner, de politiske partiene og det demokratiske systemet i sin helhet. Fagfeltet deler vanligvis mellom *indre* og *ytre* former av den generelle tilliten (Lane, 1959; Easton, 1965). Et annet faglig hovedskille går mellom *intern* og *ekstern selvtillit*, som kan sies å være undervarianter av den indre formen for tillit (Campbell, Gurin og Miller, 1954; Almond og Verba, 1965; Craig, Niemi og Silver, 1990). Her konsentrerer jeg meg om den interne politiske selvtilliten, definert som borgernes vurdering av egen kompetanse om politikk.

Innledningskapittelet vil først kort introdusere problemstillingen og den faglige konteksten for oppgaven. Deretter vil struktur og design presenteres.

1.1 Faglig kontekst og problemstilling

Selv om politisk engasjement og politisk tillit i sin helhet lenge har vært tema for diskusjon, er det til dags dato gjort overraskende få empiriske studier på endringer i hvordan borgerne vurderer sin egen kompetanse. Forskningen er særlig begrenset i europeisk kontekst, og i tiden etter år 2000. Mangelen er spesielt overraskende ettersom det de siste tiårene har rast en debatt mellom de motstående perspektivene knyttet til tesen om *kognitiv mobilisering* og antagelsen om *medieubehaget*, som gir ulike forklaringer på hvordan borgernes vurdering av egen kompetanse påvirkes når borgeren blir utsatt for medieeksponering. Med medieeksponering mener jeg i denne sammenhengen bruk av aviser, fjernsyn, radio og internett. En del av forskningen innen politisk kommunikasjon hevder at massemedia, og da særlig fjernsyn, må ta skylden for at nivåene av politisk tillit og andre indikatorer på engasjement har sunket siden 1960-tallet (Patterson, 1994, s. 147-174; Putnam, 1995; Cappella og Jamieson, 1997; Valentino, Beckmann og Buhr, 2001; Mutz og Reeves, 2005). Disse forskerne betrakter effekten av medieeksponering som et «medieubehag». Antagelsen om medieubehaget indikerer at grad av medieeksponering påvirker samfunnsborgernes politiske selvtillit i negativ retning.

Tesen om kognitiv mobilisering tilsier at utfallet vil bli et ganske annet. Forskere i dette paradigmet hevder at vi i dag lever i et informasjonssamfunn hvor økte individuelle ressurser som utdanning og informasjonstilgang gjennom mediene øker elektoratets evne til mobilisering (Inglehart, 1977; Dalton, 1984). Tesen om kognitiv mobilisering indikerer derfor at medieeksponering vil kunne gi en positiv endring i selvtilliten. Så forskjellige forklaringer krever ytterligere forskning på emnet. Det skal imidlertid presiseres at realiteten er adskillig mer nyansert enn denne debatten kan illustrere. Ut over oppgavens problemstilling er hensikten derfor også i bidra til videre diskusjon mellom disse perspektivene.

Som en forlengelse av argumentet om at mediebruk påvirker politisk selvtillit, må det ifølge Hallin og Mancini (2004) tas høyde for at mediebruken også kan ha ulike effekter i ulike land. Konseptet mediasystem brukes i denne oppgaven om et knippe land med fellestrekk innen hvordan medielandskapet har oppstått og fungerer (Hallin og Mancini, 2012, s. 12). I medieforskningen benyttes mediasystem-typologiene til å undersøke det totale bildet som

oppstår når en ser på sammenhengene mellom massemediene. Jeg antar videre at det samlede bildet av et mediasystem vil gi mer og bedre informasjon om massemediene som er vanskelig å identifisere dersom man måler hvert medium for seg. Land i polarisert pluralistiske mediasystemer opplever en større bruk av såkalt myke nyheter og saksrammer i media enn land i den liberale og demokratisk korporative modellen (Iyengar, Curran, Lund, Salovaara-Moring, Hahn og Coen, 2010). Ifølge antagelsen om medieubehaget kan det følgelig antas at borgere i land i den polarisert pluralistiske modellen vil oppleve en høyere grad av mediekynisme, og derav en lavere politisk selvtillit, enn borgere i andre medieregimer.

Med bakgrunn i antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering er oppgavens forskningshypoteser som følger:

- H1: Generell medieeksponering har en negativ sammenheng med indre politisk selvtillit blant europeiske velgere.
- H2: Indre politisk selvtillit hos borgerne er redusert i perioden mellom 2002 og 2008.
- H3: Indre politisk selvtillit er lavest i polarisert pluralistiske medieregimer.

Et vidt spekter av forskning har vist at ulike typer medieinnhold har ulike eksponeringseffekter (Newton, 1999a). Jeg skal komme tilbake til dette og mer spesifikke hypoteser for ulike former for medieeksponering i del 2.5.

En empirisk studie på forholdet mellom medieeksponering og indre selvtillit blant europeiske borgere vil kunne bidra til å øke den systematiske kunnskapen vi har om hvordan velgere vurderer sin egen kompetanse om politikk, samt bidra til å tette hullene i tidligere forskning om hvordan dette forholdet utspiller seg over tid og mellom land. Enda viktigere er det faktum at kausalforholdet ikke er etablert, og at forholdet mellom medieeksponering og selvtillit komparativt i Europa er lite belyst. Problemstillingen er viktig å stille fordi spørsmålet har samfunnsmessig betydning i demokratisk forstand, og resultatene vil kunne belyse mekanismene som er med på å få samfunnsborgeren til å stemme (Delli Carpini og Keeter, 1996). Videre har bare begrenset forskning har fokusert på endringsforholdet, til tross for at moderne politikk er en medialisert form for politikk og at samfunnsborgerne daglig eksponeres for en massiv mediestrøm. Også forbindelsen mellom mediasystem og selvtillit er et forhold svært lite forskning har adressert tidligere. Ettersom begge de teoretiske

perspektivene gir gode grunner for å anta at det kan finnes forskjeller, vil oppgaven kunne tilføye ny kunnskap til forskningsfeltet også her.

1.2 Struktur og funn

En kvantitativ tilnærming er valgt for å kunne si noe om det generelle mønsteret fremfor de spesifikke detaljene, særlig ettersom hypotesene betinger et design som kan si noe om medieeksponering i komparativ sammenheng. Hypotesene belyses empirisk ved bruk av kombinerte data fra European Social Survey (ESS) runde 1 til 4 (gjennomført 2002-2008), samt data fra European Media System Survey (EMSS) som anvendes til å utvide Hallin og Mancinis (2004) mediesystem-typologi til samtlige av de 27 landene i analysen. Ettersom respondentene er ordnet hierarkisk i 27 land er modellen som gjennomføres av hensyn til datagrunnlaget og hypotesene en flernivåanalyse. Respondentene og landene utgjør henholdsvis nivå 1 og nivå 2 i analysen.

Oppgaven finner støtte til tesen om kognitiv mobilisering, da estimatene i analysen indikerer en positiv sammenheng mellom generell medieeksponering og politisk selvtillit. Funnene tyder på at det er borgerne som eksponerer seg mest for ulike medier som har høyest politisk selvtillit. Oppgaven finner også indikasjoner på en reduksjon i selvtillit over tid, men sammenhengen er svak. Videre indikerer analysen at det er populasjonsforskjeller i selvtillit mellom medieregimer, hvor borgere i de polarisert pluralistiske regimene ser ut til å ha lavest indre selvtillit. Påstanden bekreftes på tvers av de 16 landene som allerede er kategorisert i Hallin og Mancinis (2004) mediesystem-typologi, men ikke for studiens 27 land i sin helhet.

Oppgaven er delt inn i fem hoveddeler. Etter innledningen (del 1) vil teorikapittelet (del 2) ta for seg sentrale teorier og begreper på området sammen med en kort gjennomgang av internasjonal forskningslitteratur. Metodekapittelet (del 3) diskuterer metodologien og data som er benyttet, før analysen (del 4) vil presentere og diskutere de empiriske funnenes relevans. Avslutningskapittelet (del 5) vil sammenfatte resultatene, og reflektere over mulighetene for videre forskning.

2 Teori og tidligere forskning

I dette kapitlet kommer jeg til å gi en oversikt over teori og tidligere forskning som er relevant for å sette oppgaven inn i en større kontekst. Hensikten med denne delen er todelt. For det første skal kapitlet gi en forståelse av fagfeltet for lesere som ikke allerede kjenner det. Forhåpentligvis kan noe av det også være nyheter for selv den mest oppdaterte leser. For det andre og minst like viktig skal denne delen vise at påfølgende metoder og forsøk er gjennomført i samsvar med eksisterende metodikk på fagfeltet. Jeg etterstreber derfor en høy grad av transparens i hvordan jeg har forholdt meg til tidligere arbeider.

Kapitlet vil først gjennomgå den generelle konteksten og oppgavens statsvitenskapelige relevans, før fokuset gradvis blir mer hypotese-spesifikt med ulike teoretiske syn på potensielle individuelle og kontekstuelle påvirkningsmekanismer. Til sammen vil dette danne grunnlaget for et sett med konkrete forventninger for analysen i del 2.5.

2.1 Definisjon av politisk selvtillit

Det er en vidt utbredt antagelse at samfunnsborgernes adferd trigges av tilstedeværelsen av materielle og kognitive ressurser, slik som utdanning, inntekt, kunnskap og arbeidsstatus. Det dominerende synet i politisk adferd konseptualiserer tilliten som en form for kapital, politisk og sosial, som borgere trenger for å overkomme hindringer mot deltagelse (se f.eks. Pateman (1970); Putnam (2000)). Som tidligere nevnt består begrepet tillit av flere underaspekter og er et svært tvetydig begrep. Tillit generelt er derfor være et naturlig sted å starte før fokuset snevres inn på indre selvtillit.

Det er vanlig å skille mellom ytre og indre former for politisk tillit. Easton (1965, s. 165) definerer den ytre tilliten som tillit til politiske partier, politikere, politiske institusjoner, og regimet eller nasjonen. Forfatteren beskriver politisk tillit som en borg med ulike murer. Det er ifølge Easton (1965) sjelden at befolkningen i demokratiske land har mistillit til regimet i seg selv, som er den innerste borgringen, selv om han hevder mistillit til en av borgringene kan påvirke og smitte over på de andre tillitsformene. Dette er særlig relevant for oppgaven ettersom det siden 1960-tallet har vært en nedadgående tendens i disse formene av ytre tillit (Dalton, 2004, 2005).

Innledningsvis definerte jeg intern politisk selvtillit som borgernes vurdering av egen kompetanse om politikk. En av de første empiriske studiene på politisk selvtillit er

gjennomført av Campbell *et al.* (1954, s. 104, 187-188). Her betegnes politisk selvtillit som en følelse samfunnsborgeren har relatert til det å delta i politikk, og en følelse knyttet til om deltagelsen vil ha noen innvirkning på den politiske prosessen. Forfatterne skiller imidlertid ikke mellom intern og ekstern selvtillit. Robert Lane (1959, s. 149) argumenterer i boken *Political life* for distinksjonen mellom et indre og et ytre aspekt, med et skille mellom borgerens tiltro til egne politiske kapasiteter versus borgerens tiltro til responsivitet fra borgerens egne politiske omgivelser.¹ Formuleringen Lane anvender om intern selvtillit har betydelige likhetstrekk med konseptet «subjektiv politisk kompetanse» som senere analysert av Almond og Verba (1965, s. 181-213, 337 ff.), og indre og ytre politisk selvtillit som senere beskrevet hos Abramson (1972).²

Politisk selvtillit, oversatt fra engelske «efficacy», er et flerdimensjonalt begrep. De teoretiske definisjonene i nyere publikasjoner tenderer i all hovedsak å trekke på definisjonene til Converse (1972) og Lane (1959). Hovedvekten av forskningen i etterkant av Niemi *et al.* (1991) har også valgt å skille mellom ekstern og intern selvtillit. Craig *et al.* (1990) bekrefter skillet empirisk ved hjelp av faktoranalyser, og finner at intern og ekstern selvtillit lader på forskjellige faktorer. Den *interne* selvtilliten refererer til individets holdninger til sin egen evne til å forstå, og til å delta effektivt i politikk. Den *eksterne* selvtilliten refererer til borgerens oppfattelse av hvorvidt politikere og institusjoner bryr seg om hva han eller hun ønsker (Craig *et al.* 1990; Niemi *et al.* 1991). Denne inndelingen er vesentlig å få presisert ettersom oppgaven fokuserer på hvordan borgerne ser på egen politisk kunnskap. Det er imidlertid fremdeles kontroversielt hvilke elementer man velger for å operasjonalisere indre politisk selvtillit, noe jeg skal komme nærmere tilbake til i metoddelen (del 3.3.1).

2.2 Demokratisk relevans

Flere teoretiske tenkere har forsvart deltagelse i det politiske systemet og tillit til dette som et sentralt mål på et sunt demokratisk samfunn (Pateman, 1970; Delli Carpini og Keeter, 1996; Zittel og Fuchs, 2007). Den generelle tilliten mellom samfunnsborgerne og politikkenes aktører er en forutsetning for det demokratiske styresettet, og har lenge blitt karakterisert om en faktor for de styrendes legitimitet. Dette avsnittet skal kort redegjøre for interne selvtillits demokratiske relevans.

¹ Oversatt fra engelske «self-efficient», Lanes egen ordbruk.

² For en grundigere gjennomgang av politisk selvtillit som flerdimensjonalt begrep, se Craig *et al.* (1990) og Niemi, Craig og Mattei (1991).

Det har tidligere blitt påvist at indre selvtillit har en sammenheng med borgerens evne og vilje til å stemme (Listhaug, 2006, s. 215).³ Forholdet er positivt korrelert, altså vil borgere med lavere selvtillit vil ha lavere sannsynlighet for å delta, mens borgere med høyere selvtillit vil ha høyere sannsynlighet for å delta. Dersom borgeren anser det forgjeves å stemme, eller dersom han eller hun vurderer sin egen kompetanse om politikken som dårlig, vil denne ende opp med å bli frustrert og misfornøyd. Det er følgelig rimelig å anta at borgeren muligens vil la være å forsøke å påvirke valgfallet (Arrow, 1951; Dalton, 2005; Listhaug, 2006). Dette stemmer overens med tidligere funn hos Dalton (2005, s. 147 ff.), som finner at en stat med en befolkning med lav indre politisk selvtillit vil ha store utfordringer med å få borgerne til å delta i valg. De som har lav tillit til egen politisk kompetanse har vist seg å ha høyere sannsynlighet for å bli hjemmesittere ved valg (Aardal, 2003; Listhaug, 2006).

Dersom borgere med høyere selvtillit har større sannsynlighet for å stemme enn de med lav selvtillit, blir spørsmålet om selvtillits demokratiske relevans i stedet hvorvidt valgdeltagelse sees på som et positivt eller negativt demokratisk element. Ulike perspektiv på demokratiet legger svært ulik vekt på hvor stor plass den politiske deltagelsen skal og bør ha. Svaret på spørsmålet om viktigheten av valgdeltagelse vil være avhengig av hvilken demokratiforståelse som legges til grunn. Uten at jeg skal gå i dybden på de ulike demokratitradisjonene her kan det kort oppsummeres at både tilhengere av deltager- og samtaledemokratiet vektlegger aktive borgere gjennom ulike former for deltagelse som en demokratisk hjørnestein (Martinussen, 1978; Hernes og Martinussen, 1980). Ifølge disse demokratisynene må lav politisk selvtillit ses på som et demokratisk problem. I konkurransedemokratiet betraktes imidlertid deltagelse som mindre vesentlig, og en lav valgdeltagelse behøver ikke nødvendigvis være problematisk.

I de foregående avsnittene er det redegjort for den demokratiske relevansen av politisk selvtillit. Poenget med delkapittelet er å vise betydningen den indre politiske selvtilliten har for deltagelse, og dermed også for demokratiets velbefinnende. I det neste delkapittelet skal jeg gå over til å redegjøre for hvilke faktorer de ulike teoriperspektivene vektlegger for å forklare endring i indre selvtillit.

³ Hvorvidt det er den indre selvtilliten som påvirker velgerens valgoppførsel, eller om det er det å ha gjennomført stemmehandlingen som påvirker selvtilliten, er et omstridt tema som det ikke er anledning til å gå i dybden på her. Bandura (1977, 1995) finner for eksempel at det å ha stemt tidligere påvirker samfunnsborgerens selvtillit. For en inngående diskusjon, se Stenner-Day og Fischle (1992).

2.3 Individspesifikke forklaringsmekanismer

Som nevnt innledningsvis er medieubehaget og kognitiv mobilisering valgt som teoretiske utgangspunkt. Dette er fordi perspektivene har stor forklaringskraft når det gjelder å belyse hvordan medieeksponering påvirker samfunnsborgeres politiske selvtillit. Disse synene er langt mer nyansert enn det kan rettferdiggjøres her, og favner et bredt spekter av ulike argumenter. De bør også snarere sees på som en oppsamling av teoretisk fundamenterte argumenter heller enn teoretiske båser. Når det er sagt, tilbyr de svært ulike syn på hvilke konsekvenser ulike forklaringsfaktorer har for borgeren.

I dette delkapittelet kommer jeg til å diskutere hvilke individspesifikke faktorer de faglige perspektivene hevder kan gi en endring i selvtilliten. Med individspesifikke faktorer mener jeg faktorer innad i land og som påvirker samfunnsborgeren direkte. Skal man tro erfaringer fra tidligere studier har individspesifikke faktorer antageligvis størst forklaringskraft ettersom politisk selvtillit er en personlig politisk ressurs (Putnam, 1995; Torcal og Monteri, 2006). Det må likevel tas høyde for at kontekstuelle påvirkningsfaktorer kan ha en innvirkning, hvilket jeg skal komme nærmere tilbake til i del 2.4.

2.3.1 Medieubehaget

Det følgende avsnittet skal kartlegge hvilke mekanismer for endring av politisk selvtillit tidligere forskning som kan sies å kategoriseres i perspektivet om medieubehaget vektlegger. Retningen fokuserer i all hovedsak på konsekvenser av mediekonsum, og er i så måte relevant for å forstå medienes innvirkning på borgernes selvtillit. Jeg kommer tilbake til andre potensielle mekanismer fremmet av perspektivet om kognitiv mobilisering i avsnitt 2.3.2.

Forskerne i retningen antagelsen om medieubehaget (fra det engelske uttrykket «*mediamalaise*») argumenterer for at en økende grad av mediekonsum stjeler tid fra aktiviteter som øker den politiske kompetansen og den politiske deltagelsen (Postman, Nystrom, Strate og Weingartner, 1987; Putnam, 1995).⁴ Mediene øker altså individets grad av kynisme. Ifølge antagelsen resulterer mediekynismen i at velgerne stadig blir mer isolerte, og at utviklingen av politisk og sosial kapital hemmes ettersom borgerne ikke lenger har tid til deltagelse og sine sosiale nettverk. Retningen hevder videre at dette gir en negativ innvirkning

⁴ Perspektivet om medieubehaget har de siste tiårene utviklet seg fra å anta et video-ubehag til å anta et *medieubehag* (Nordtømme, Aalberg og Jenssen, 2004; Aalberg og Jenssen, 2007). Selv om mye av den tidligere forskningen innen medieubehag-tradisjonen fokuserer på de negative effektene av fjernsynsmediet, gjelder antagelsen i nyere forskning alle former for massemedia.

på demokratiet (Postman *et al.* 1987). Dersom disse påstandene stemmer vil en stadig økende mediebruk kunne gjøre velgeren stadig mindre tillitsfull med stadig mindre tillit til seg selv. Det er viktig å bemerke allerede her at kausaliteten mellom til medieeksponering og politisk selvtillit ikke er gitt; for eksempel argumenterer Blekesaune *et al.* (2012, s. 114) for at det er selvtilliten som påvirker hvor mye borgeren eksponerer seg for ulike medier (hvor de finner signifikante sammenhenger). På den annen side finner Putnam (1995, 2000) at medieeksponering har en negativ sammenheng med politisk kapital. Som diskutert i definisjonskapittelet 2.1, må politisk selvtillit sees på som en del av individets politiske kapital. Dette, med flere andre faktorer, gjør det nærliggende å tro at den politiske selvtilliten påvirkes av medieeksponering.

En annen grunn til å tro at politisk selvtillit påvirkes av medieeksponering, er hvordan flere av forskerne i dette paradigmet argumenterer for at et økt mediekonsum gir folk et forvrengt bilde av virkeligheten og av politikken (Hernes, 1975; Robinson, 1975, 1976; Patterson, 1994). Putnam (1995, s. 16-25) argumenterer for samfunnsborgerne kontinuerlig bombarderes av en svært ensidig mediedekning hvor vinklingen i utgangspunktet alltid vil være negativ. Som en konsekvens av den massive negative mediestrømmen opparbeider velgerne en mediekynisme, hvilket gjør dem redde, uengasjerte og desorienterte. Dette gir grunn til å anta at borgerne også antakeligvis vil oppleve en lavere tiltro til egen kunnskap om politikk. Borgerne blir, ifølge medieubehaget, oppfostret til et kontinuerlig negativt bilde av politikere, myndigheter, og blir føret med et bilde av seg selv som uviktig og uegnet i det politiske systemet. Dersom borgeren føler seg uegnet i det politiske systemet er det også rimelig å anta at denne vil vurdere sin egen kompetanse om politikk som dårlig. Cappella og Jamieson (1997, s. 33 ff. og 141 ff.) argumenterer på lignende vis for at resultatet av mediekynismen egentlig er et fravær av tillit som aktiveres hos borgerne ut ifra det negative fokuset i media. Negativiteten skyldes at mediens egne nyhetskriterier tvinger dem til å velge saker med høy grad av konflikt. Samtidig krever samfunnsoppdraget deres at de opptrer grunnleggende kritiske til statsmakten. Mediene velger derfor, særlig i dekningen av politiske kampanjer, å fremstille nyheter i en spillramme med fokus på kampanjens strategier fremfor å fokusere på sakens innhold.⁵ Capella og Jamieson (1997) finner i sin studie at borgere som eksponeres for

⁵Innen medieforskning anvender man ordet «framing» om journalistens bruk av tolkningsrammer og vinkling (Chong og Druckman, 2010). Det finnes et utall måter å delle inn ulike varianter av tolkningsrammer på, og en av måtene er å dele mellom spillfokus og saksfokus som Capella og Jamieson (1997) gjør. Spillfokus regnes som et fokus på politikerspillet og kampanjestrategier, mens saksfokus er et fokus på de politiske partienes posisjon og en kontekst for å forstå denne.

nyheter med strategiske saksrammer i langt større grad utvikler en kynisk reaksjon enn de som ble eksponert for spill-baserte saksrammer.

Spørsmålet er hvilken innvirkning dette har for den indre politiske selvtilliten. Milner (2002) hevder at medieeksponering frarøver individet borgerkompetansen, noe han mener gjør velgerne apatiske og likegyldige. Ifølge Milner fører dette til at borgerne velger å delta mindre. Milners bruk av begrepet «borgerkompetanse» har sterke likhetstrekk med borgernes politiske kunnskap. Merk at indre politisk selvtillit nettopp handler om hvor godt utrustet borgerne selv opplever at de er med en slik borgerkompetanse. Det er derfor ikke urimelig å anta at det i realiteten skjer en synergieffekt der mediene påvirker borgerkompetansen i negativ retning og samtidig reduserer borgerens egen vurdering av denne.

Antagelsen om medieubehaget gir et tydelig teoretisk grunnlag for å anta at mediene vil ha en negativ påvirkning på den politiske selvtilliten. Grunnen til at dette er særlig interessant både for hypotese 1 og 2 er at det på 2000-tallet har skjedd en markant teknologisk utvikling som gjør at tilgjengeligheten på medier og samfunnsborgerens eksponering og bruk av disse har endret seg (for en større diskusjon av endringen i medieforbruket, se Prior (2005) og Sunstein (2009)). Det har skjedd en økning i visse former for medieeksponering, som internettbruk, men en nedgang i mer tradisjonelle medier som radiolytting og avislesing. Dersom det stemmer at medieeksponering generelt har en negativ innflytelse på borgernes selvtillit, og eksponeringen totalt sett har endret seg i perioden etter år 2000, er det grunn til å tro at selvtilliten vil også vil ha endret seg i den samme perioden. Dette er en viktig grunn til at også tidsaspektet kontrolleres for i denne oppgaven.

Gjennomgangen i dette avsnittet viser hvordan perspektivet om medieubehaget tillegger mediene skylden for en negativ spiral hos borgerne. Antagelsen om medieubehaget gir følgelig grunnlag for å tro at mediene påvirker den indre selvtilliten i negativ forstand, og at dette over tid kan gi negative framtidutsikter hva borgernes politiske selvtillit angår. Skal vi tro antagelsen om medieubehaget vil høy eksponering for media gi en lavere grad av selvtillit. Dette gir også til støtte til antagelsen om at det vil forekomme reduksjon i den indre tilliten over tid. I det neste avsnittet skal jeg rette fokuset mot alternative syn på individuelle forklaringsmekanismer.

2.3.2 Kognitiv mobilisering

Den andre litteraturretningen relevant for hvordan selvtilliten vil utvikle seg er tesen om kognitiv mobilisering, først beskrevet i pionerverket *Silent revolution* av Ronald Inglehart (1977, s. 293). Dette avsnittet konsentrerer seg om hvilke forklaringsmekanismer for politisk selvtillit dette perspektivet vektlegger. Retningen om kognitiv mobilisering fokuserer ikke bare på medieeksponering som årsaksforklaring, men også demografiske faktorer som utdanning og alder. Det er viktig å presisere at årsaksforholdet også her er teoretisk og ikke klarlagt empirisk.

I motsetning til paradigmet om medieubeheget antas det i tesen om kognitiv mobilisering at medieeksponering kan være med på å heve graden av tillit og politisk engasjement, ettersom en økt grad av informasjon i samfunnet vil heve samfunnsborgerens totale kunnskapsnivå (Inglehart, 1977; Dalton, 1984). Dalton (1984, s. 265-267) definerer kognitiv mobilisering som en pågående prosess hvor borgere erverver ressurser og evner som hjelper dem å håndtere kompleksiteten i politikken, og som hjelper dem å ta egne politiske avgjørelser. Forfatteren hevder at den økte tilgangen på informasjon gjennom media gjør at terskelen for å tilegne seg politisk informasjon blir stadig mindre. Velgerne vil dermed mobiliseres til å bli stadig mer selvstendige, og ha stadig mindre behov for kognitive snarveier og partitilhørighet for å sette kandidatene i kontekst. Ifølge dette perspektivet kan man si at ettersom velgernes kunnskap øker, burde også tiltroen til denne kunnskapen øke. Jo mer borgerne eksponeres for mediene, jo mer kunnskap vil de ta til seg, og jo større tiltro vil de ha til seg selv når det kommer politiske valg. Dersom medieeksponering konstant gir høyere selvtillit, er det naturlig å anta at borgernes selvtillit vil øke over tid. Teoriretningen kan altså sees på som en kontradiksjon til hypotesen som jeg satte innledningsvis og avsnitt 2.3.1 om medieubeheget.

Selv om grad av kunnskap og politisk selvtillit er nært korrelert, er det ikke nødvendigvis et direkte kausalforhold mellom fenomenene (Inglehart, 1977, s. 305). De stigende nivåene av kunnskap betyr dermed ikke implisitt at den politiske selvtilliten også vil stige. Inglehart (1977) hevder også at den økte mobiliseringen i tillegg gir individet stadig større utfordringer, i og med at verden stadig blir mer kompleks og genererer en større mengde spesifikk informasjon. Dette støttes hos Fuchs og Klingemann (1995), som hevder at borgerne opplever en økt grad av realistiske og kritiske vurderinger som en konsekvens av det økte kunnskapsnivået i informasjonssamfunnet. Ifølge forfatterne innser borgerne gjennom dette sin egen ubetydelighet. Slik sett kan tesen om kognitiv mobilisering sees på både som en

støtte til hypotesen om en negativ sammenheng mellom medieeksponering og selvtillit og som en motsigelse til den samme hypotesen.

Når det kommer til tidligere empiriske studier som indre politisk selvtillit og tid er det som nevnt innledningsvis stor mangel på nettopp dette. De to mest sentrale studiene er gjennomført av Listhaug (1989, 2006). Disse er relevante fordi de kan gi en pekepinn på om de teoretiske antagelse ovenfor holder empirisk. Begge Listhaugs studier er begrenset til norske forhold og kan derfor ikke generaliseres til andre land. I sin studie av politisk mistillit over tid i Norge mellom 1957 og 2001 finner Listhaug (2006, s. 219-221) at den indre politiske selvtilliten er i endring over tid, og at den har sykliske svingninger. Nærmere bestemt finner han at selvtilliten i Norge var jevnt økende fra 1969 til 1985, noe forfatteren tillegger et økende utdanningsnivå. Disse resultatene strider antagelsen om medieubehaget midt imot, og gir i stedet støtte til tesen om en kognitiv mobilisering.

Listhaugs (2006) funn viser imidlertid at selvtilliten stabiliserer seg noe og at syklussvingningene blir mindre i perioden mellom 1985 til 2001. Økningen i den indre selvtilliten ser altså ut til å ha flatet noe ut. Dette, kombinert med Listhaugs funn om en sterkt økende mistillit til myndigheter og politikere i samme periode, kan tyde på at selvtillitstrenden er i ferd med å snu. Sett i lys av antagelsen om medieubehaget er det ikke urimelig å anta trendendringen i selvtilliten kan skyldes et økende opplevd medieubehag i samme periode. Det er derfor særlig interessant å undersøke hvordan dette har utviklet seg fra 2000-tallet av, hvor det enda ikke finnes empiriske holdepunkter for hvordan selvtilliten har utviklet seg.

Resultatene fra Clarke og Acock (1989, s. 553) er relevant i denne sammenhengen fordi funnene, i kontrast til argumentene fra medieubehaget, kognitiv mobilisering og empirien fra Listhaug (2006), indikerer at intern selvtillit ikke varierer nevneverdig over tid eller lar seg påvirke av politiske hendelser som for eksempel valg. Dette forklarer forskerne med at selvtilliten styres av stabile personlighetstrekk. Studien dokumenterer at hverken det å ha stemt og det å ha deltatt i kampanjeaktivitet ser ut til å ha statistisk signifikante effekter på intern selvtillit. Det finnes imidlertid flere svakheter ved studien, blant annet er spørsmålene som måler selvtillit annerledes fra år til år. Studien står imidlertid som en kontradiksjon til hypotesen om en reduksjon i selvtilliten over tid.

Det er tydelig at antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering tillegger mediekonsumet en svært ulik rolle for indre selvtillit. En betydelig del av kritikken som har vært rettet mot antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering er at de ikke tar høyde for at ulik bruk av medier kan gi forskjellige former for påvirkning (Newton, 1999a; Aalberg, 2005). Effektene av medieeksponering er betinget av mediet borgeren velger å eksponere seg selv for. Det fremheves at generell tv-titting skal ha en særlig negativ innvirkning på selvtilliten (Cappella og Jamieson, 1997; Newton, 1999a; Norris, 2000a), mens både avislesing, radiolytting og internettbbruk skal gi positiv effekter (Newton, 1999a; Aarts og Semetko, 2003). Ingen av perspektivene presentert ovenfor gir dermed i seg selv et perfekt bilde av hvordan velgere påvirkes av medieeksponering. Norris (2000a, 2000b) argumenterer som et alternativ en virtuos sirkel-hypotese, som går ut på at økt tilgang til et stort utvalg av nyhetskilder vil lede til en økende interesse for politikk og dermed politisk tillit. De som har høy interesse i utgangspunktet vil utsette seg selv for nyheter og oppnå en enda høyere tillit enn de først hadde. På samme måte vil de som er kyniske og uengasjerte velge bort potensiell informasjon om politikk og slik sett ignorere nyhetsmediene, som bekreftet hos Blekesaune *et al.* (2012).⁶

Studier av medieeffekter har så langt gitt sprikende empiriske resultater, særlig mellom Europa og USA. Newton (1999a) introduserer derfor muligheten for at sammenhenger mellom medieubehag og mobilisering kan skyldes mediesystemet borgeren tilhører. Jeg skal derfor som en forlengelse av argumentet om at medieeksponering påvirker intern selvtillit diskutere potensielle kontekstuelle variabler.

2.4 Kontekstuelle forklaringsmekanismer

I motsetning til det amerikanske tv-markedet hvor private aktørene dominerer, er flere land i Europa dominert av offentlige nyhetskringkastere (Aalberg, Van Aelst og Curran, 2010). Det må tas høyde for at det er andre konsekvenser av medieeksponering i land hvor en offentlig

⁶ Kritikerne mot perspektivene om medieubehaget og kognitiv mobilisering hevder at medieeksponering generelt sjelden har entydige effekter, og at det vil være mer gunstig om forskningen spesifiserer hvilken type medium som har hvilken type effekter på hvilken type mennesker (Newton, 1999a; Aalberg, 2005). Ifølge Newton (1999a, s. 599) er det ikke *formen*, men *innholdet* i mediene som er viktigst; seriøse nyhetssaker kan mobilisere og informere, mens overfladiske og sensasjonspregede nyheter kan resultere i et medieubehag. Å teste for sammenhengen mellom spesiell medieeksponering og indre selvtillit kunne dermed vært særlig teoretisk interessant. De spesifikke variablene for avislesing og radiobruk i datasettet som anvendes har imidlertid en problematisk andel manglende verdier, med hele 50117 manglende caser på avislesing og 42876 for radiobruk av et datagrunnlag på 180319. Dersom disse skal inkluderes i analysen, og det skal være en lik N i alle analyser, vil dette gå på kompromiss med forutsetningen om representativitet i utvalget. Variablene utelates derfor fra analysen.

kringkaster dominerer, enn i land hvor dette ikke er tilfelle. Det er derfor nødvendig med et kontekstuell nivå hvor det kan testes for forskjeller mellom land. I dette delkapittelet kommer jeg til å redegjøre for kontekstuelle faktorer som de ulike faglige perspektivene hevder kan gi en endring i selvtilliten.

2.4.1 Medieregimer

Antagelsen om medieubehaget gir en forventning om at konsekvensene fra medieeksponering vil være en reduksjon i den politiske selvtilliten. Logikken her er enkel; dersom det stemmer at medieeksponering påvirker borgeres interne selvtillit, og konsekvensene av medieeksponering varierer mellom land som vist av for eksempel Benson og Hallin (2007) og Van Dalen, De Vreese og Albæk (2013), vil sannsynligvis også sammenhengen mellom medieeksponering og politisk selvtillit variere mellom land. Det er derfor relevant å undersøke hvorvidt nedgangen kan være påvirket av at mediene har ulike samfunnsmessige premisser i ulike land.

Når man diskuterer ulike effekter fra mediebruk i en komparativ setting, er det vanlig å anvende begrepet mediasystem om en samling land med lignende mediestruktur. Siebert, Peterson og Scramm (1977, s. 16-17) argumenterer for at massemedier kan kategoriseres i det de kaller ulike former for «presse-ideologier»; en autoritær, en liberal, en sosialt ansvarlig og en sovjet-kommunistisk medielogikk. Forfatterne hevder at massemediene alltid vil gjenspeile det sosiale kontrollsystemet som regulerer forholdet mellom individ og samfunn i området de tilhører. Pressesystemene er utgangspunktet for en rekke videreutviklinger og spesifiseringer, hvor antall kategorier og antall land har variert (se f. eks. Lowenstein (1970), Mcquail (1983) og Blumler og Gurevitch (1995, s. 60-67)). Typologiene kritiseres for å basere seg på normative beskrivelser basert på tradisjonelle massemedier (se f.eks. Picard (1985) og Nerone (1995)). Dette gjør at typologiene mangler realistisk forklaringskraft i en større og mer nyansert kontekst.

Den mest velutviklede typologien så langt er tredelingen til Hallin og Mancini (2004, s. 13). Forfatterne kategoriserer 18 europeiske og nord-amerikanske land i en tredelt typologi. Inndelingen baseres på en kompleks kategorisering av mediemarkedets struktur i de ulike landene, grad og form av politisk parallellisme, utviklingen av journalistisk profesjonalisme, grad av statlig intervensjon i mediene, statens rolle, type demokrati, type og grad av pluralisme og til sist; grad av autoritet (Hallin og Mancini, 2004, s. 22 ff. og 296). De ulike

systemene beskrives i ideell form. Kort forklart består de tre systemene av den *demokratiske korporative modellen* med land som Tyskland, Finland og Sverige, hvor landene kjennetegnes av en aktiv mediepolitikk, pressestøtte, høyt avisforbruk, og høy grad av ekstern pluralisme mellom mediebedriftene og sterk journalistisk tradisjon. Storbritannia og Irland representerer den *liberale modellen* med individualistisk representasjon, nøytral presse, høy grad av intern pluralisme i redaksjonene og en markedsbasert mediebransje med begrenset statlig involvering. Til sist er søreuropeiske land som Italia, Portugal og Hellas plassert i den *polariserte pluralistiske modellen*, hvor staten og politiske partier er dominerende på mange områder og borgerne har et svært ulikt konsum av informasjon. Mediebransjen i dette systemet er også preget av elitene i landet, med høy politisk parallellisme, lav journalistisk profesjonalitet og høy grad av statlig intervensjon. Hallin og Mancini (2004, s. 298) påstår også at flere land som et resultat av stadig økende globalisering vil oppleve en konvergens; det vil si at land vil bli stadig mer lik den liberale modellen.

Denne korte gjennomgangen yter ikke kompleksiteten rettferdighet, men den tydeliggjør noen viktige punkter. Hallin og Mancinis (2004) inndeling tar ikke hensyn til nyere typer media, som eksempelvis internett og underholdningskanaler, og har lav grad av realisme utover landene i typologien. Forfatterne har også utelatt økonomiske og kulturelle variabler i sitt fokus på politiske målepunkter, og konsentrerer seg i stor grad på teoribygging heller enn hypotesetesting. I tillegg varierer landene i stor grad innad i gruppene, særlig i den polarisert pluralistiske modellen (for en mer utfyllende gjennomgang av kritikken, se Jakubowicz og Sükösd (2010, s. 10 ff.)). Hallin og Mancini (2004, s. 6 og 294) presiserer selv at inndelingen ikke er ment som noen fullgod og verdensomspennende typologi. Det er likevel ingen tvil om at det er behov for en mediesystemtypologi som, til tross for enkelte teoretiske begrensninger, kan supplere forskningen med et fruktbart rammeverk for ytre påvirkninger på spillet mellom massemedia og opinionsendringer.

Felles for typologi-litteraturen presentert ovenfor er at det hevdes at mediene påvirkes og formes av samfunnet de oppstår i. I antagelsen om medieubehaget hevdes det at mediebruk kan ha en negativ sammenheng med indre selvtillit. Det er særlig et fokus på spillrammer fremfor saksrammer i nyhetene som resulterer i et opplevd medieubehag (Cappella og Jamieson, 1997, s. 38 ff.). Det er derfor rimelig å anta at medieubehaget vil være størst i medieregimer der bruken av spillfokus er størst. Hallin og Mancini (2004, s. 124 og 240) argumenterer for at spillfokuset er størst i land i den liberale og polarisert pluralistiske

modellen, ettersom disse landene opplever et skifte mot en mer kritisk journalistikk rotfestet i et markedsbasert system. På samme måte finner Strömbäck og Dimitrova (2006) i sin komparative analyse av USA og Sverige indiksjoner på at USA i den liberale modellen har en lagt høyere andel spillfokus enn det demokratisk korporative Sverige.

Studiene ovenfor indikerer at den negative mediespiralen vil være større i polarisert pluralistiske og liberale mediesystemer enn i den demokratisk korporative. Ifølge typologien til Hallin og Mancini (2004, s. 136) skal det særlig i den demokratisk korporative modellen være en utbredt avislesing, en høy grad av pressefrihet og en markedsdominerende offentlig nyhetskringkaster. Antagelsen stemmer i så måte overens med funn hos Newton (1999b), som finner at særlig avislesing skal redusere kynismen og øke den indre politiske selvtilliten hos borgerne. Tidligere studier har også vist indikasjoner på at borgere i demokratisk korporative land opplever en økt kunnskap som konsekvens av medieforbruket sitt sammenlignet med borgere i mer liberale systemer (Curran, Iyengar, Lund og Salovaara-Moring, 2009). Følgelig antar jeg at indre politisk selvtillit hos borgere vil være lavere i den polarisert pluralistiske og den liberale modellen enn i den demokratisk korporative modellen.

Perspektivet om kognitiv mobilisering forutsetter at individets indre selvtillit øker når borgeren tilegner seg mer kunnskap. Det er tidligere påvist at borgere i land med offentlige nyhetskringkastere har høyere nivåer av politisk kunnskap, og et langt mindre kunnskapsgap mellom dem som vet mest og dem som vet minst enn i land hvor private nyhetsbyråer dominerer (Curran *et al.* 2009). Tidligere forskning har vist at den demokratisk korporative modellen kjennetegnes av nettopp høye nivåer av politisk kunnskap (Hallin og Mancini, 2004; Curran *et al.* 2009). Funn hos Aarts og Semetko (2003) indikerer blant annet at å se på private tv-kanaler har en negativ sammenheng med intern selvtillit, mens å se på offentlige tv-kanaler har en positiv sammenheng. Disse funnene synliggjør at det er en stor forskjell mellom eksponering for markedsstyrte og offentlig styrte kanaler også på politisk selvtillit. Slik sett indikerer tesen om kognitiv mobilisering at landene med en høy grad av kunnskap - de demokratisk korporative - kan være landene med høyest grad av politisk selvtillit. Dette står i samsvar med antagelsen fra forrige avsnitt, og gir grunn til å anta at det er forskjeller i selvtillit mellom medieregimene.

Landene i den liberale modellen i Europa (Irland og England) har imidlertid også dominerende offentlige nyhetskringkastere. Disse to landene kan følgelig ikke betegnes som

like liberale som Canada og USA, som Hallin og Mancini (2004, s. 236 ff.) anvender som mer karakteristiske eksempler på den liberale modellen. Det faktum at Irland og Storbritannia har offentlige nyhetskringkastere kan derfor veie opp for noen av de negative effektene fra det antatte medieubehaget i den liberale modellen. Det er derfor ikke sikkert at nedgangen i selvtillit vil være like stor i den liberale modellen som i den polarisert pluralistiske modellen.

2.4.2 Nasjonal økonomi

Et av elementene mediesystem-typologien har blitt kritisert for er at den ikke tar hensyn til landenes økonomiske forutsetninger. Ifølge økonomisk stemmeteori påvirker svingninger i nasjonens økonomi hvordan velgerne ser på sine myndigheter (Downs, 1957; Kinder og Kiewiet, 1981). Dersom velgerne ser en fremgang, vil de gi sin støtte ved valg. Dersom de ser nedgang, vil de trekke tilbake sin støtte. Man kan også i tråd med tesen om kognitiv mobilisering argumentere for at land med gode økonomiske forutsetninger mest sannsynlig vil ha de beste mulighetene for å stimulere befolkningens mobilisering gjennom kvalitet i skolevesenet, gunstige forhold for høyere utdanning og gode rammer for høy informasjonsflyt gjennom mediene. Slik sett kan man også argumentere for at land med dårligere økonomiske forutsetninger vil ha dårligere muligheter til nettopp dette. Det vil derfor være naturlig å anta at land med høyere bruttonasjonalprodukt vil ha høyere politisk selvtillit.

Antagelsen ovenfor stemmer overens med empiriske funn hos Chamberlain (2012), hvor forfatteren argumenterer for at statens prestasjoner og økonomi har ha en påvirkningskraft på politisk selvtillit – helt i tråd med atferdsteori om økonomisk stemmegivning og retrospektiv velgeratferd (Fiorina, 1978). Chamberlain (2012) finner en svakt positiv men signifikant sammenheng mellom landets bruttonasjonalprodukt (BNP) og borgernes politiske selvtillit. Dette gjør at jeg velger å kontrollere for nasjonal økonomi per innbygger i analysen.

2.5 Oppsummering og hypoteser

Med bakgrunn i den overnevnte litteraturen er det nå opparbeidet et tilstrekkelig grunnlag for å forme velbegrunnede hypoteser om hvordan forklaringsfaktorene påvirker indre politisk selvtillit. Ifølge antagelsen om medieubehaget vil økende eksponering for mediene samlet sett gi en negativ påvirkning på den interne selvtilliten. Det er særlig tv-titting som vil ha en negativ sammenheng (Cappella og Jamieson, 1997). I tråd med tidligere forskning antar jeg at det er en positiv sammenheng mellom avislesing og selvtillit (Newton, 1999b; Aarts og Semetko, 2003). Ettersom det er lite konkret forskning å vise til når det kommer til sammenhengen mellom internettbruk og radiolytting og indre selvtillit velger jeg i disse

hypotesene å støtte meg på antagelsen om medieubehaget og anta at det er en negativ sammenheng.

H1: Generell medieeksponering har en negativ sammenheng med den indre politiske selvtilliten blant europeiske borgere.

- a) Eksponering for generell tv-titting har en negativ sammenheng med indre selvtillit.
- b) Eksponering for generell avislesing har en positiv sammenheng med indre selvtillit.
- c) Eksponering for generell radiolytting har en negativ sammenheng med indre selvtillit.
- d) Borgere som anvender internett daglig har en lavere politisk selvtillit sammenlignet med borgere som ikke anvender internett daglig.

Som nevnt innledningsvis er målet ved denne studien også å undersøke hvorvidt borgernes indre selvtillit har endret seg i tiden etter år 2000. Grunnen til at det er særlig interessant på 2000-tallet er den teknologiske utviklingen som har endret både tilgjengeligheten på medier og samfunnsborgerens grad av eksponering for disse (Prior, 2005; Sunstein, 2009). Samtidig har Listhaug (2006) vist at økningen i selvtillit flatet ut på 1990-tallet, hvilket sammen med antagelsen om medieubehaget gir grunnlag for å tro at retningen kan ha snudd.

H2: Indre politisk selvtillit hos borgerne er redusert i perioden mellom 2002 og 2008.

Som diskutert i del 2.4, er det ifølge antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering grunnlag for å tro at det vil være forskjell i utviklingen i selvtilliten mellom mediesystemer. Nærmere bestemt ønsker jeg derfor å teste om landets mediesystem har noe og si for den politiske selvtilliten. I tråd med begge de teoretiske perspektivene antar jeg at borgere i den polarisert pluralistiske modellen vil oppleve en høyere grad av mediekynisme enn borgere i de andre modellene, og dermed ha en *lavere* intern selvtillit, enn borgere i andre medieregimer.

H3: Borgere i den polarisert pluralistiske modellen har lavere intern selvtillit enn borgere i den demokratisk korporative og den liberale modellen.

Nå som hypotesene om årsakssammenhenger er klargjort, skal jeg gå over til metodedelen av oppgaven. I denne delen kommer jeg til å redegjøre for hvilket forskningsdesign jeg anvender, databruk og oppgavens reliabilitet og validitet.

3 Data og metode

En av forskningens viktigste forpliktelser er å etterstrebe sannhet. Vitenskapelig redelighet står derfor sentralt i forskningsetikken. Målet med dette kapittelet er å være åpen om valg av metode og data, for å sikre vitenskapelig etterprøvbarehet. Kapittelet inneholder en beskrivelse av oppgavens design. Deretter redegjøres det for valg av datamateriale og de statistiske variablene dokumenteres. Til slutt i kapittelet kommer en kort diskusjon av oppgavens validitet og reliabilitet.

3.1 Oppgavens design

I dette prosjektet benyttes en hypotetisk-deduktiv metode, ettersom det benyttes teoretiske utgangspunkt i antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering til å forme spesifikke hypoteser. Hypotesene skal testes gjennom empiriske observasjoner, for deretter å kunne trekke sammenhenger mellom observasjonene og teorien. Målet er i første omgang å tilføye ny kunnskap til gapet i den empiriske forskningen rundt hva som påvirker intern selvtillit.

Antagelsene ovenfor betinger samfunnsvitenskapelig sett et kvantitativt forskningsdesign for å trekke ut generelle slutninger om empiriske observasjoner. En god kvantitativ analyse er noe som kan bidra til å utvide den faglige horisonten ettersom den kan gi konklusjoner utover de innsamlede data (King, Keohane og Verba, 1994, s. 8). Bak problemstillingene ligger det en søken etter det generelle mønsteret fremfor de spesifikke detaljene, og det er derfor naturlig å velge et forskningsdesign som har generalisering som en av sine styrker. Videre betinger forskningshypotese 3 at designet kan gi tilfredsstillende svar på hvordan kontekstuelle faktorer på tvers av land påvirker borgere på individnivå, hvilket også betinger en kvantitativ tilnærming.

Med utgangspunkt i hypotese 2, som forutsetter at designet bør kunne måle endring over tid, har jeg valgt å bruke et design for gjentatte tverrsnittdata i denne oppgaven. Tverrsnittdesign, som vanligvis gir et øyeblikksbilde på et bestemt tidspunkt, er en utbredt analyseform særlig i samfunnsvitenskapelige studier, og det finnes et vidt utvalgt av tverrsnittdata tilgjengelig for analyse. Tverrsnittdata kan imidlertid ikke benyttes til å måle prosesser som utfolder seg over tid. Gjentatte tverrsnittdata derimot karakteriseres av at de samme spørsmålene stilles på minst to tidspunkt til ulike representative utvalg fra den samme populasjonen. Eksempler på dette er European Social Survey, International Social Survey Programme og de norske

Valgundersøkelsene og Forbrukerundersøkelsene. Gjentatte tverrsnittsdata gir muligheten til å studere trender over tid (Hox, 2010; Rabe-Hesketh og Skrondal, 2012).

3.2 Data og utvalg

Data i anonymisert form er stilt til disposisjon gjennom Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD), Verdensbanken og EMSS. NSD, Verdensbanken og EMSS er ikke ansvarlige for analysen av dataene eller de tolkningene som er gjort. De individnivådata som er benyttet i oppgaven er hentet fra ESS, og er gjentatte tverrsnitt sammensatt av runde 1 fra henholdsvis 2002/2003, runde 2 fra 2004, runde 3 fra 2006 og runde 4 fra 2008. Runde 5 fra 2010 er ikke med ettersom begge spørsmålene i skalaen som utgjør den avhengige variabelen er utelatt fra spørreskjemaet dette året. Data fra Verdensbanken er benyttet til å generere en landnivå-variabel for å måle nasjonal inntekt per innbygger (BNP per kapita). Landnivådata fra EMSS (2010) er benyttet for å kategorisere flere av ESS-landene inn i Hallin og Mancinis (2004) mediesystem-typologi, og deretter generere en landnivåvariabel for mediesystemer.

Det vanligste i studier av individuell endring er å bruke paneldata, da man kan følge endringen hos det enkelte individ fra tidsperiode til tidsperiode ved hjelp av paneldataanalyser (Raudenbush og Chan, 1993). En metodisk utfordring her er derfor de metodiske begrensningene som følger av valget av et gjentatte tverrsnitt-datasett. Meg bekjent finnes det ikke paneldatasett med politisk selvtilitsvariabler. For å kunne si noe om trender over tid med tverrsnitt-data kreves at undersøkelsene gjentas med mest mulig identisk framgangsmåte, er gjennomført av samme feltorganisasjon, har representative utvalg, har de samme variablene år etter år og har identiske spørsmål.⁷ Dette er punkter som ESS har vektlagt nøye. Alternative tverrsnittdatasett som World Value Survey, European Value Survey og International Social Survey Programme tilbyr heller ikke gode selvtilitsvariabler over flere målepunkter.⁸ For eksempel har det vært gjenstand for spekulasjon om observerte endringer i slike datasett kan skyldes forskjeller i framgangsmåte eller virkelig endring (Singer og Willett, 2003, s. 57). Datamaterialet fra ESS er likevel valgt ut fordi det tilbyr flere selvtilits-variabler målt i fire ulike år med jevne mellomrom, og er slik sett datasettet med flest målepunkter og det beste operasjonaliseringsalternativet for politisk selvtilitt. Jeg vil derfor argumentere for at bruken

⁷ Ettersom paneldata er vanskelig å oppdrive har enkelte studier eksperimentert med såkalte pseudopaneler generert fra gjentatte tverrsnitt-data for å kunne anvende paneldatametoder (se f. eks. Blekesaune *et al.* (2012) og Deaton (1985)). Hovedtanken bak et pseudopanel er å definere grupper som kan observeres i de gjentatte studiene. Dette er imidlertid ikke anvendt her ettersom store usikkerhetsmomenter fremdeles er knyttet til estimering av konstant og feilledd.

⁸ Søk i Council of European Social Science Data-katalogen gav heller ingen gode alternativer.

av ESS-datasettet er forskningsmessig forsvarlig, og det beste tilgjengelige alternativet for å belyse hypotesene empirisk.

Som nevnt innledningsvis er dataanalysen i denne oppgaven en flernivåanalyse.⁹ Det er både statistiske og teoretiske grunner til dette. *Teoretisk* sett argumenterer jeg i tråd med antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering at samfunnsborgerens holdninger påvirkes av konteksten denne lever i. Flernivåanalyser er en av få analyseformer som kan håndtere testing for makronivåvariablers effekter på individets holdninger, og samtidig ta hensyn til den naturlige «nestingen» som finnes i datasettet. Å velge en flernivåanalyse svarer dermed på noe av kritikken om at kvantitative metoder «glemmer» å se individet i kontekst. I ESS-datasettet jeg anvender er individer «nestet» i land. Å ignorere den hierarkiske strukturen og de kontekstuelle effektene kan skape unaturlig høye standardfeil, noe som igjen kan føre til type I-feil (Steenbergen og Jones, 2002, s. 220; Hox, 2010, s. 2).

Statistisk sett kan en flernivåanalyse håndtere en rekke utfordringer som andre modeller ikke takler, som at ikke alle landene har vært med i alle surveyrundene. Det betyr at analysen får en adskillig høyere N og et større utvalg land, hvilket vil gjøre analysen mer robust. Nullmodellen presentert i tabell 4.1 i kapittel 4 gir utgangspunktet for videre log likelihood estimering (-2LL = -325276,18).¹⁰ Samtidig viser likelihood ratio-testen (sign. på ,01-nivå) at flernivå-strukturen er signifikant bedre tilpasset datamaterialet enn en lineær regresjon ville vært.¹¹ Nullmodellen anvendes til å regne ut variansdelingskoeffisienten, som viser hvor mye varians som forklares på de ulike nivåene. Her viser andelen nivå to-variens på 3,6 prosent at politisk selvtillit varierer mellom land, og bekrefter statistisk at datamaterialet har den hierarkiske strukturen som teoretisk antatt.¹² Dette gjør at en flernivåanalyse vil være mest passende til hypotesene.

⁹ Flernivåanalyse kalles også random intercept-modell, multilevel modeling eller bare en hierarkisk modell, hvor konstanten tillates å variere mellom grupper.

¹⁰ Log likelihood er regnet ut ved hjelp av formelen $X^2_H = -2(\log_e \ell_{K-H} - \log_e \ell_K)$. Jo nærmere 0 -2LL kommer, jo bedre passer analysen til datagrunnlaget.

¹¹ Ettersom z-testen (tilsvarende t-test i multivariat regresjon) baserer seg på normalfordelte varianser og en N på minst 30 på analysenivå 2, velger jeg i denne oppgaven å støtte meg til Rabe-Hesketh og Skrondal (2012) sin anbefaling om å anvende -2LL og likelihood ratio-testing for å vurdere om estimatene er signifikante. Likelihood ratio-testen minner om F-testen i multivariat regresjon og avgjør om endringen i -2LL er signifikant.

¹² Variansdelingskomponent er oversatt fra engelske «Intraclass Correlation Coefficient», og finnes ved hjelp av formelen $VPC = \text{Var}(\mu_0) / (\text{Var}(\epsilon) + \text{Var}(\mu_0))$, der $\text{Var}(\mu_0)$ utgjør variansen til nivå 2-residualen og $\text{Var}(\epsilon)$ utgjør variansen til individnivå-residualen (Hox, 2010, s. 15). ICC viser andel varians i y som kommer fra variasjon mellom land. Komponenten varierer med antall enheter i analysen. I flernivåanalyser med data fra ESS med et lite antall og relativt like enheter på nivå to er det for vanlig at ICC ligger på rundt 3-4 prosent, mens data med mer ulike enheter kan oppleve å få langt høyere nivå 2-variens.

Analysene gjennomføres ved hjelp av Stata, versjon 12.1. Deskriptiv statistikk gjennomføres i Statistical Package for the Social Sciences (IBM SPSS), versjon 20. Til sammen består utvalget av en total N på 160759 på individnivå, hierarkisk strukturert i 27 land.

3.3 Dokumentasjon av analysevariabler

3.3.1 Indre politisk selvtillit

I dette underavsnittet skal jeg kort diskutere alternative måter å måle indre selvtillit på, før jeg viser hvordan jeg velger å operasjonalisere begrepet. En redegjørelse for skalakonstruksjon følger også.

Som nevnt i teoridelen var Campbell *et al.* (1954, s. 187-188) blant de første til å operasjonalisere politisk selvtillit. I sine surveyer implementerte fire Likert-skalaer som skulle måle politisk selvtillit; Nocaré¹³, Voting¹⁴, Nosay¹⁵ og Complex¹⁶. Listhaug (1989, s. 218) operasjonaliserer intern selvtillit med to av Campbell *et al.* (1956) sine variabler; Voting og Complex. I tillegg legger han også til to nye variabler; Relevance¹⁷ og Difference¹⁸, som trekker inn individets nærhet til politikken og hvorvidt individet klarer å se forskjell på partiene. Pollock (1983) måler intern selvtillit ved hjelp av de to variablene Voting og Complex alene, mens Craig *et al.* (1990) dannet et mål med syv variabler; Puboff¹⁹, Selfqual²⁰, Undrstnd²¹, Informed²², Notsure²³, Others²⁴ og Complex. Av disse er kun Complex lik Campbell *et al.* (1954) sine originale. En skala med syv elementer er lite anvendelig i

¹³ NOCARE-variabelen består av spørsmålet «Jeg tror ikke offentlige folkevalgte bryr seg mye om hva folk som jeg synes.»

¹⁴ VOTING-variabelen består av spørsmålet «Stemmegivning er den eneste måten folk som jeg kan ha noe å si på hvordan myndighetene gjør ting.»

¹⁵ NOSAY-variabelen består av spørsmålet «Folk som jeg har ikke noe vi skulle sagt om hva myndighetene gjør.»

¹⁶ COMPLEX-variabelen består av spørsmålet «Noen ganger virker politikk og myndighetene så komplisert at en person som meg ikke egentlig forstår hva som skjer.»

¹⁷ RELEVANCE-variabelen består av spørsmålet «Hva som skjer i politikken er skjelden av relevans for meg.»

¹⁸ DIFFERENCE-variabelen består av spørsmålet «Det er vanskelig å se de viktigste forskjellene mellom partiene.»

¹⁹ PUBOFF-variabelen består av spørsmålet «Jeg føler at jeg kunne gjort en vel så god jobb som offentlig folkevalgt som andre folk.»

²⁰ SELFQUAL-variabelen består av spørsmålet «Jeg ser meg selv som velkvalifisert til å delta i politikk.»

²¹ UNDRSTND-variabelen består av spørsmålet «Jeg føler at jeg har en ganske god forståelse av viktige politiske saksområder som landet vårt står overfor.»

²² INFORMED-variabelen består av spørsmålet «Jeg tror at jeg er like velinformert vedrørende politikk og myndigheter som de fleste andre.»

²³ NOTSURE-variabelen består av spørsmålet «Jeg føler ofte usikker på meg selv når jeg skal prate med andre mennesker om politikk og myndigheter.»

²⁴ OTHERS-variabelen består av spørsmålet «Andre folk ser ut til å forstå kompliserte saker enklere enn jeg gjør.»

forskningssammenheng, og i en videre analyse fant Niemi *et al.* (1991, s. 1410) en særlig sterk korrelasjon mellom variablene Understand, Selfqual, Puboff og Informed. Korrelasjonene mellom disse fire variablene og Nosay og Nocare var adskillig lavere, og forfatterne forklarer dette med at Nosay og Nocare hovedsakelig måler ekstern selvtillit. Dette målet har i ettertid blitt stående som skalaen *IPE-Niemi* (Internal Political Efficacy-Niemi), og er mye brukt til operasjonalisering av indre politisk tillit i senere forskning.²⁵

Litteraturen ovenfor viser at fagfeltet ikke er enhetlig i hvordan begrepet skal operasjonaliseres, mye på grunn av de mange ulike variantene av selvtillits-variabler som har vært implementert i de ulike valg- og verdiundersøkelsene (særlig NES og ESS). Innledningsvis og videre i teoridelen definerer jeg indre selvtillit som borgernes vurdering av egen kompetanse om politikk. Som tidligere nevnt, er det uheldig nok kun to variabler i ESS som kan være aktuelle i en sammensatt selvtillits-skala. Disse er:

COMPLICATED (Hvor ofte virker politikk så komplisert at du ikke egentlig forstår hva som hender?

Rangert fra 1-5, 1 er aldri og 5 er jevnlig)

DIFFICULT (Hvor vanskelig eller enkelt synes du det er å gjøre deg opp en mening om politiske

spørsmål? Rangert fra 1-5, 1 er veldig vanskelig og 5 er veldig enkelt)

Det kumulative ESS-datasettet begrenser operasjonaliseringen noe. Det gir imidlertid ingen mening verken teoretisk eller statistisk å vurdere andre enn disse variablene. Selv om disse enkeltvariablene ikke alene er dekkende for begrepet intern selvtillit, kan begge variablene forsvares som passende som en del av et sammensatt mål. Complicated-variabelen minner betydelig om Complex-variabelen som anvendt av flere av studiene beskrevet ovenfor (Campbell *et al.* 1954; Pollock, 1983; Listhaug, 1989; Craig *et al.* 1990; Niemi *et al.* 1991). Også Difficult-variabelen, som hovedsakelig måler egen forståelse av politikken, kan sies å være svært lik Understand-variabelen som benyttet av Craig *et al.* (1990) og Niemi *et al.* (1991). Teoretisk sett vil begrepet da dekke hvor ofte borgeren finner sin egen kunnskap om politikk utilstrekkelig, og hvordan borgeren opplever å skulle ta et politisk standpunkt. Ideelt sett skulle jeg også hatt en Informed-variabel eller noe tilsvarende som kunne målt hvordan individet ser på sin egen politiske kunnskap sammenlignet med andre. Jeg vil imidlertid argumentere for at det ikke er et avgjørende aspekt, da målet ved oppgaven er å undersøke hvordan borgeren ser på egen kunnskap, ikke nødvendigvis hvordan han eller hun ser på seg

²⁵ For en omfattende litteraturgjennomgang av indre politisk selvtillit, se Morrell (2003) og Lassen og Serritzlew (2011).

selv i forhold til andre (ref. definisjon av politisk selvtillit). Videre vil det sammensatte begrepet være adskillig mer valid enn variablene hver for seg.²⁶

Ettersom det teoretiske begrepet er flerdimensjonalt, anvender jeg variablene beskrevet ovenfor i en skalakonstruksjon. For å sikre en valid skala er en prinsipale komponenters metode (PCA) gjennomført. Som tabell I.1 og I.2 i appendiks I viser, vil den samlede egenverdien av komponent 1 forklare mer enn variablene hver for seg (Spector, 1992; Ulleberg og Nordvik, 2001). Korrelasjonen mellom de to variablene viser en Pearsons R på ,46, som betyr at variablene har en sterk korrelasjon. Etter en reliabilitetsanalyse er den endelige alfaen 0,63, hvilket oppfyller kravene til indre konsistens. Selve sammenstillingen er uproblematisk da begge variablene er Likert-skalaer bestående av like mange verdier. Variabelen DIFFICULT har kodingen fra «aldri» til «jevnlig» (1-5), og snus først slik at den er kodet i riktig retning. Den endelige skalaen er en sammensatt skala hvor 0 er ingen tillit til egen politisk kompetanse og 8 er svært høy tillit. Variabelen har etter sammensettingen en svak negativ skjevhet og en noe høy kurtosis, men er ellers normalfordelt (N=160759). For histogram og deskriptiv statistikk, se figur I.1 og tabell I.3 i appendiks I.

3.3.2 Individspesifikke variabler

For å belyse hypotesen om reduksjon i selvtillit over tid har jeg generert et sett med årsdummyer, hvor jeg kontrollerer for forskjellen mellom referansekategorien (2002) og den gitte dummyen (henholdsvis 2004, 2006 og 2008). Dummyen vil vise om det er signifikant forskjell i borgernes selvtillit fra 2002 til 2004, 2006 og 2008.

For å teste hypotese 1 om at medieeksponering har en negativ sammenheng med indre selvtillit kontrolleres det for borgerens eksponering for ulike typer medier. På bakgrunn av teorien kan det argumenteres for at det bør kontrolleres for generell mediebruk i tråd med Putnam (1995). For å teste hvorvidt selvtilliten påvirkes av generell tv-titting i tråd med hypotese 1a har jeg anvendt variabelen basert på spørsmålet «Hvor mye av din tid på en gjennomsnittlig hverdag bruker du totalt på å se på fjernsyn?» (TVTOT). Variabelen er interpolert fra tidsintervaller til antall minutter daglig (0-180), og deretter gjort om til timer (0-3).²⁷ For å teste hypotese 1b om generell avislesing påvirker den indre selvtilliten anvendes

²⁶ Tidligere har også Berglund, Kleven og Ringdal (2008) benyttet samme operasjonalisering av politisk selvtillit ved hjelp av ESS-variabler.

²⁷ At variabelen er interpolert betyr at individene som har oppgitt at de ser tv i intervallet 0 til 30 minutter har fått verdien 15, respondenter som har svart mellom 30 til 60 minutter har fått verdien 45, og så videre.

variabelen basert på spørsmålet «Hvor mye av din tid på en gjennomsnittlig hverdag bruker du til å lese aviser?» (NWSPTOT, interpolert til timer daglig, 0-3). Det spesifiseres dessverre ikke i spørsmålsstillingen hvorvidt dette gjelder papiraviser eller nettaviser, men variabelen benyttes likevel. For å teste hypotese 1c om at internettbruk gir en nedgang i selvtilliten anvendes variabelen basert på spørsmålet «Hvor ofte bruker du Internett til surfing eller epost – det være seg hjemme eller på arbeid – til privat bruk?» (NETUSE). Denne variabelen er utydelig formulert med svarkategorier som gjør at en stor andel av respondentene havner i samme kategori. Den er derfor omkodet til en dummyvariabel for å skille mellom dem som bruker internett daglig, med dem som ikke gjør det som referansekategori. For å svare på hypotese 1d om generell radiobruk påvirker selvtilliten anvendes variabelen med spørsmålet «På en vanlig hverdag, hvor mye tid bruker du på å lytte på radioen?» (RDTOT interpolert til timer daglig, 0-3).

3.3.2.1 Kontrollvariabler

Det er nødvendig å kontrollere for enkelte individnivåvariabler for å få et valid resultat i analysene og hindre spuriøse effekter. Dette gjelder særlig samfunnsborgerens demografiske utgangspunkt, som tidligere har vist seg å ha stor påvirkning på indre selvtillit (Almond og Verba, 1965; Abramson, 1972). Variablene alder, kjønn og utdanning vil kontrolleres for i analysen, men ikke vies videre oppmerksomhet.

For å måle alder bruker jeg en sentrert omkodning av respondentens beregnede alder målt i antall år.²⁸ Det er også lagt til en kvadrert utgave av den sentrerte variabelen, ettersom alder i tidligere studier har vist et kurvelineært forhold til politisk selvtillit (Abramson, 1972). Variabelen kjønn er kodet med verdien 1 for menn og med kvinne som referansekategori (=0). Her ventes kvinner å ha en lavere selvtillit enn menn. Utdanning er målt ved antall år med fullført fulltidsutdanning, og sentrert for å lette tolkning av resultater i ettertid. Utdanning er ventet å ha en positiv effekt (Campbell og Converse, 1972). For å måle respondentens økonomiske situasjon benyttes variabelen «Hvordan opplever du husstandens nåværende inntekt er?», originalt kodet fra 1-4 hvor 1 er å leve komfortabelt på nåværende inntekt og 4 er å ha det svært vanskelig på nåværende inntekt. Variabelen er kodet med verdien 1 om informanten opplever inntekten som komfortabel, og om den oppleves vanskelig til svært vanskelig som referansekategori (=0). Her antas det at borgere som har en

²⁸ Sentrering er en prosess hvor variabelen transformeres til avvik fra et fiksert punkt. I dette tilfellet er variablene sentrert rundt gjennomsnittet. I praksis vil dette si at respondentens verdi subtraheres fra gjennomsnittet (Hamilton, 1992, s. 152). Sentrering i flernivå-modellering er uproblematisk så lenge det ikke anvendes stokastiske stigningstall (random slope-modeller) (Luke, 2004).

opplevelse av god økonomisk situasjon vil ha en høyere politisk selvtillit enn dem som opplever å streve økonomisk (Converse, 1972; Listhaug, 1989).

Både borgernes politiske interesse og å ha stemt ved forrige valg er faktorer som har innvirkning på politisk selvtillit (Campbell *et al.* 1954; Abramson, 1972). Kausalforholdene her er imidlertid høyst uklare. De to målene selvtillit og interesse er også nært positivt korrelert. I og med at variablene er viktige i forklaring av politisk adferd kan det heller ikke legitimeres å ekskludere dem. Variablene tas derfor med for kontroll. Variabelen politisk interesse er omkodet til en kategorisk variabel fra 1-4, hvor 1 er ikke interessert i politikk i det hele tatt og 4 er veldig interessert. Variabelen stemte ved landets forrige nasjonale valg antas videre å ha positiv innvirkning på selvtilliten, og er kodet med verdien 1 for ja og nei som referansekategori (=0) (Bandura, 1977, 1995).

Det er i utvelgelsen av variabler etterstrebet å holde analysen så enkel som mulig for å forhindre at den blir unødig komplisert.

3.3.3 Kontekstuelle variabler

På landnivå testes det for landenes aggregerte nasjonal økonomi per innbygger (BNP per kapita), ettersom landenes nasjonale økonomi er ett av aspektene mediesystem-typologien ikke tar høyde for. Landenes BNP per innbygger er oppgitt i amerikanske dollar, og er først kodet som en «lagged» landår-variabel for å kontrollere for retrospektive effekter av nasjonal økonomi.²⁹ Et land i 2002 har fått verdien for 2001. Deretter er variabelen aggregert til et landår-gjennomsnitt for BNP. Variabelen er ganget med 1000 og viser følgelig hvor mye borgerens politiske selvtillit endres om landets BNP økes med 1000 dollar. For deskriptiv statistikk over landnivåvariabler, se tabell I.4 til I.7 i appendiks I).

På landnivå testes det som en konsekvens av hypotese 3 for variabelen mediesystem. Dersom jeg anvender Hallin og Mancinis (2004) originale tredeling, vil antall land i analysen måtte begrenses til 16 ettersom det er 2 av forfatterens 18 kategoriserte land som ikke deltar i ESS (for fullstendig oversikt over land i de originale mediesystemene, se tabell II.1 appendiks II). Dette fordi det enda ikke finnes noen fullgod inndeling av samtlige europeiske land i typologien. En flernivåanalyse bør ha så høy nivå 2-N som mulig, og helst fra rundt 30 og

²⁹ Data til denne variabelen er hentet fra Verdensbankens database for økonomiske indikatorer (Verdensbanken, 2013).

oppover for å være mest mulig reliabel (Hox, 2010). To måter å veie opp for dette på er derfor å anvende en annen tilsvarende mediesystem-typologi med flere kategoriserte land, eller forsøke å kategorisere flere land inn i den originale tredelingen. Jeg har her gjort et forsøk på å gjennomføre begge for å ha en så valid analyse som mulig. Derfor kjøres analysene både med den opprinnelige tredelingen, en alternativ femdeling og med min egen kategorisering for å sikre analysens generaliserbarhet.

Som et alternativ til Hallin og Mancinis (2004) typologi genereres derfor en mediesystemvariabel basert på Blekesaune *et al.* (2012), hvor forfatterne deler inn i fem ulike kategorier for medieregimer i stedet for tre. For en oversikt over samtlige land fordelt i de ulike regimene, se tabell I.7 i appendiks I. Når denne typologien anvendes får analysen en total N på nivå 2 på 29, som er adskillig mer valid.

I appendiks II har jeg gjort et forsøk på å kategorisere de resterende landene inn i tredelingen av mediesystemer (se tabell I.2 i appendiks II for en liste over ukategoriserte land). Når man plasserer land i typologier bør det ideelt sett anvendes teoribyggende casestudier med inngående kjennskap til det enkelte landet, ala Hallin og Mancini (2012). Hvert lands situasjon er kompleks og krever individuell vurdering på samtlige av de 4 mediesystem-dimensjonene som de vurderes ut ifra. Dette er det ikke rom for i denne oppgaven. Den forenklete kategoriseringen som gjøres her tar utgangspunkt i de fire dimensjonene mediesystemene deles inn etter; struktur i mediemarkedet, politisk parallellisme, journalistisk profesjonalisering og statens rolle i mediemarkedet. EMSS er et datasett laget med nettopp det formål å skulle måle de fire dimensjonene, og datasettet har dermed flere gode variabler på landnivå som kan brukes til å undersøke hvordan de ulike ukategoriserte (og kategoriserte) landene klynger seg på de ulike dimensjonene. To variabler fra EMSS-datasettet som er tiltenkt å måle hver av de fire mediesystem-dimensjonene fra Hallin og Mancini (2004). I appendiks 2 finnes en oversikt over punktdiagram hvor variablene er plottet mot hverandre, og som viser hvordan landene skårer på disse. Det finnes også en diskusjon for hvorfor landene har fått verdien lav og høy på de ulike aksene. Av landene som ikke er kategorisert mangler Luxemburg og Tyrkia fra EMSS-datasettet. Jeg har dermed ikke noe datamateriale som kan anvendes til å kategorisere disse landene, og velger derfor å utelate landene fra analysen.

Tabell 3.1 27 land kategorisert etter mediesystem-dimensjoner

Land	Struktur i mediemarkedet	Politisk parallellisme	Journalistisk profesjonalisering	Statens rolle ¹	I original tredeling
Demokratisk korporativ					
Belgia	Middels/høy	Høy	Middels/høy	Høy	Ja
Danmark	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Finland	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Nederland	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Norge	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Slovakia	Middels/høy	Høy	Lav	Høy	Nei
Sveits ²	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Sverige	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Tyskland	Høy	Høy	Høy	Høy	Ja
Østerrike	Lav/middels	Middels	Lav/middels	Høy	Ja
Polarisert pluralistisk					
Bulgaria	Lav/middels	Middels	Lav	Høy	Nei
Frankrike	Middels	Middels/høy	Middels	Høy	Ja
Hellas	Lav/middels	Middels	Lav	Høy	Ja
Italia	Lav	Middels	Lav	Høy	Ja
Kroatia	Lav	Middels/høy	Lav	Høy	Nei
Kypros	Lav	Middels	Lav	Middels	Nei
Polen	Lav/middels	Middels/høy	Lav	Middels/høy	Nei
Portugal	Lav	Middels/høy	Middels	Høy	Ja
Russland	Middels	Middels	Lav	Middels/høy	Nei
Slovenia	Lav/middels	Middels	Middels	Middels/høy	Nei
Spania	Lav/middels	Middels	Lav/middels	Høy	Ja
Ukraina	Lav	Middels	Lav/middels	Høy	Nei
Ungarn	Lav/middels	Middels/høy	Lav	Høy	Nei
Liberal					
Estland	Lav	Middels	Middels	Lav	Nei
Irland	Lav	Lav	Middels/høy	Høy	Ja
Storbritannia	Høy	Lav	Middels/høy	Høy	Ja
Tsjekkia	Lav	Lav	Lav	Lav	Nei

¹ Verdien på dimensjonen «Statens rolle» er for landene som opprinnelig var kategorisert er basert på Hallin og Mancini (2004, s. 41-44). ² Sveits er et land som det ikke finnes data på i EMSS-datasettet. Landet er opprinnelig plassert i den demokratiske korporative modellen, og verdiene på dimensjonene er derfor hentet fra Hallin og Mancini (2004, s. 142 ff.)

3.4 Reliabilitet og validitet

Som nevnt innledningsvis er det potensielle kausalitetsutfordringer knyttet til sammenhengen mellom medieeksponering og politisk selvtillit. En metodisk svakhet ved å velge et kvantitativt statistisk design er at retningen på kausaliteten mellom x-variablene og fenomenet (y) ikke kan fastslås med sikkerhet. Det finnes imidlertid en troverdig kausalitetsmekanisme som knytter medieeksponering til selvtillit - at medieeksponering stjeler borgernes oppmerksomhet bort fra aktiviteter som eller ville stimulert til sosial og politisk kapital

(Putnam, 1995). En av måtene å sikre at sammenhengen som vises ikke er spuriøs er å kontrollere for relevante x-variabler. Dette er tilfredsstillende så langt det lar seg gjøre.

Ettersom kausalforholdet ikke kan fastslås, er muligheten tilstede for at en annen metode bedre hadde kunnet svare på hypotesene. Den mest aktuelle innvendingen kommer fra Iyengar (2011) og Vavreck og Iyengar (2011), som hevder at egenrapportert medieeksponering i surveyundersøkelser ikke er egnet til si noe om mediens egentlige påvirkning på borgeren. Individene tenderer å overestimere sin egen mediebruk i surveyer, samtidig som variablene ikke egentlig sier noe om effekten individet opplever. Iyengar (2011) og Hovland (1954) hevder at man i en eksperimentell setting derimot kan isolere årsak og virkning og kontrollere dette mot en kontrollgruppe. Tidligere studier av Hovland (1954) hvor eksperimenter og survey-undersøkelser har blitt sammenlignet, viser at survey-undersøkelsene har en tendens til å underestimere effekten mellom mediebruk og holdningen som undersøkes. Slik sett kan effektene mellom mediebruk og selvtillit være større det som kommer frem i denne analysen. Jeg vil imidlertid argumentere for at studiens svake interne validitet kan veies opp for gjennom sterk ekstern validitet. Designet mitt undersøker også mediebruk med en høy grad av realisme og virkelighetspreg, noe eksperimenter ofte mangler. Eksperimenter på komparativt nivå og over tid er også svært lite tilgjengelig. Jeg vil derfor hevde at survey-undersøkelser er det beste egnede alternativet tilgjengelig for å svare på hypotesene.

Skalaen indre selvtillit måler et avgrenset teoretisk begrep. En sterk korrelasjon mellom indikatorene og en relativt høy alfaverdi betyr at skalaen er valid. Som nevnt i del 3.3.1 skulle jeg gjerne hatt flere selvtillitsvariabler i ESS for å gjøre det empiriske begrepet mitt enda mer likt det teoretiske. Ettersom det teoretiske begrepet er nøye ivaretatt ved operasjonaliseringen, vil jeg imidlertid argumentere for at det er god sammenheng mellom det teoretiske og det empiriske målet og at det følgelig er høy validitet i begrepet.

Som tidligere nevnt kan valget av EMSS-datasettet til bruk av kategorisering være en potensiell trussel mot generaliserbarheten i analyser hvor denne variabelen anvendes. Datasettet er et såkalt ekspert-datasett hvilket betyr at det ikke er basert på representative utvalg, men at utvalgte spesialister i media og politikk i de ulike landene har blitt bedt om å vurdere sitt eget land på de ulike variablene. Dette betyr at en mulig skjevhet i dataene kan være at eksperter i et land har vært mer kritiske enn eksperter i et annet land. Det må sies

uttrykkelig at dette er et kontroversielt valg av data og slett ikke forskningsmessig ideelt. Videre er det store sprik innad i de opprinnelige kategoriene, og derfor besværlig å passe inn nye land. En mulig utfordring kan være at forskere i enkelte land er mer kritiske enn i andre land, som kanskje kan være tilfelle for Østerrike som stadig klynger «feil» i forhold til sine demokratisk korporative modell-naboer. En ytterligere svakhet for karakteriseringen er at USA er ikke med i utvalget, ettersom Hallin og Mancini (2004) «bygger» den liberale modellen rundt USA og Canada. Landene må derfor sees i forhold til hverandre, og ikke i forhold til Hallin og Mancinis (2004) opprinnelige akse for liberale land. Grunnen til at datasettet likevel anvendes er at en høyere N på nivå 2 absolutt vil være å foretrekke, ettersom hypotesene da kan testes på tvers av flere land hvilken kan medføre høyere validitet. Datasettet er unikt da det er det eneste datasettet per dags dato som tilbyr komparative variabler for medielandskap. Videre sammenligner jeg analysen hvor den utvidede typologien anvendes opp mot resultatene med den originale tredelingen og den alternative femdelingen basert på Blekesaune *et al.* (2012). Dette sikrer at det ikke trekkes konklusjoner på bakgrunn av dataene som det ikke er grunnlag for. Jeg vil derfor argumentere for at løsningen er den beste måten å kompensere for en fullgod mediesystem-typologi på. Videre vil å teste hvordan flere land passer inn i den gamle typologien empirisk være høyst forskningsmessig interessant, ikke bare for denne oppgaven alene.

I det neste kapitlet følger hypotesetesting, presentasjon av resultater og en diskusjon av disse knyttet opp mot antagelsen om medieubehaget og tesen om kognitiv mobilisering.

4 Analyse

Målet med denne delen av oppgaven er å på en enkel måte presentere statistiske analyser for å besvare hypotesene jeg satte meg innledningsvis. De empiriske resultatene diskuteres etter hvert som de presenteres, og knyttes opp mot de to perspektivene om medieubehaget og kognitiv mobilisering.

Det anvendes en flernivåanalyse med to nivåer. Analysen er bygget opp nedenfra og starter med nullmodellen, hvorpå det legges til variabler blokkvis for å undersøke hvilken sammenheng de har med indre politisk selvtillit.

Nullmodellen kan defineres på følgende måte: $\gamma_{ij} = \beta_0 + \mu_{0j} + \varepsilon_{ij}$,

hvor i representerer individ, j representerer land, β_0 er den totale konstanten, μ_{0j} representerer de stokastiske nivå 2-feilleddet og ε_{ij} representerer stokastiske nivå 1-feilleddet.

Først legges det til kontrollvariabler og kurveledd i tabell 4.1, før det bygges ut med ulike variabler for medieeksponering i tabell 4.2. I tabell 4.3 testes Hallin og Mancinis (2004) tredeling i mediasystemer i tråd med hypotese 3. I tabell 4.4 følger den samme analysen med min egen kategorisering av 27 land plassert i medieregimer basert på tabell 3.1 som presentert i metodedelen.

4.1 Medienes sammenheng med indre politisk selvtillit

Den tomme nullmodellen i tabell 4.1 (neste side) viser at borgere fra landene i utvalget med gjennomsnittlig alder og utdanning har en gjennomsnittlig politisk selvtillit på 3,846 på en skala fra 0 til 8. Den viser også en ICC på 3,6 prosent på landnivå.

Som et utgangspunkt for de videre analysene er det lagt til fikserte individnivåvariabler i modell 1. Variablene gir en signifikant forbedring av modell 0 (Likelihood ratio-test sign. på ,01-nivå). På individnivå er estimatene for de ulike wave-årene mest interessante, ettersom de alle viser en svak negativ forskjell i politisk selvtillit fra referanseåret 2002. Det er imidlertid bare forskjellen mellom 2002 og 2006 som har signifikant z-test i både modell 1 og 2. Estimaterne er små og inkonsistente, og gir ikke grunnlag til støtte for hypotese 2 om en reduksjon i indre selvtillit over tid. Av individnivåvariablene kan det være verdt å merke seg at utdanning sentrert som forventet og i samsvar med tidligere forskning hos blant annet

Campbell *et al.* (1954) viser en sterk positiv sammenheng med politisk selvtillit (,024).³⁰ Som forventet indikerer analysen at menn har ,776 høyere indre selvtillit enn kvinner, og borgere som opplever at klarer seg komfortabelt med den nåværende inntekten har ,549 høyere indre selvtillit enn referansekategorien som oppgir at de strever på nåværende inntekt (Abramson, 1972).

Tabell 4.1 Flernivåanalyse politisk selvtillit, kontrollvariabler og kurveledd

Variabler	Modell 0	Modell 1	Modell 2
Wave 2004 (2002 som referanse)		-,023* (,013)	-,018 (,013)
Wave 2006 (2002 som referanse)		-,042*** (,013)	-,036*** (,013)
Wave 2008 (2002 som referanse)		-,020 (,013)	-,014 (,013)
Alder, sentrert		,0001 (,000)	,002*** (,000)
Utdanning, sentrert		,024*** (,000)	,022*** (,000)
Mann ¹		,776*** (,009)	,771*** (,009)
Opplevd inntekt ²		,540*** (,011)	,549*** (,011)
Alder sentrert kvadrert			-,001*** (,000)
Konstant	3,846*** (,068)	3,125*** (,067)	3,306*** (,066)
Log Likelihood	-325276	-318974	-317957
Likelihood ratio	5268***	12603***	2934***
Stokastisk varians			
Individnivå (160759)	3,347	3,094	3,055
Landnivå (27)	,127	,116	,112

Merknad: Standardfeil i parentes. Signifikansnivå: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummykoding av kjønn med verdien kvinne som referanse. ² Variabelen opplevd inntekt er en dummykoding med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå som referanse.

I modell 2 legges det til et kurveledd for alder sentrert, som også gir en signifikant forbedring av modellen (Likelihood ratio-test sign. på ,01-nivå). Legg merke til at alder sentrert i samsvar med teori hos Campbell *et al.* (1954) har en svak positiv sammenheng med borgeres selvtillit, før sammenhengen snur når respondenten passerer omkring 48 år hvorpå den har en negativ sammenheng (For effektplott over den kurvelineære sammenhengen mellom alder sentrert og selvtillit, se figur IV.1, appendiks IV). Dette betyr at borgere først ser ut til å ha en

³⁰ Det er testet for flere kurvelineært, blant annet mellom utdanning sentrert og politisk selvtillit. Disse gav imidlertid ingen signifikante forbedringer av modell 2, og er utelatt fra analysene.

stigende selvtillit med alderen, mens den snur og blir svak lavere per år etter at borgeren passerer 48 år.

Tabell 4.1 ovenfor indikerer at det ikke er grunn til å anta at den politiske selvtilliten har systematisk gått ned over tid. Dette er imidlertid før det er kontrollert for medieeksponering. I modell 3 til 6 i tabell 4.2 legges de generelle medieeksponeringsvariablene til, i henhold til hypotese 1 og antagelsen om medieubehaget om at det særlig er dem som utsetter seg for medieeksponering som over tid får en lavere selvtillit.

Tabell 4.2 Flernivåanalyse av generell medieeksponering på politisk selvtillit

Variabler	Modell 3	Modell 4
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,052*** (,013)	-,010 (,012)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,105*** (,013)	-,029** (,012)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,115*** (,013)	-,060*** (,012)
Medieeksponering		
Tv-titting, timer	-,068*** (,005)	-,049*** (,004)
Avislesing, timer	,402*** (,008)	,164*** (,007)
Radiolytting, timer	,008** (,004)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ¹	,484*** (,011)	,265*** (,010)
Kontrollvariabler		
Politisk interesse		,817*** (,005)
Stemte ved forrige valg ²		,188*** (,010)
Konstant	3,246*** (,067)	1,352*** (,056)
Log Likelihood	-315650	-302116
Likelihood ratio	4613,11***	27068,69***

Merknad: Standardfeil i parentes. Signifikansnivå: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. Modellen er også kontrollert for variablene alder sentrert, alder sentrert kvadrert, utdanning sentrert, mann (med kvinne som referansekategori), og variabelen opplevd inntekt (med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå som referansekategori), og fullstendig variant av tabellen med stokastisk varians finnes i appendiks III, tabell III.1. ¹Variabelen internett er kodet som en dummy med bruker ikke internett daglig som referanse. ²Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med kategorien stemte ikke som referansekategori.

De generelle medieeksponeringsvariablene gir en signifikant forbedring av modell 2 (Likelihood ratio-test sign. på ,01-nivå). Det første jeg vil fremheve er at analysen som forventet viser en svak negativ sammenheng mellom tv-titting og selvtillit med -,068 nedgang

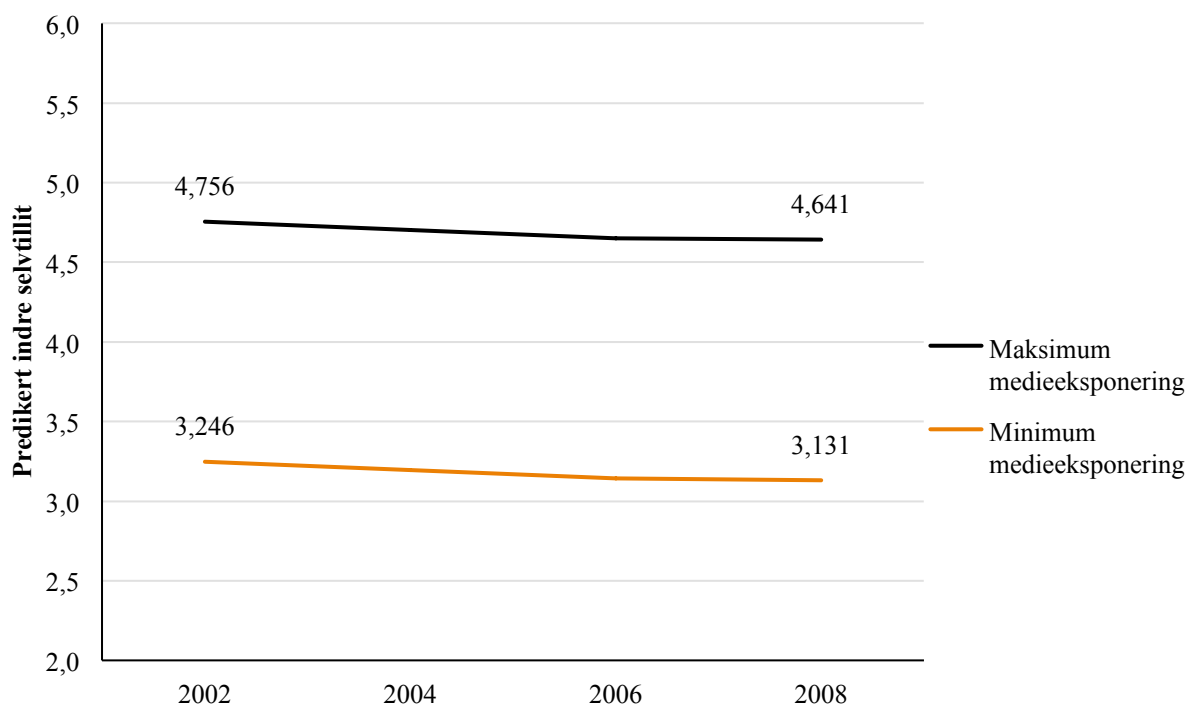
i selvtilliten per time brukt på tv-titting en gjennomsnittlig hverdag, og en sterk positiv sammenheng mellom avislesing og selvtillit med ,402 økning i selvtilliten per time med avislesing en gjennomsnittlig hverdag. Dette samsvarer med tidligere forskningsresultater hos Norris (2000b, 2000a) og Newton (1999b), og gir støtte til hypotese 1a og 1b. Radiolytting har en lav positiv sammenheng og ,008 oppgang i selvtilliten per time med radiolytting en gjennomsnittlig hverdag. Dette indikerer ikke støtte til hypotese 1c, men samsvarer heller med tidligere funn om radiobruk og politisk selvtillit hvor denne sammenhengen har vist seg positiv (Newton, 1999b; Aarts og Semetko, 2003). Det å bruke internett daglig har en særlig sterk positiv sammenheng, og respondenter som anvender internett daglig har ,484 poeng høyere politisk selvtillit enn referanse kategorien som ikke gjør det. Estimaten gir ikke støtte til hypotese 1d, hvor jeg på bakgrunn i antagelsen om medieubehaget antok en negativ sammenheng med indre selvtillit. Det stemmer imidlertid godt overens med tidligere forskningsresultater hos Newton (1999b) og Aarts og Semetko (2003), hvor det også ble funnet en positiv sammenheng. Funnene ovenfor gir ikke støtte til antagelsen om medieubehaget, tvert imot ser det ut til å støtte tesen om en kognitiv mobilisering ved at medieeksponering ser ut til å gi borgeren en økt grad av informasjon og dermed en økt indre politisk selvtillit.

Et annet teoretisk interessant moment ved analysen i tabell 4.2 er endringen i koeffisientene for års-dummyer fra modell 2 til modell 3, etter at medievariablene blir lagt til. Kontrollert for generell medieeksponering er det en signifikant svak nedgang i politisk selvtillit fra referanseåret 2002 til både 2004, 2006 og 2006 (sign. z-verdier på ,01-nivå, Likelihood ratio-test sign. på ,01-nivå). Dette indikerer at det er en svak nedgang i den indre politiske selvtilliten over tid. På tross av de sterke positive sammenhengene mellom avislesing og internettbruk ser altså indre selvtillit hos europeiske borgere ut til å ha sunket noe i perioden i tråd med hypotese 2 og antagelsen om medieubehaget. Dette illustreres ved hjelp av prediksjon i figur 4.1 (se neste side).

Figur 4.1 viser tydelig hvordan respondentene som oppgir at de eksponeres mest for medier ser ut til å ha en langt høyere predikert selvtillit sammenlignet med de som oppgir å eksponeres minst. Som modell 4.2 viser har internettbruk og avislesing en sterk positiv sammenheng, som gjør at forskjellen mellom de som eksponeres og de som ikke eksponeres blir svært stor. Det er imidlertid en svak reduksjon i indre selvtillit over tid både for respondenter som eksponeres mest og som eksponeres minst. Etersom de som eksponeres

mest har høyest selvtillit gir dette støtte til tesen om en kognitiv mobilisering. Dersom dette perspektivet har rett, skal man tro at selvtilliten vil øke over tid som en konsekvens av økt kunnskap gjennom medieeksponering. Dette ser imidlertid ikke ut til å være tilfellet. Det må derfor tas høyde for at det kan være andre bakenforliggende faktorer som også spiller inn på nedgangen som det ikke er kontrollert for her.

Figur 4.1 Predikert indre selvtillit, grad av medieeksponering

Merknad: Figuren illustrerer predikerte verdier for europeiske borgere på en skala fra 0-8. Prediksjonene er basert på modell 3. Borgerne har gjennomsnittlig alder og utdanning, og alle dummyvariabler er satt til referanse kategorien. Ved minimum medieeksponering er tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 0, og internett daglig til verdien 0. Ved maksimum medieeksponering er tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 3, og internett daglig til verdien 1.

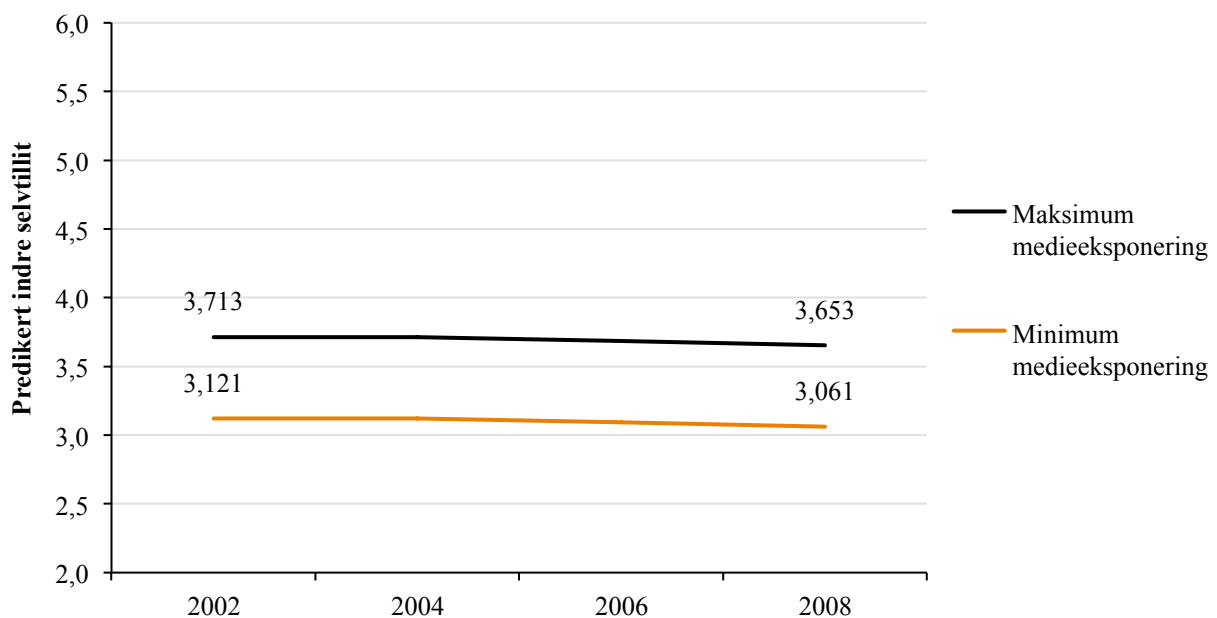
Dersom det stemmer at den indre politiske selvtilliten virkelig er i nedgang som indikert ovenfor, er dette bekymringsverdig. Den gjennomsnittlige politiske selvtilliten hos europeiske borgere er redusert fra et gjennomsnitt på 3,846 til 3,731 på skalaen over politisk selvtillit. Nedgangen i indre selvtillit er ikke stor fra 2002 til 2008, bare -,115 på over en periode på 6 år. Funn hos Listhaug (1990, 2006) indikerer at selvtilliten tidligere har steget fram til 2000. Estimaten gir altså indikasjoner på at trenden kan ha snudd.

Hva er konsekvensen dersom tilliten til egen politisk kompetanse er i nedgang, slik som teorien om medieubehaget og empirien ovenfor gir støtte for å kunne anta? Som tidligere nevnt har Listhaug (2006) funnet at det nettopp er de med lav indre politisk tillit som ofte

ender opp som hjemmesittere. En velger med lav politisk selvtillit kan ikke forventes å ville å delta i et valg, hvor han selv ikke ser nytten av det eller opplever at han er i stand til å begripe seg på politikk. Dersom estimatene ovenfor stemmer kan vi muligens vente å se en økning av ikke-velgere i årene som kommer. Siden 1960-tallet har flere studier funnet et økende tillits-gap og økende symptomer av mistillit i mange europeiske land (Arrow, 1951; Dalton, 1984; Dalton, 2005; Torcal og Monteri, 2006). De empiriske funnene ovenfor føyer i så måte seg inn i en større kontekst av litteratur som, på tross av de sterke forhåpningene om en opplyst og informert velger gjennom deltagelse fra demokratiteoriens side, ved gjentatte anledninger har funnet en nedadgående tendens i både deltagelse og engasjement (Fukuyama, 1995; Pharr og Putnam, 2000; Denmark og Niemi, 2012).

I modell 4 kontrolleres sammenhengen mellom medieeksponering og selvtillit for politisk interesse og det å ha stemt ved forrige valg. Dette gjøres for å undersøke om nedgangen fremdeles vil være signifikant etter å ha kontrollert for politisk interesse og det å ha stemt, som begge har nær korrelasjon med indre selvtillit. Variablene gir en signifikant forbedring av analysen (sign. Likelihood ratio-test på ,01-nivå).

Figur 4.2 Grad av medieeksponering kontrollert for politisk interesse og stemte ved forrige valg

Merknad: Figuren illustrerer predikerte verdier for europeiske borgere på en skala fra 0 til 8. Prediksjonen er basert på modell 4. Borgerne har gjennomsnittlig alder, utdanning og politisk interesse, og alle dummyvariabler er satt til referansekategorien. Ved minimum medieeksponering er tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 0, og internett daglig til verdien 0. Ved maksimum medieeksponering er tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 3, og internett daglig til verdien 1.

Det er fremdeles store forskjeller i indre selvtillit mellom respondenter som eksponerer seg mest og som eksponerer seg minst. Forskjellene er imidlertid adskillig mindre etter kontrollert for politisk interesse og stemte ved forrige valg. Dette kan forklares av at medieeksponering (da særlig avislesing og internettbruk) mest sannsynlig ikke er like viktig for en positiv utvikling i indre politiske selvtillit når respondenten har høy politisk interesse og det å ha stemt ved forrige valg, som når respondenten har lav politisk interesse og ikke har stemt. Dette stemmer i så fall overens antagelsen om en virtuos sirkel og at de som er mest politisk interessert fra før drar stor nytte av medieeksponeringen, mens de som er minst interessert ikke drar nytte av den (Norris, 2000b). Resultatet viser imidlertid fremdeles at respondentene opplever svak reduksjon i selvtilliten over tid. Dette gir en støtte til antagelsen om kognitiv mobilisering.

4.2 Indre selvtillit i ulike mediesystemer

Som diskutert i del 2.4, antar jeg i hypotese 3 at den negative sammenhengen mellom medieeksponering og politisk selvtillit vil være størst i den polariserte pluralistiske modellen, som kjennetegnes av høy politisk parallellisme og lav profesjonalisering blant journalistene.

I tabell 4.3 (se neste side) presenteres analysen kontrollert for ulike medieregimer. I denne tabellen anvendes Hallin og Mancinis (2004) originale mediesystem-typologi. Når ulike regimer eller land sammenlignes slik som de er fremstilt i tabell 4.3, får man en indikasjon på om det er statistiske forskjeller mellom populasjonen i de ulike regimene. Analysen har en nivå 2-N på 16 og en individnivå-N på 112391, og grunnet de ulike utvalgene kan estimatene derfor ikke direkte sammenlignes med analysene tabell 4.1 og 4.2 (for sammenligningsgrunnlag er sensitivitetsanalyser av tabell 4.1 og 4.2 med 16 land er presentert i tabell III.2 i appendiks III). Resultatene og forskjellene mellom analysene tolkes og diskuteres underveis.

Den fullstendige modell 9 med samtlige variabler kan defineres på følgende måte:

$$Y_{ij} = \beta_0 + \beta_1 X_{1ij} + \beta_2 X_{2ij} + \beta_3 X_{3ij} + \beta_4 X_{4ij} + \beta_5 X_{5ij} + \beta_6 X_{6ij} + \beta_7 X_{7ij} + \beta_8 (X_{4ij} X_{4ij}) + \beta_9 X_{9ij} + \beta_{10} X_{10ij} + \beta_{11} X_{11ij} + \beta_{12} X_{12ij} + \gamma_{13} Z_{13j} + \gamma_{14} Z_{14j} + \gamma_{15} Z_{15j} + \mu_{0j} + \varepsilon_{ij},$$

hvor β_0 representerer konstanten til Y_{ij} innad i landet j , $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_n$ representerer stigningen for forholdet innad i landet j (nivå 2) mellom nivå 1-variablene og Y_{ij} , mens $X_{1ij}, X_{2ij}, \dots, X_{nij}$

representerer nivå 1- variablene, $\gamma_{15}, \gamma_{16} \dots \gamma_n$ representerer stigningen i forholdet innad i landet j (nivå 2) mellom nivå 1-variablene og Y_{ij} , mens $Z_{13j}, Z_{14j} \dots Z_{nj}$ representerer stigningen for forholdet innad i landet j (nivå 2) mellom nivå 1-variablene og Y_{ij} .

Tabell 4.3 Flernivåanalyse indre selvtillit kontrollert for medieregimer, 16 land

Variabler	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,007 (,017)	-,006 (,017)	-,006 (,017)	,038** (,015)	,038** (,015)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,011 (,024)	-,008 (,024)	-,008 (,024)	,071*** (,022)	,071*** (,022)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,003 (,032)	,001 (,032)	,001 (,032)	,053* (,030)	,053* (,030)
Medieeksponering					
Tv-titting, timer	-,116*** (,006)	-,116*** (,006)	-,116*** (,006)	-,067*** (,005)	-,067*** (,005)
Avislesing, timer	,392*** (,010)	,392*** (,010)	,392*** (,010)	,151*** (,009)	,151*** (,009)
Radiolytting, timer	,001 (,004)	,001 (,004)	,001 (,004)	-,010** (,004)	-,010** (,004)
Anvender internett daglig ¹	,462*** (,013)	,462*** (,013)	,462*** (,013)	,248*** (,012)	,248*** (,012)
Mediesystemer					
Polarisert pluralistisk			-,268* (,156)		-,0521 (,131)
Demokratisk korporativ		,268* (,156)		,052 (,131)	
Liberal		,277 (,234)	,009 (,218)	,195 (,195)	,143 (,182)
Kontrollvariabler					
Nasjonal inntekt pr innbygger ²	-,004*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)
Politisk interesse				,811*** (,006)	,811*** (,006)
Stemte ved forrige valg ⁴				,198*** (,012)	,198*** (,012)
Konstant	3,310*** (,084)	3,129*** (,128)	3,396*** (,102)	1,354*** (,108)	1,406*** (,087)
Log Likelihood	-219914	-219913	-219913	-210344	-210344
Likelihood ratio	10,16***	2,91	0	19136,48***	0

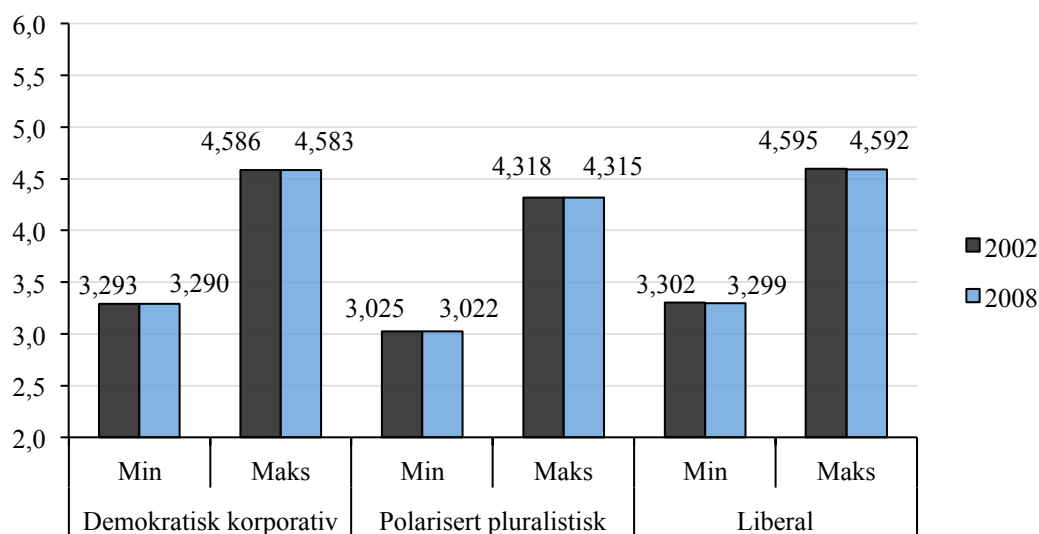
Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. Modellen er også kontrollert for variablene alder sentrert, alder sentrert kvadrert, utdanning sentrert, mann (med kvinne som referansekategori), og variabelen opplevd inntekt (med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå som referansekategori). En fullstendig variant av modellen med stokastisk varians er presentert i appendiks III, tabell III.3. ¹Variabelen daglig internettbruk er en dummykoding med de som ikke anvender internett daglig som referansekategori. ² Variabelen stemte ved forrige valg er en dummykoding med verdien nei som referansekategori. ³ Variabelen nasjonal inntekt per innbygger er tilbakestilt et år (lagged) og viser hvor mye borgerens politiske selvtillit endres om landets BNP økes med 1000 dollar.

I modell 5 kontrolleres det først for landenes nasjonale økonomi, som har en svak negativ sammenheng med den politiske selvtilliten. Variabelen har signifikant z-verdi, noe som er noe uventet med tanke på den lave N (=16) på landnivå og den lave andel nivå 2-varians. Ifølge Luke (2004) er det kun meget sterke sammenhenger som blir signifikante på nivå 2 når N er så lav som 16. Tolkningen må derfor begrenses til å se på størrelse og fortegn på koeffisientene. På tross dette utgjør altså nasjonal økonomi per innbygger en signifikant forbedring av modellen (sign. Likelihood ratio-test på 0,1-nivå, sammenlignet med modell 3 i tabell III.2, $-2LL=-219914$). Variabelen indikerer at politisk selvtillit vil minke noe dersom landets BNP per innbygger økes med 1000 dollar. Dette stemmer ikke overens med teori på området, samt tidligere funn fra Chamberlain (2012). Merk at dette kan ha noe med utvalget av land å gjøre, og eventuelt også med at det i samme tidsperiode oppstod en større finanskrise (fra 2007) som kan ha hatt negativ innvirkning. Det ser heller ikke ut til å være noen signifikant endring i selvtillit over tid i disse 16 landene.

Videre til modell 6. Her er et dummysett for medieregimer basert på Hallin og Mancinis (2004) originale tredeling lagt til, og den polarisert pluralistiske modellen valgt som referansekategori. Dummysettet gir ingen en signifikant forbedring av modellen sammenlignet med modell 5 ($-2LL = -219913$). Modellen indikerer videre at borgeres indre politisk selvtillit i land i den demokratisk korporative modellen er ,268 skalapoeng høyere enn hos borgere den i polarisert pluralistiske modellen (sign. z-test på ,01-nivå). Indre politisk selvtillit for borgere i den liberale modellen estimeres til å være ,277 skalapoeng lavere enn land den i polarisert pluralistiske modellen. Dette indikerer at det finnes små forskjeller mellom populasjonene i de tre regimemodellene mellom landene i den originale typologien. Dette er illustrert gjennom prediksjoner i figur 4.3 (se neste side).

I modell 7 er den demokratisk korporative modellen valgt som referansekategori, og indre politisk selvtillit for borgere i den liberale modellen er estimert til henholdsvis ,009 skalapoeng poeng høyere enn land i den demokratisk korporative modellen. Som diskutert i del 2.4, har den liberale regimemodellen stor grad av spillfokus sammenlignet med de andre modellene, noe jeg i teoridelen argumenterer for at kan resultere i et høyere nivå av medieubehag i disse landene (Hallin og Mancini, 2004; Strömbäck og Dimitrova, 2006). Modell 6 og 7 og illustrerte prediksjoner i figur 4.3 indikerer at dette ikke ser ut til å stemme empirisk, hvor den liberale modellen skårer omtrent like høyt på grad av selvtillit som den demokratisk korporative modellen.

Figur 4.3 Predikert selvtillit i ulike mediesystemer, grad av medieeksponering

Merknad: Figuren illustrerer predikerte verdier for indre selvtillit på en skala fra 0-8, basert på modell 6 i tabell 4.3. Borgerne har gjennomsnittlig alder og utdanning. Alle dummyvariabler er satt til referanse-kategorien. Ved minimum medieeksponering er alle tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 0, og internett daglig til verdien 0. Ved maksimum medieeksponering er tv-titting, avislesing og radiolytting satt til verdien 3, og internett daglig til verdien 1.

Prediksjonene i figur 4.3 ser ikke ut til å indikere noen støtte til hypotese 2 om en nedgang i selvtillit over tid, i hvert fall ikke i de 16 landene som analysert her. Det er svært små forskjeller mellom indre selvtillit fra 2002 til 2008 i alle medieregimene. Videre viser figuren at det i samtlige modeller ser ut til å være høyest selvtillit blant borgerne som eksponerer seg mest, og lavest selvtillit hos borgerne som eksponerer seg minst. Dette stemmer overens med tidligere funn knyttet til tabell 4.2, og indikerer en støtte til tesen om en kognitiv mobilisering som følge av medieeksponeringen. Figuren illustrerer også at de som eksponeres minst i polarisert pluralistisk korporative land ser ut til å ha lavere selvtillit enn dem som eksponeres minst i de to andre modellene. Forskjellen er den samme blant dem som eksponeres mest.

Funnene ovenfor bekrefter i så måte Hallin og Mancinis (2004) antagelser om forskjeller mellom mediesystemer, og en særlig lav grad av informasjonsflyt og høy grad av spillrammer og medieubehag i nettopp disse landene. Funnene indikerer en støtte til hypotese 3 om at borgere i den polarisert pluralistiske modellen opplever et høyere medieubehag, og har lavere selvtillit enn borgere i de andre regimemodellene. Estimaten indikerer slik sett en tydelig støtte til antagelsen om medieubehaget og kognitiv mobilisering, ettersom det ut i fra begge perspektivenes synspunkt er naturlig at den polarisert pluralistiske modellen ville ha laves selvtillit. Årsaken til at de liberale landene ser ut til å skåre like høyt som de demokratisk korporative landene kan skyldes at det i Irland og Storbritannia finnes en dominerende

standardsettende offentlig kringkaster. Som diskutert i teoridelen har tidligere forskning vist positive sammenhenger mellom eksponering for offentlig medier og politisk selvtillit (Aarts og Semetko, 2003). Dette ser ut til å bekreftes her. Det må imidlertid bemerkes at tendensen for de liberale landene kunne ha utspilt seg annerledes dersom USA og Canada – som mer typisk liberale land uten offentlige kringkastere – hadde vært med i analysen.

Et annet interessant aspekt ved forskjellene i politisk selvtillit kan belyses gjennom Hallin og Mancini (2004, s. 299) konvergeringshypotese, hvor de antar at andre land blir mer og mer lik landene i den liberale modellen. Fordi landene i den liberale modellen ser ut til å oppleve en svak nedgang i selvtilliten, burde det over tid være mulig å se en lignende trend også i andre mediesystem. Ettersom de andre modellene ser ut til å ha en tilsvarende trend som landene i den liberale modellen, kan det altså være nettopp en slik liberaliseringstendens som nå observeres. Spørsmålet er om den svake nedgangen i de andre modellene faktisk skyldes et økt opplevd medieubehag, eller om at det er medieubehaget som skyldes at disse landene utvikler seg i retning av et mer liberalistisk mediesystem.

Når det kontrolleres for politisk interesse og stemte ved forrige valg i modell 8 og 9 skjer det flere interessante endringer i estimatene (Likelihood ratio-test sign. ,01-nivå). For det første indikerer modellene at det nå er en svak økning i den politiske selvtilliten fra 2002 til 2008. Dette indikerer ingen støtte til hypotese 2. Når det kontrolleres for politisk interesse og det å ha stemt ved forrige valg forsvinner imidlertid de negative sammenhengene mellom medieeksponering og selvtillit, hvilket mest sannsynlig er noe av årsaken til at det ikke lenger ser ut til å være signifikant reduksjon. Borgere i den demokratisk korporative modellen har fremdeles en høyere selvtillit enn land i den polarisert pluralistiske og den liberale modellen, hvilket viser estimatenes robusthet. Forskjellene mellom borgere i den polarisert pluralistiske og den demokratisk korporative modellen er imidlertid langt mindre etter kontrollert for politisk interesse og stemte ved forrige valg (,052), mens forskjellen i selvtillit fra demokratisk korporative regimer til liberale regimer i modell 9 ser ut til å øke etter kontrollert for politisk interesse (,143). Estimaten i denne modellen stemmer fremdeles overens med hypotese 3 og den teoretiske antagelsen om et lavere opplevd medieubehag i de demokratisk korporative landene enn i de polarisert pluralistiske landene.

Funnene indikerer at det er særlig store forskjeller mellom respondenter med høy og lav politisk interesse og mellom dem som har stemt og ikke. Estimaten i modell 8 og 9 kan

tilskrives at borgerne i de polarisert pluralistiske landene er polarisert mellom en elite som deltar og interesserer seg for politikk og en større masse som ikke gjør det. Borgere som er politisk interessert har dermed adskillig høyere selvtillit enn de som ikke er det, og forskjellene er større enn i den demokratisk korporative modellen. Når respondenten har lav politisk interesse, fører medieubehaget til en nedgang i selvtilliten over tid. Dette er imidlertid ikke tilfelle når respondenten har høy politisk interesse.

Estimatene i modell 9 indikerer at det å ha høy politisk interesse og ha stemte ved forrige valg gir svært store forskjeller i indre selvtillit også i den liberale modellen. Dette har klare kongruenser med funn beskrevet i flere tidligere komparative studier av medieeksponering og politisk interesse (Holtz-Bacha, 1990; Hallin og Mancini, 2004; Jakubowicz og Sükösd, 2010; Blekesaune *et al.* 2012). Både tabell 4.3 og figur 4.3 gir indikasjoner på at selvtilliten i de ulike mediesystemene betinges av politisk interesse. Det kunne derfor vært særlig interessant å undersøkt et potensielt samspill mellom politisk interesse og mediesystemer, ettersom det ser ut til å legge store føringer på borgernes politiske selvtillit i de ulike landene. Dessverre har denne analysen for lavt antall land på nivå 2 for å kunne undersøke en slik sammenheng på en statistisk tilfredsstillende måte.

I tabell 4.4 (under) er estimater fra land i samtlige mediesystemene presentert, og som i tabell 4.1 og 4.2 har analysen en total N på 160759 fordelt på 27 land. For å kontrollere for om det er en signifikant forskjell i sammenhengen mellom mediesystemer og indre politisk selvtillit i en større kontekst enn Hallin og Mancinis (2004) 16 opprinnelige land, og å teste om kategoriseringen i tabell 3.1 er gjeldende empirisk, er dette kontrollert for som et dummysett i ulike kombinasjoner. Estimatene vil underveis bli sammenlignet med resultatene fra tabell 4.3.

Tabell 4.4 Flernivåanalyse indre selvtillit kontrollert for medieregimer, 27 land

Variabler	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,047*** (,014)	-,047*** (,014)	-,047*** (,014)	,005 (,013)	,005 (,013)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,095*** (,018)	-,096*** (,018)	-,096*** (,018)	,001 (,016)	,001 (,016)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,100*** (,023)	-,101*** (,023)	-,101*** (,023)	-,014 (,021)	-,014 (,021)
Medieeksponering					
Tv-titting, timer	-,068*** (,005)	-,068*** (,005)	-,068*** (,005)	-,049*** (,004)	-,049*** (,004)
Avislesing, timer	,402*** (,008)	,402*** (,008)	,402*** (,008)	,164*** (,007)	,164*** (,007)
Radiolytting, timer	,008** (,004)	,008** (,004)	,008** (,004)	-,006* (,003)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ¹	,484*** (,011)	,484*** (,011)	,484*** (,011)	,265*** (,010)	,265*** (,010)
Medieregimer					
Polarisert pluralistisk			,048 (,140)		,125 (,121)
Demokratisk korporativ		-,048 (,140)		-,125 (,118)	
Liberal		-,186 (,189)	-,137 (,195)	-,065 (,163)	,059 (,168)
Kontrollvariabler					
Nasjonal inntekt per innbygger ²	-,001	-,001	-,001	-,003***	-,003***
Politisk interesse				,817*** (,005)	,817*** (,005)
Stemte ved forrige valg ³				,188*** (,010)	,188*** (,010)
Konstant	3,258*** (,068)	3,302*** (,093)	3,254*** (,109)	1,446*** (,079)	1,321*** (,093)
-2LL	-315650	-315649	-315649	-302111	302111
Sign. -2LL endring	0,66	0,96	0	27076,82** *	0

Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. Modellen er også kontrollert for variablene alder sentrert, alder sentrert kvadrert, utdanning sentrert, kjønn (med kvinne=0 som referansekategori) og opplevd inntekt (med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå = 0 som referansekategori). En fullstendig variant av modellen med stokastisk varians er presentert i appendiks III, tabell III.4. ¹Variabelen daglig internettbruk er en dummykoding med de som ikke anvender internett daglig som referansekategori. ² Variabelen stemte ved forrige valg er en dummykoding med verdien nei som referansekategori. ³ Variabelen nasjonal inntekt per innbygger er tilbakestilt et år (lagged) og viser hvor mye borgernes politiske selvtillit endres om landets BNP økes med 1000 dollar.

I modell 5 kontrolleres det først for nasjonal inntekt per innbygger. Variabelen har ser ut til å ha en svakere sammenheng med indre selvtillit i analysen for 27 land enn i analysen for 16 land. Den gir hverken en signifikant forbedring av tabellen eller en signifikans z-test. Dette indikerer ingen støtte til Chamberlain (2012) om at nasjonal økonomi har en innvirkning på indre selvtillit. Borgernes selvtillit ser imidlertid ut til å ha en signifikant nedgang over tid

mellom 2002 og henholdsvis 2004, 2006 og 2008, i tråd med antagelsen om medieubehaget og hypotese 2 (z-test sign. på ,01-nivå). Merk at dette står i kontrast til estimatene gjort på 16 land, hvor selvtilliten ikke så ut til å være i nedgang. Det er mulig at dette skyldes at av *andelen* land av som er plassert i den polarisert pluralistiske kategorien er langt større i den utvidede typologien enn i den originale typologien. Det er særlig nye land som Russland, Polen, Ukraina, Estland og Tsjekkia er hvor borgere ser ut til å ha lavere selvtillit enn landene i den originale typologien (se tabell I.6, appendiks I.).

Videre til modell 6, hvor et dummysett for medieregimer basert på tabell 3.1 lagt til med den polarisert pluralistiske modellen som referansekategori. Dummysettet gir ingen signifikant forbedring av modellen sammenlignet med modell 5. Modellen indikerer at indre politisk selvtillit hos borgere i den demokratisk korporative modellen her er lavere enn hos borgere i den polarisert pluralistiske modellen. Indre politisk selvtillit hos borgere i den liberale modellen estimeres til å være lavere enn hos borgere i den polarisert pluralistiske modellen. Ingen av dummyene for medieregimer har signifikant z-test. Merk at det ser ut til å være en svak nedgang i indre selvtillit fra 2002 til 2008 i, i tråd med hypotese 2 og antagelsen om medieubehaget.

Estimatene i modell 6 og 7 stemmer ikke overens med indikasjonene fra tabell 4.3. Funnene gir ingen støtte til hypotese 3 om at borgere i den polarisert pluralistiske modellen har lavere selvtillit enn borgere i de andre regimemodellene. Modell 6 gir snarere inntrykk av at borgere i polarisert pluralistiske land ser ut til å være regimetyper hvor borgerne har høyest selvtillit.

Når det kontrolleres for politisk interesse og stemte ved forrige valg i modell 8 og 9 øker forskjellen mellom polarisert pluralistisk og demokratisk korporative land (-,125) (Likelihood ratio-test sign. ,01-nivå). Forskjellen mellom polariserte og liberale land minker (-,065), og det samme gjelder forskjellene mellom liberale og demokratisk korporative land (,059). Estimaten indikerer at når respondenter har høy politisk interesse og har stemt ved forrige valg, vil konsekvensen av å eksponere seg for medier være positiv. Dette stemmer igjen overens med Norris (2000b) og tanken om en virtuos sirkel for dem som har høyest interesse fra før, og en negativ sirkel for dem som har lavest interesse fra før.

Det finnes flere potensielle årsaker til forskjellene i estimatene mellom analysene i tabell 4.3 og 4.4 med ulike typologi-variabler. I tabell 4.4, hvor Hallin og Mancinis (2004)

kategorisering testes på et større utvalg, er koeffisientene små og fluktuierer rundt null med høye standardfeil, hvilket betyr at de kan være noe ustabile. Estimatenes i de to tabellene er så forskjellige at det er tydelig at den nye kategoriseringen ikke ser ut til å fange opp de originale teoretiske skillene mellom medieregimer som den opprinnelige typologien gjør. Tabell 4.3 synliggjør også at det i samsvar med hypotese 3 er en forskjell mellom medieregimene blant landene i den opprinnelige mediesystem-typologien, mens denne påstanden ikke ser ut til å være gjeldende for et større utvalg av europeiske land. Det må uansett adskillig mer testing og kategorisering til før hypotesen kan bekreftes eller avkreftes for disse landene.

Noe som kaster ytterligere lys over hvorfor forskjellene mellom analysene er så store er sensitivitetsanalysen med Blekesaune *et al.* (2012) sin femdeling med 29 land (se tabell III.5 til 6 appendiks III). Denne typologi-versjonen indikerer at svært små forskjeller mellom regimetyperne, og ingen av dem signifikante. Nedgangen over tid er fremdeles signifikant (z-test sign. ,01-nivå). Det interessante er imidlertid at de sørlige landene her ser ut til å ha lavest selvtillit, i tråd med tabell 4.3 med den opprinnelige regime-typologien. De kontinentale landene ser imidlertid ut til å ha høyest selvtillit. Dernest ser det ut til at borgere i flere av de Østeuropeiske landene – som jeg i min typologi har plassert mange av i den polarisert pluralistiske modellen – har høyere selvtillit enn borgere i flere av de andre regimene. Det er derfor nærliggende å anta den høyere selvtilliten blant borgere i østlige regimer ser ut til å veie opp for den lavere selvtilliten blant borgere i sørlige landene. Dette gjør at det i modell 4.4 fremstår som om borgere i polarisert pluralistiske land har noe høyere selvtillit enn i andre regimer. Dette indikerer at heterogeniteten mellom landene i denne kategorien altså kan ha skapt en skjevhet i resultatene. Tabell III.6 viser at de kontinentale og de nordlige landene – som opprinnelig er kategorisert i den demokratisk korporative modellen – også har ulik svært selvtillit. Borgere i de nordlige landene har høyere selvtillit enn de sørlige, og det samme har borgere i de kontinentale. Også her kan store ulikheter innad i kategorien ha skapt et galt bilde av hvordan forskjellene mellom regimene egentlig er.

Ettersom den originale tredelingen bare gir mulighet til å undersøke 16 land (Nivå 2 N=16), er den ikke et ideelt alternativ til bruk i analyser. Ifølge Hox (2010) må gruppene på det andre nivået være minst 30 for å få en valid analyse. Ettersom analyse 4.3 til 4 og sensitivitetsanalyse III.6 viser sprikende resultater hva regime-variabelen angår, er det tydelig at min egen typologi ikke ser ut til å måle det de originale teoretiske motsetningsforholdene mellom medielandskapene som Hallin og Mancini (2004) sin typologi gjør. På tross av at

resultatene viser avvik fra hverandre bekrefter både tabell 4.3 og til dels også tabell III.6 at det er forskjeller i selvtillit mellom regimetyperne. Ettersom verken min egen typologi og femdelingen til Blekesaune *et al.* (2012) ser ut til å fange opp disse forskjellene, vil jeg argumentere for at den mest valide analysen når det gjelder å måle regimetyperne er tabell 4.3. Denne viser at borgere i landene i den opprinnelige polarisert pluralistiske modellen har signifikant lavere gjennomsnittlig selvtillit enn i de to andre modellene, og gir dermed støtte til hypotese 3.

4.3 Diskusjon av analysen

I denne delen av oppgaven kommenteres det hvorvidt analysene i tabell 4.1 til 4.3 etterkommer kravene til en god flernivåanalyse.

Kurvelinearitet er testet for, hvor jeg fant et kurvelineært forhold på aldersvariabelen. Det er testet for flere potensielle samspill mellom variablene som for eksempel på utdanningsvariabelen, hvorav ingen av dem gav store nok utslag til å tas med i de endelige analysene.

N på individnivå er svært høy, noe som gjør at det ikke er utfordringer knyttet til uteliggere eller normalfordelingsproblematikk (se figur IV.2 til 4). Feilleddene i analysen har heller ingen heteroskedastisitet (se figur IV.8), og det er heller ikke funnet indikasjoner på problematisk multikolaritet (tabell IV.1). Det er heller ikke utfordringer knyttet til manglende verdier, som kunne ha begrenset utvalgets representativitet. Analysen vurderes derfor å være generaliserbar.

Muligheten er tilstede for at analysen bedre ville ha gjenspeilet strukturen i datasettet dersom tidsaspektet undersøkes ved hjelp av nivået landår i stedet for waves. I tabell III.6 i appendiks III finnes en replikasjon av tabell 4.1 og tabell 4.2 med tre nivåer hvor individer utgjør første nivå, landår andre nivå og land tredje nivå. Nullmodellen indikerer at land, som her er nivå 3, innehar 3,4 prosent av variansen. På det nye nivået, landår, er det kun 0,4 prosent. Bare dette i seg selv viser at det ikke ville ha passet bedre på datastrukturen vår å bruke en modell med tre nivåer. Det er med andre ord ikke bruk for en trenivåmodell i denne analysesammenhengen, og mest fordelaktig å beholde en tonivå-struktur. Dette illustrerer også at variasjonen over tid er mindre viktig enn variasjon mellom land.

5 Avslutning

I denne oppgaven antar jeg innledningsvis at borgernes vurdering av egen kompetanse om politikk påvirkes av medieeksponering, og at det har skjedd en reduksjon i den politiske selvtilliten i perioden mellom 2002 og 2008. Videre antar jeg at selvtilliten som en følge av sammenhengen med medieeksponering vil være ulik i ulike mediesystemer. I oppgavens analysedel fremkommer en rekke interessante resultater, deriblant sterke indikasjoner på støtte til tesen om kognitiv mobilisering. Tabell 4.2 viser at medieeksponering har en tydelig sammenheng med indre selvtillit, og at medieeksponering samlet sett har en *positiv* innvirkning på selvtilliten hos europeiske borgere. Mer bestemt indikerer analysen av generell tv-titting og radiolytting ser ut til å ha en moderat *negativ* sammenheng, mens avis-lesing og daglig internettbruk har en sterk *positiv* sammenheng. Tabell 4.2 indikerer at selvtilliten blant europeiske borgere er noe redusert i perioden mellom 2002 og 2008, selv kontrollert for politisk interesse og for å ha stemt ved forrige valg. Estimaten viser at borgere som eksponerer seg mye for ulike medier har en langt høyere politisk selvtillit enn borgere som eksponerer seg mindre. Videre i tabell 4.3 indikerer estimatene at det er signifikante forskjeller i politisk selvtillit mellom de originale mediesystemene til Hallin og Mancini (2004). Nærmere bestemt viser analysen at borgere i land i den polarisert pluralistiske modellen har lavere selvtillit enn borgere i andre mediesystemer. Tabell 4.4 indikerer imidlertid at denne påstanden ikke like enkelt kan generaliseres til å gjelde samtlige europeiske land, da hverken min egen kategorisering av nye land i de opprinnelige kategoriene eller Blekesaune *et al.* (2012) sin femdeling ser ut til å fange opp de samme forskjellene som den opprinnelige typologien gjør.

5.1 Konklusjoner

Mer konkret tyder resultatene summert ovenfor mot tre generelle konklusjoner. For det første er det ikke grunnlag for å si at det er en overordnet negativ sammenheng mellom medieeksponering og politisk selvtillit. Sammenhengen er i stedet tydelig positiv for generell medieeksponering samlet sett. I tråd med hypotese 1a har generell tv-titting en negativ innvirkning på selvtilliten, og i samsvar med hypotese 1b har avis-lesing en positiv innvirkning. Analysen antyder ingen støtte til hypotese 1c om at radiolytting har en negativ innvirkning, og avviser tydelig hypotese 1d om at internettbruk har en negativ innvirkning. For det andre ser det ut til å være en svak reduksjon i selvtilliten fra 2002 til 2008. Analysen gir derfor delvis grunnlag for støtte til hypotese 2 om en nedgang i perioden. For det tredje ser det ut til å være signifikante populasjonsforskjeller i selvtillit mellom de tre medieregimene som

introdusert av Hallin og Mancini (2004). Dette er imidlertid kun ved bruk av den originale medieregime-typologien i 16 allerede kategoriserte land. Hypotesen er derimot ikke funnet valid testet på et større utvalg land som ikke tidligere har vært kategorisert.

Vi skal imidlertid være forsiktig med å fastslå årsaks- og virkningsforhold, ettersom det er særlig vanskelig å fastsette dette i studier av massemedier. Samtidig er datasettet som anvendes et tversnittdatasett og ikke et tidsseriedatasett, hvilket gjør at oppgaven i all hovedsak viser til sammenhenger heller enn effekter. Likevel viser analysen flere klare sammenhenger som ikke kan sees bort i fra. Som nevnt ovenfor kan en mulig svakhet ved studien være at tidsrommet for observasjon er for kort til å på en reliabel måte finne støtte til eller forkaste hypotese 2. Datasettet som er valgt er imidlertid det beste tilgjengelige alternativet med flest målepunkter i europeisk sammenheng. Dette kan likevel være noe som kan utbedres i videre studier. Utvalget i analysene er representative utvalg og funnene kan derfor ansees som generaliserbare til populasjonen. Merk at analysene ikke kan generaliseres til europeiske land som ikke er med i utvalget.

5.2 Policy-implikasjoner

Den positive sammenhengen mellom medieeksponering og selvtillit er i samsvar med en rekke av den eksisterende forskningen innen perspektivet om kognitiv mobilisering. Indikasjonene på at generell tv-titting og radiolytting har en negativ sammenheng med indre selvtillit samsvarer med tidligere forskning fra blant annet Aarts og Semetko (2003). Det samme gjør funnene om at avislesing og daglig internettbruk har en positiv sammenheng med indre selvtillit (Newton, 1999a). Som nevnt innledningsvis ser realiteten ut til å være langt mer sammensatt enn debatten mellom medieubehaget og kognitiv mobilisering kan fremstille. Medieeksponeringen ser ut til å gi ulike virkninger betinget av mediet borgeren velger å eksponere seg for. Særlig politisk interesse så ut til å ha en spesiell sammenheng, som kan være interessant å studere nærmere i tråd perspektiver hos Norris (2000a, 2000b) og Newton (1999b). Jeg vil derfor argumentere for at de to perspektivene fortsatt er relevante når ulike former for mediebruk skal forklares.

Som nevnt innledningsvis har Blekesaune *et al.* (2012) funnet indikasjoner på at de europeiske borgerne i stadig økende grad velger bort kunnskap om politikk. Jeg stilte spørsmålet om hvorvidt deltagerne selv forstår at de er i ferd med å demobiliseres fra å ta informerte politiske valg. Den svake reduksjonen i selvtillit kan indikere at dette ser ut til å gå

opp for borgeren. Dette indikerer at det ser ut til å være enkelte europeiske borgere som opplever at sin egen evne til å delta i politikken er redusert. Det er særlig borgere som ikke velger å eksponere seg for medier som oftere vurderer sin egen kunnskap om politikk som utilstrekkelig. Dette funnet gir ingen klar støtte til noen av medieperspektivene, ettersom selvtilliten reduseres til tross for en sterk positiv sammenheng mellom medieeksponering og selvtillit. I videre studier bør det derfor tas høyde for at andre teoriretninger er bedre rustet til å forklare intern selvtillit. Når det gjelder funnene knyttet til hypotese 2 er det lite tidligere forskning å støtte seg til for bekreftelser eller avkreftelser. En mulighet er at svingningene i selvtilliten ikke kommer tydeligere frem i analysen fordi tidsperioden som undersøkes er for kort. Resultatene kan derfor tolkes dit hen at selvtilliten er noe redusert i perioden mellom 2002 og 2008, og at den svake tendensen *kan* være en del av en større syklus i samsvar med Listhaug (1990, 2006). Dette er et reelt alternativ, og bør studeres videre i nye analyser før mer bastante konklusjoner kan trekkes. Uansett tilføyer dette ny kunnskap om hvordan selvtilliten utspiller seg over tid til forskningsfeltet.

Konklusjonen knyttet til hypotese 3 om ulik selvtillit i ulike mediesystemer er utelukkende basert på teoretiske forskjeller, og indikerer funn helt i tråd med hva man skulle anta ifølge perspektivene om kognitiv mobilisering og tesen om medieubehaget. Heller ikke dette forholdet er tidligere undersøkt empirisk. Det finnes derfor ingen tidligere forskning som kan underbygge forskjellene. Funnet er imidlertid unikt, og bør følges opp gjennom ytterligere empiriske studier og teoribygging. Det kan som sagt argumenteres for at antall land i analysen er for lav til at dette er valid. Jeg vil likevel hevde at oppgaven er strukket så langt det lar seg gjøre for å finne et alternativ løsning til dette, uten at dette gav uttelling i denne omgang. Siden det ikke ligger innenfor omfanget av en slik masteroppgave å i detalj kategorisere samtlige land i mediesystemer vil jeg oppfordre fagfeller til å gjøre mer inngående casestudier av de 11 landene som ikke allerede er klassifisert per dags dato. Typologiens tredeling kan være utdatert, og det bør derfor kanskje legges til en egen kategori for østeuropeiske land og kontinentale land, slik Blekesaune *et al.* (2012) har foreslått. De teoretiske antagelsene må uansett testes og sammenlignes grundigere empirisk før det kan sies noe mer om forklaringskraften.

Litteraturliste

- Abramson, P. R. (1972) «Political Efficacy and Political Trust among Black Schoolchildren: Two Explanations», *Journal of Politics*, 34(4), s. 1243-1269.
- Almond, G. A. og Verba, S. (1965) *The Civic Culture*. Boston: Little Brown.
- Arrow, K. (1951) *Social Choice and Individual Values*. Chicago: The Commission.
- Balcytiene, A. (2012) «Culture as a Guide in Theoretical Explorations of Baltic Media», i Hallin, D. C. og Mancini, P. (red.) *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1977) «Self-Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change», *Psychological review*, 84(2), s. 191-205.
- Bandura, A. (1995) *Self-Efficacy in Changing Societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Benson, R. og Hallin, D. C. (2007) «How States, Markets and Globalization Shape the News: The French and US National Press, 1965–97», *European Journal of Communication*, 22(1), s. 27–48.
- Berglund, F., Kleven, Ø. og Ringdal, K. (2008) «Political Activism», i Ervasti, H., Fridberg, T., Hjerm, M. og Ringdal, K. (red.) *Nordic Social Attitudes in a European Perspective*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
- Blekesaune, A., Elvestad, E. og Aalberg, T. (2012) «Tuning out the World of News and Current Affairs-An Empirical Study of Europe's Disconnected Citizens», *European Sociological Review*, 28(1), s. 110-126.
- Blumler, J. og Gurevitch, M. (1995) *The Crisis of Public Communication*. Oxford: Routledge.
- Buric, N. (2007) «The Croatian Media Landscape»av), i Terzis, G. (red.) *European Media Governance: National and Regional Dimensions* Bristol: Intellect Books.
- Campbell, A. og Converse, P. E. (1972) *The Human Meaning of Social Change*. New York: Russell Sage Foundation.
- Campbell, A., Gurin, G. og Miller, W. E. (1954) *The Voter Decides*. Evanston: Row, Petersen and Company.
- Cappella, J. N. og Jamieson, K. H. (1997) *Spiral of Cynicism: The Press and the Public Good*. New York: Oxford University Press.
- Chamberlain, A. (2012) «A Time-Series Analysis of External Efficacy», *Public Opinion Quarterly*, 76(1), s. 117-130.
- Chong, D. og Druckman, J. N. (2010) «Dynamic Public Opinion: Communication Effects over Time», *American Political Science Review*, 104(4), s. 663-680.

- Clarke, H. og Acock, A. (1989) «National Elections and Political Attitudes: The Case of Political Efficacy», *British Journal of Political Science*, 19(4), s. 551-562.
- Converse, P. E. (1972) «Change in the American Electorate», i Campbell, A. og Converse, P. E. (red.) *The Human Meaning of Social Change*. New York: Russell Sage.
- Craig, S., Niemi, R. G. og Silver, G. E. (1990) «Political Efficacy and Trust: A Report on the NES Pilot Study Items», *Political Behavior*, 12(3), s. 289-314.
- Curran, J., Iyengar, S., Lund, A. B. og Salovaara-Moring, I. (2009) «Media System, Public Knowledge and Democracy A Comparative Study», *European Journal of Communication*, 24(1), s. 5-26.
- Dalton, R. J. (1984) «Cognitive Mobilization and Partisan Dealignment in Advanced Industrial Democracies», *The Journal of Politics*, 46(1), s. 264-284.
- Dalton, R. J. (2004) *Democratic Challenges, Democratic Choices: The Erosion of Political Support in Advanced Industrial Democracies*. Oxford: Oxford University Press.
- Dalton, R. J. (2005) «The Social Transformation of Trust in Government», *International Review of Sociology*, 15(1), s. 133-154.
- Deaton, A. (1985) «Panel Data from Time Series of Cross-Sections», *Journal of econometrics*, 30(1), s. 109-126.
- Delli Carpini, M. X. og Keeter, S. (1996) *What Americans Know about Politics and why it Matters*. New Haven: Yale University Press.
- Denemark, D. og Niemi, R. G. (2012) «Political Trust, Efficacy and Engagement in Challenging Times: An Introduction», *Australian Journal of Political Science*, 47(1), s. 1-9.
- Dobek-Ostrowska, B. (2012) «Italianization (or Mediterraneanization) of the Polish media System? Reality and Perspective», i Hallin, D. C. og Mancini, P. (red.) *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. Cambridge, NY: Cambridge University Press.
- Downey, J. og Mihelj, S. (2012) *Central and Eastern European Media in Comparative Perspective: Politics, Economy and Culture*. Farnham: Ashgate Publishing.
- Downs, A. (1957) *An Economic Theory of Democracy*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dyczok, M. (2009) «Do the Media Matter? Focus on Ukraine», i Dyczok, M. og Gaman-Golutvina (red.) *Media, Democracy and Freedom: The Post-Communist Experience*. Bern: Peter Lang.
- Easton, D. (1965) *A Systems Analysis of Political Life*. New York: Wiley.
- Fiorina, M. P. (1978) «Economic Retrospective Voting in American National Elections: A Micro-Analysis», *American Journal of Political Science*, 22(2), s. 426-443.

- Fuchs, D. og Klingemann, H. D. (1995) *Citizens and the State: A Changing Relationship?* Oxford: Oxford University Press.
- Fukuyama, F. (1995) *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. New York: The Free Press.
- Giorgi, L., Pohoryles, R. J. og Schlesinger, P. (1995) *The Post-Socialist Media: What Power the West? The Changing Media Landscape in Poland, Hungary, and the Czech Republic*. Aldershot: Avebury.
- Hallin, D. C. og Mancini, P. (2004) *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hallin, D. C. og Mancini, P. (2012) *Comparing Media Systems beyond the Western World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hamilton, L. C. (1992) *Regression with Graphics: A second course in Applied Statistics*. Belmont, CA: Duxbury Press.
- Hardin, R. (2002) *Trust and Trustworthiness*. New York: Russel Sage Foundation.
- Hernes, G. (1975) *Makt og avmakt: En begrepsanalyse*. Bergen: Universitetsforlaget.
- Hernes, G. og Martinussen, W. (1980) *Levekårsundersøkelsen: Demokrati og politiske ressurser*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Holtz-Bacha, C. (1990) «Videomalaise revisited: Media Exposure and Political Alienation in West Germany», *European Journal of Communication*, 5(1), s. 73-85.
- Hovland, C. (1954) «Reconciling Conflicting Results Derived from Experimental and Survey Studies of Attitude Change», *American Psychologist*, 14, s. 8-17.
- Hox, J. J. (2010) *Multilevel analysis: Techniques and Applications*. New York: Routledge.
- Hox, J. J. og Maas, C. J. (2001) «The Accuracy of Multilevel Structural Equation Modeling with Pseudobalanced Groups and Small Samples», *Structural Equation Modeling*, 8(2), s. 157-174.
- Inglehart, R. (1977) *The Silent Revolution*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Iyengar, S. (2011) «Laboratory Experiments in Political Science», i Druckman, J. N., Green, D. P., Kuklinski, J. H. og Lupia, A. (red.) *Handbook of Experimental Political Science*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Iyengar, S., Curran, J., Lund, A. B., Salovaara-Moring, I., Hahn, K. S. og Coen, S. (2010) «Cross-National versus Individual-Level Differences in Political Information: A Media Systems Perspective», *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 20(3), s. 291-309.
- Jakubowicz, K. (2010) «Introduction. Media Systems Research: An Overview», i Dobek-Ostrowska, B., Glowacki, M., Jakubowicz, K. og Sükösd, M. (red.) *Comparative Media Systems. European and Global Perspective*. Bristol: Intellect Books.

- Jakubowicz, K. og Sükösd, M. (2010) *Finding the Right Place on the Map: Central and Eastern European Media Change in global Perspective*. Bristol: Intellect Books.
- Kinder, D. R. og Kiewiet, D. R. (1981) «Sociotropic Politics - The American Case», *British Journal of Political Science*, 11(4), s. 129-161.
- King, G., Keohane, R. O. og Verba, S. (1994) *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*. Princeton: Princeton University Press.
- Lane, R. E. (1959) *Political Life*. Glencoe, MN: The Free Press of Glencoe.
- Lassen, D. D. og Serritzlew, S. (2011) «Jurisdiction Size and Local Democracy: Evidence on Internal Political Efficacy from Large-Scale Municipal Reform», *American Political Science Review*, 105(2), s. 238-258.
- Listhaug, O. (1989) *Citizens, Parties and Norwegian Electoral Politics 1957-1985*. Trondheim: Tapir.
- Listhaug, O. (1990) «Explanations of Political Support», paper presentert på undermøte av «Attitudes Toward Democratic Politics», ESF-prosjektet «Beliefs in Government», Consiglio Nazionale delle Ricerche, Roma, 26. til 29. april, 1990.
- Listhaug, O. (2006) «Political Disaffection and Political Performance: Norway, 1957-2001», i Torcal, M. og Montero, J. R. (red.) *Political Disaffection in Contemporary Democracies: Social Capital, Institutions and Politics*. London: Routledge.
- Lowenstein, R. L. (1970) «Press Freedom as a Political Indicator», i Fischer, H. D. og Merrill, J. C. (red.) *International and Intercultural Communication*. New York: Hastings House.
- Luke, D. A. (2004) *Multilevel Modeling*. (Vol. 07-143). Thousand Oakes, CA: Sage Publications.
- Martinussen, W. (1978) *Fjerndemokratiet*. Oslo: Gyldendal.
- McQuail, D. (1983) *Mass communication Theory: An Introduction*. London: Sage Publications.
- Milner, H. (2002) *Civic literacy: How Informed Citizens make Democracy Work*. Hanover: University Press of New England.
- Morrell, M. E. (2003) «Survey and Experimental Evidence for a Reliable and Valid Measure of Internal Political Efficacy», *The Public Opinion Quarterly*, 67(4), s. 589-602.
- Mutz, D. C. og Reeves, B. (2005) «The New Videomalaise: Effects of Televised Incivility on Political Trust», *American Political Science Review*, 99(1), s. 1-15.
- Nerone, J. C. (red.)(1995) *Last Rights: Revisiting Four Theories of The Press*. Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Netemeyer, R. G., Sharma, S. og Bearden, W. O. (2003) *Scaling procedures: Issues and Applications*. Thousand Oaks, CA.: Sage Publications.

- Newton, K. (1999a) «Mass Media effects: Mobilization or Media Malaise?», *British Journal of Political Science*, 29(4), s. 577-599.
- Newton, K. (1999b) «Social and political trust in established democracies», i Norris, P. (red.) *Critical Citizens: Global Support for Democratic Government*. Oxford: Oxford University Press.
- Niemi, R. G., Craig, S. og Mattei, F. (1991) «Measuring Internal Political Efficacy in the 1988 National Election Study», *The American Political Science Review*, 85(4), s. 1407-1413.
- Nordtømme, M., Aalberg, T. og Jenssen, A. T. (2004) «*Media malaise*» i norsk valgkamp: *Prosjektbeskrivelse og kodebok for eksperimenter gjennomført i 2003*. ISS-rapport nr. 71. Trondheim: Institutt for sosiologi og statsvitenskap.
- Norris, P. (2000a) «The Impact of Television on Civic Malaise», i Pharr, S. J. og Putnam, R. D. (red.) *Disaffected Democracies: What's troubling the Trilateral Countries?* Princeton: Princeton University Press.
- Norris, P. (2000b) *A Virtuous Circle: Political communications in postindustrial societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ondrášik, B. (2009) *The Slovak Press Law: History and Its Impact on A Free Media*. Paper presentert 25.-27.juni 2009 på «Beyond East and West, Two Decades of Media Transformation after the Fall of Communism», Budapest, Ungarn.
- Pateman, C. (1970) *Participation and democratic theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Patterson, T. E. (1994) *Out of order*. New York: Vintage Books.
- Pharr, S. J. og Putnam, R. D. (2000) *Disaffected Democracies: What's Troubling the Trilateral Countries?* Princeton: Princeton University Press.
- Picard, R. G. (1985) *The Press and the Decline of Democracy: The Democratic Socialist Response in Public Policy*. Welsport: Greenwood Press.
- Pollock, P. H. (1983) «The Participatory Consequences of Internal and External Political Efficacy - A Research Note», *Western Political Quarterly*, 36(3), s. 400-409.
- Postman, N., Nystrom, C., Strate, L., og Weingartner, C. (1987). *Myths, Men and Beer: An Analysis of Beer Commemorials on Broadcast Television 1987*. Falls Church, VA: Foundation for Traffic Safety.
- Prior, M. (2005) «News vs. Entertainment: How Increasing Media Choice Widens Gaps in Political Knowledge and Turnout», *American Journal of Political Science*, 49(3), s. 577-592.
- Putnam, R. (1995) «Tuning In, Tuning Out: The Strange Disappearance of Social Capital in America», *PS: Political Science and Politics*, 28(4), s. 664-683.
- Putnam, R. (2000) *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

- Rabe-Hesketh, S. og Skrondal, A. (2012) *Multilevel and Longitudinal Modeling using Stata: Continuous Responses*. College Station, TX: Stata Press.
- Raudenbush, S. W. og Chan, W. S. (1993) «Application of a Hierarchical Linear-Model To The Study of Adolescent Deviance In An Overlapping Cohort Design», *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(6), s. 941-951.
- Robinson, M. J. (1975) «American Political Legitimacy in an Era of Electronic Journalism: Reflection on the Evening News», i Cater, D. og Adler, R. (red.) *Television as a Social Force: New Approaches to TV Criticism*. New York: Praeger.
- Robinson, M. J. (1976) «Public Affairs Television and the Growth of Political Malaise: The Case of «The Selling of the Pentagon»», *The American Political Science Review*, s. 409-432.
- Siebert, F., Peterson, T. og Scramm, W. (1977) *De fire pressesystemer*. (Solheim, J., Trans.). Oslo: Institutt for journalistikk.
- Simeunović, N. (2009) «The Role of Media in European Identity Formation: Understanding the Complexity of Today's European Media Landscape» *CEU Political Science Journal* (4), s. 501-519.
- Singer, J. D. og Willett, J. B. (2003) *Applied Longitudinal Data Analysis: Modeling Change and Event Occurrence*. Oxford: Oxford University Press.
- Spector, P. E. (1992) *Summated Rating Scale Construction: An Introduction*. (Vol. 82). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Steenbergen, M. R. og Jones, B. S. (2002) «Modeling Multilevel Data Structures», *American Journal of Political Science*, s. 218-237.
- Stenner-Day, K. og Fischle, M. (1992) «The Effects of Political Participation of Political Efficacy: A Simultaneous Equations Model», *Australian Journal of Political Science*, 27(2), s. 282-305.
- Strömbäck, J. og Dimitrova, D. V. (2006) «Political and Media Systems Matter A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States», *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 11(4), s. 131-147.
- Sunstein, C. R. (2009) *Republic.com 2.0*. Princeton: Princeton University Press.
- Tabakova, V. (2007) «The Bulgarian Media Landscape», i Terzis, G. (red.) *European Media Governance: National and Regional Dimensions*. Bristol: Intellect Books.
- Torcal, M. og Monteri, J. R. (2006) *Political disaffection in contemporary democracies: Social capital, institutions, and politics*. London: Routledge.
- Ulleberg, P. og Nordvik, H. (2001) *Faktoranalyse*. Trondheim: Tapir.
- Valentino, N. A., Beckmann, M. N. og Buhr, T. A. (2001) «A spiral of Cynicism for some: The Contingent Effects of Campaign News Frames on Participation and Confidence in Government», *Political Communication*, 18(4), s. 347-367.

- van Dalen, A., de Vreese, C. og Albæk, E. (2013) «Different roles, different content? A four-Country Comparison of the role Conceptions and Reporting Style of Political Journalists», *Journalism, Theory, Practice and Criticism*, 13(7), s. 901-920.
- Vartanova, E. (2012) «The Russian Media Model in the Context of post-Soviet Dynamics», i Hallin, D. C. og Mancini, P. (red.) *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vassiliadou, M. (2007) «The Cypriot Media Landscape», i Terzis, G. (red.) *European Media Governance: National and Regional Dimensions* Bristol: Intellect Books.
- Vavreck, L. og Iyengar, S. (2011) «The Future of Political Communication Research: Online Panels and Experimentation», i Shapiro, R. og Jacobs, L. (red.) *The Oxford Handbook of American Public Opinion and the Media*. Oxford: Oxford University Press.
- Verdensbanken (2013) GDP per capita (current US\$) (World Development Indicators). Hentet 30.03.2013 fra <http://www.data.worldbank.org/indicator>
- Zittel, T. og Fuchs, D. (2007) *Participatory Democracy and political participation: Can participatory engineering bring citizens back?* London: Routledge.
- Aalberg, T. (2005) «Stimulert eller demobilisert? - En kvantitativ undersøkelse av mediebruk og politisk engasjement», *Norsk medietidsskrift*, 2005(2), s. 136-149.
- Aalberg, T., Blekesaune, A. og Elvestad, E. (2013) «Media Choice and Informed Democracy: Toward Increasing News Consumption Gaps in Europe?», Publisert på internett 2. mai 2013 av *The International Journal of Press/Politics*. Hentet 12. mai 2013 fra <http://hij.sagepub.com/content/early/2013/05/01/1940161213485990.full.pdf+html>
- Aalberg, T. og Jenssen, A. T. (2007) *Den medialiserte politikken*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Aalberg, T., Van Aelst, P. og Curran, J. (2010) «Media Systems and the Political Information Environment: A Cross-National Comparison», *The International Journal of Press/Politics*, 15(3), s. 255-271.
- Aardal, B. (2003) *Velgere i villrede*. Oslo: Damm & Sønn.
- Aarts, K. og Semetko, H. A. (2003) «The Divided Electorate: Media Use and Political Involvement», *Journal of Politics*, 65(3), s. 759-784.

Appendiks I: Deskriptiv statistikk

Redegjørelse for skalakonstruksjon

Kaiser-Meyer-Oklin-målet verifiserer at faktoranalysen passer til utvalget med en skåre på 0,5 hvilket er akseptabelt for videre analyse (Netemeyer, Sharma og Bearden, 2003). Bartlett's Test av Sphericity viser at $\chi^2(15) = 50995,266$, $p < ,001$, hvilket indikerer at korrelasjonene mellom variablene er tilstrekkelig for en PCA. Ettersom det kun er to aktuelle variabler med i analysen, beholdes en urotert faktorteknikk. Faktoranalysen viser at de to variablene består av to komponenter, der komponent 1 har egenverdier på 1,46 og komponent 2 på 0,54.³¹ Den første komponenten forklarer 73 prosent av den totale variansen. Videre viser tabell 3.3 at de to variablene kun har 27 prosent varians som de ikke deler med hverandre, hvilket betyr at de er svært like. Ifølge Ulleberg og Nordvik (2001) betyr dette at de målte variablene henger nært sammen.

Tabell I.1 Prinsipale komponenters metode, urotert

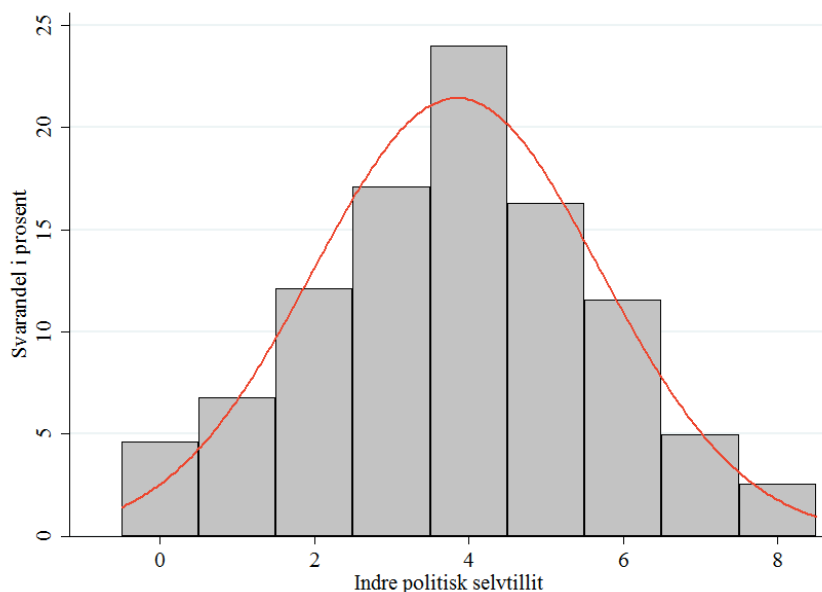
Komponent	Egenverdi	Forskjell	Andel	Kumulativ
Komponent 1	1,460	0,919	0,730	0,730
Komponent 2	0,540	,	0,270	1,000

Tabell I.2 Urotert faktormatrise

Variabel	Komponent 1	Unikhet
Difficult	-0,854	0,270
Complicated	0,854	0,270

³¹ Ordet egenverdier er oversatt fra «eigenvalues», som betyr en mengde av all varians av X som redegjøres for ved hver uttrukne komponent. En faktor med en egenverdi på 1 forklarer så mye varians mellom variablene som en enkelt variabel (Ulleberg og Nordvik, 2001).

Figur I.1: Histogram over indre politisk selvtilitt

Tabell I.3 Deskriptiv statistikk individnivåvariabler, alle land

Variabel	Antall (N)	Gj.snitt	St.avvik	Skala	Andel verdi = 0	Andel verdi = 1
Politikk komplisert	160759	1,869	1,137	0-4		
Politikk vanskelig å forstå	160759	1,975	1,038	0-4		
Indre selvtilitt, skala	160759	3,844	1,860	0-8		
Respondentens kalkulerete alder	160759	47,496	18,286	15-115		
Alder sentrert	160759	,342	18,286	-32-68		
Alder sentrert kvadrert	160759	334,481	355,250	0-4603		
Mann	160759	,463	,499	0-1	53,69 %	46,31 %
Opplevd inntekt	160759	,741	,438	0-1	25,94 %	74,06 %
Antall fullførte år fulltidsutdanning	160759	12,685	8,120	0-99		
Utdanning sentrert	160759	-,019	8,120	-13-86		
Stemte ved forrige valg, ja	160759	,735	,441	0-1	26,45 %	73,55 %
Politisk interesse	160759	2,421	,887	1-4		
Tv-titting, timer per dag	160759	1,847	,928	0-3		
Avislesing, timer per dag	160759	,524	,567	0-3		
Radiolytting, timer per dag	160759	1,267	1,174	0-3		
Anvender internett daglig	160759	,249	,432	0-1	75,08 %	24,92 %
Wave2002	160759	,217	,412	0-1	78,21 %	21,79 %
Wave2004	160759	,251	,434	0-1	74,86 %	25,14 %
Wave2006	160759	,249	,433	0-1	75,06 %	24,94 %
Wave2008	160759	,282	,450	0-1	71,83 %	28,17 %
Total (N)	160759					

Tabell I.4 Deskriptiv statistikk landnivåvariabler, alle land

Variabel	Antall (N)	Gj.snitt	St.avvik	Skala	Andel verdi = 0	Andel verdi = 1
Land	160759			1-29		
Nasjonal inntekt pr. innbygger	160759	26,025	16,817	1-84		
Mediesystemer	160759	1,708	,726	1-3		
Demokratisk korporativ	160759	,452	,498	0-1	54,79 %	45,21 %
Polarisert pluralistisk	160759	,387	,487	0-1	61,26 %	38,74 %
Liberal	160759	,160	,367	0-1	83,94 %	16,06 %
Total (N)	160759					

Tabell I.5: Gjennomsnittsverdier indre selvtilitt, Hallin og Mancinis (2004) opprinnelige koding , 16 land

Medieregime	Land	2002	2004	2006	2008	Total
Demokratisk korporativ	Belgia	3,600	3,557	3,598	3,545	3,575
	Danmark	4,512	4,422	4,442	4,484	4,465
	Finnland	3,610	3,595	3,618	3,664	3,622
	Nederland	3,935	3,842	3,837	3,846	3,865
	Norge	4,087	4,090	4,099	4,098	4,094
	Sveits	4,166	4,021	4,005	4,026	4,055
	Sverige	3,907	3,828	3,880	3,881	3,874
	Tyskland	4,478	4,326	4,272	4,256	4,333
Polarisert pluralistisk	Østerrike	4,420	4,400	4,436	4,436	4,423
	Frankrike	3,171	3,139	3,351	3,473	3,283
	Hellas	3,429	3,719	3,719	3,752	3,655
	Italia	3,231	3,298	3,298	3,298	3,281
	Portugal	3,274	3,227	3,201	3,206	3,227
	Spania	3,366	3,431	3,401	3,402	3,400
Liberale	Irland	3,968	4,134	4,156	4,090	4,087
	Storbritannia	3,875	3,766	3,785	3,813	3,810

Merk: Cellene uten verdier er survey-runder der landet ikke deltok i ESS.

Tabell I.6: Gjennomsnittsverdier indre selvtillit, egen medieregime-koding basert på tabell 3.1, 27 land

Medieregime	Land	2002	2004	2006	2008	Total
Demokratisk korporativ						
	Belgia	3,600	3,557	3,598	3,545	3,575
	Danmark	4,512	4,422	4,442	4,484	4,465
	Finnland	3,610	3,595	3,618	3,664	3,622
	Nederland	3,935	3,842	3,837	3,846	3,865
	Norge	4,087	4,090	4,099	4,098	4,094
	Slovakia	,	3,778	3,761	3,803	3,781
	Sveits	4,166	4,021	4,005	4,026	4,055
	Sverige	3,907	3,828	3,880	3,881	3,874
	Tyskland	4,478	4,326	4,272	4,256	4,333
	Østerrike	4,420	4,400	4,436	4,436	4,423
Polarisert pluralistisk						
	Bulgaria	,	,	4,091	4,242	4,167
	Frankrike	3,171	3,139	3,351	3,473	3,283
	Hellas	3,429	3,719	3,719	3,752	3,655
	Italia	3,231	3,298	3,298	3,298	3,281
	Kroatia	,	,	,	3,831	3,831
	Kypros	,	,	4,497	4,636	4,566
	Polen	3,650	3,638	3,604	3,632	3,631
	Portugal	3,274	3,227	3,201	3,206	3,227
	Russland	,	,	3,441	3,467	3,454
	Slovenia	3,792	3,763	3,780	3,795	3,782
	Spania	3,366	3,431	3,401	3,402	3,400
	Ukraina	,	3,807	3,574	3,537	3,639
	Ungarn	4,249	4,125	4,113	4,060	4,137
Liberale						
	Estland	,	3,590	3,734	3,747	3,690
	Irland	3,968	4,134	4,156	4,090	4,087
	Storbritannia	3,875	3,766	3,785	3,813	3,810
	Tsjekkia	3,646	3,491	3,491	3,437	3,516

Merk: Cellene uten verdier er survey-runder der landet ikke deltok i ESS.

Tabell I.7: Gjennomsnittsverdier indre selvtilitt etter Blekesaune *et al.* (2012) sin regimeinndeling, 29 land

Medieregimer	Land	2002	2004	2006	2008	Total
Sørlige						
	Frankrike	3,171	3,139	3,351	3,473	3,283
	Hellas	3,429	3,719	3,719	3,752	3,655
	Italia	3,231	3,298	3,298	3,298	3,281
	Kypros	,	,	4,497	4,636	4,566
	Portugal	3,274	3,227	3,201	3,206	3,227
	Spania	3,366	3,431	3,401	3,402	3,400
	Tyrkia	,	3,093	3,093	3,041	3,075
Østlige						
	Bulgaria	,	,	4,091	4,242	4,167
	Estland	,	3,590	3,734	3,747	3,690
	Kroatia	,	,	,	3,831	3,831
	Polen	3,650	3,638	3,604	3,632	3,631
	Russland	,	,	3,441	3,467	3,454
	Slovenia	3,792	3,763	3,780	3,795	3,782
	Slovakia	,	3,778	3,761	3,803	3,781
	Tsjekkia	3,646	3,491	3,491	3,437	3,516
	Ukraina	,	3,807	3,574	3,537	3,639
	Ungarn	4,249	4,125	4,113	4,060	4,137
Anglosaksiske						
	Irland	3,968	4,134	4,156	4,090	4,087
	Storbritannia	3,875	3,766	3,785	3,813	3,810
Kontinentale						
	Belgia	3,600	3,557	3,598	3,545	3,575
	Luxemburg	3,754	4,014	,	,	3,884
	Sveits	4,166	4,021	4,005	4,026	4,055
	Tyskland	4,478	4,326	4,272	4,256	4,333
	Østerrike	4,420	4,400	4,436	4,436	4,423
Nordlige						
	Danmark	4,512	4,422	4,442	4,484	4,465
	Finnland	3,610	3,595	3,618	3,664	3,622
	Nederland	3,935	3,842	3,837	3,846	3,865
	Norge	4,087	4,090	4,099	4,098	4,094
	Sverige	3,907	3,828	3,880	3,881	3,874

Merk: cellene uten verdier er survey-runder der landet ikke deltok i ESS.

Appendiks II: Kategorisering av mediesystemer

Tabell II.1: Oversikt over land i Hallin og Mancinis (2004) originale typologi

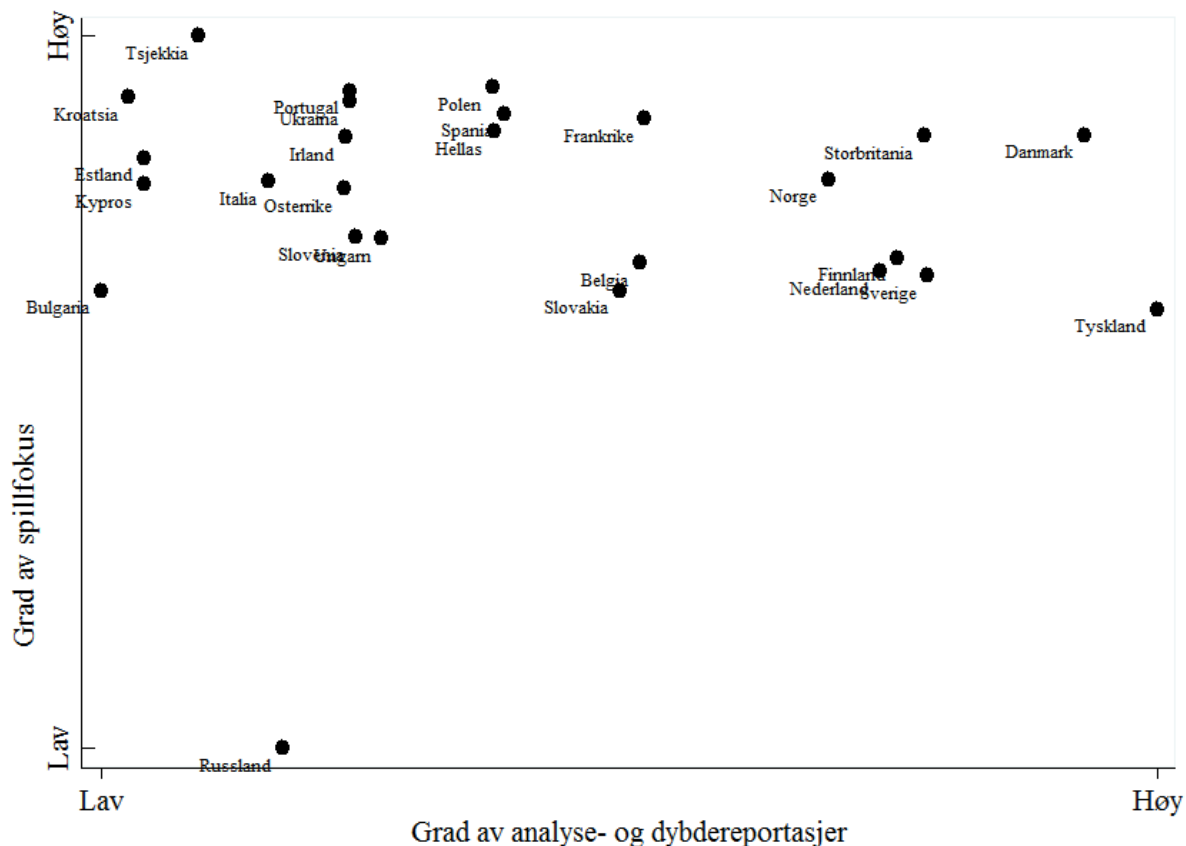
Modell	Land	Nummerering
Demokratisk korporative	Belgia	1
Demokratisk korporative	Danmark	1
Demokratisk korporative	Finland	1
Demokratisk korporative	Nederland	1
Demokratisk korporative	Norge	1
Demokratisk korporative	Sveits	1
Demokratisk korporative	Sverige	1
Demokratisk korporative	Tyskland	1
Demokratisk korporative	Østerrike	1
Polarisert pluralistiske	Spania	2
Polarisert pluralistiske	Frankrike	2
Polarisert pluralistiske	Portugal	2
Polarisert pluralistiske	Italia	2
Polarisert pluralistiske	Hellas	2
Liberale	Storbritannia	3
Liberale	Irland	3

Merk: Tabellen er basert på Hallin og Mancini (2004, s. 22-44)

Tabell II.2: Land i ESS som ikke er kategorisert hos Hallin og Mancini (2004)

Land	I EMSS-datasettet
Bulgaria	Ja
Estland	Ja
Kroatia	Ja
Kypros	Ja
Luxemburg	Nei
Polen	Ja
Russland	Ja
Slovenia	Ja
Slovakia	Ja
Tsjekkia	Ja
Tyrkia	Nei
Ukraina	Ja
Ungarn	Ja

Figur II.1: Punktdiagram over strukturen i mediemarkedet

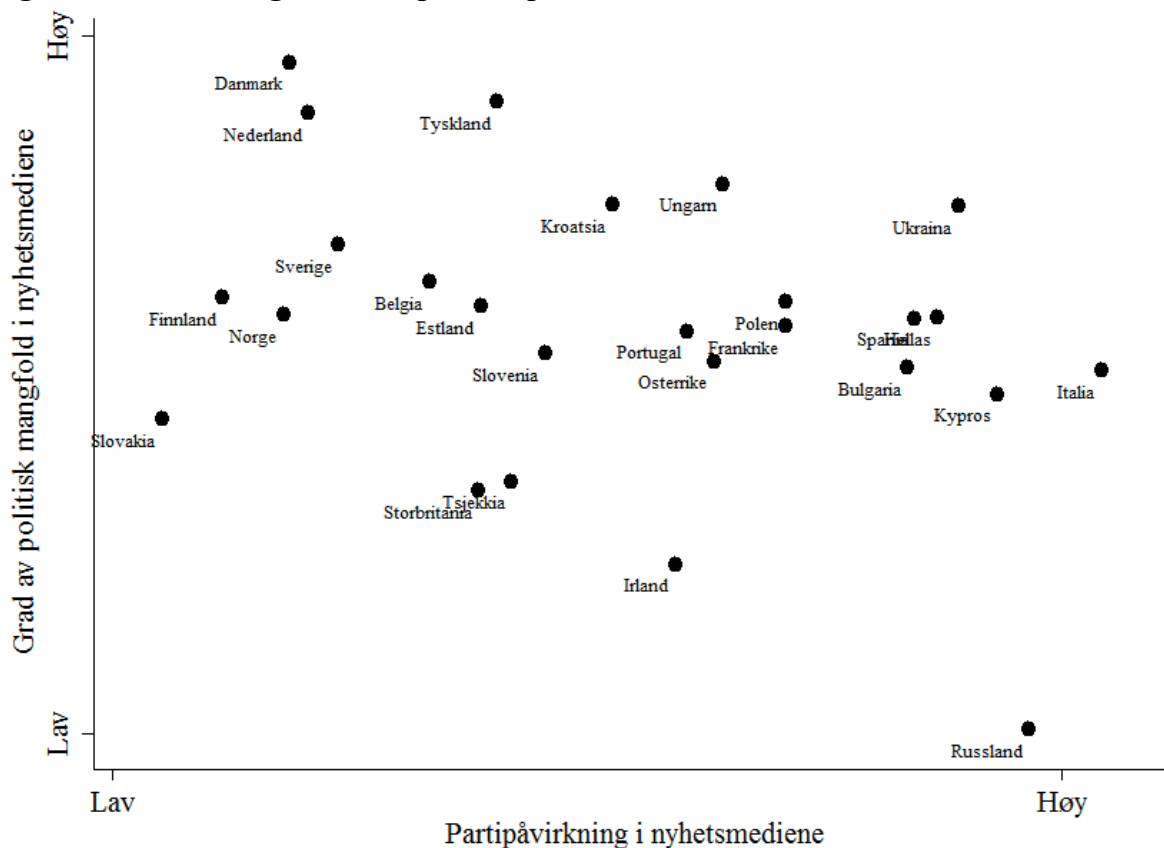

Merknad: For å måle struktur i mediemarkedet er variablene «Innbyggere kan finne dybdereportasjer og analyser i mediene om de er interessert i noe» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) og «Fokuserer nyhetsmediene for mye, passe eller for lite på informasjon om politikk som et spill, et hesteløp, eller bare en kamp om makt?» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) anvendt. Figuren viser landenes verdier på de to variablene.

Det første jeg vil peke ut er at spekteret i grafen ødelegges noe av Russland, som er en tydelig uteligger med lav grad av spillfokus og lav grad av analyse- og dybdereportasjer, hvilket kan indikere at landet passer i den polariserte pluralistiske modellen der lav grad av analyse- og dybdereportasjer er vanlige karakteristikk. Videre grupperer de demokratisk korporative landene seg som forventet oppe til høyre, med høy grad av analyse- og dybdereportasjer og middels- til høy grad av spillfokus. Dette stemmer overens med Hallin og Mancini (2004, s. 299). Østerrike plottes langt fra sine opprinnelige modell-naboer på grunn av lav skår på grad av analyse- og dybdefokus. De to liberale landene som er med i analysen (Storbritannia og Irland) viser begge høy grad av spillfokus, hvilket også stemmer med Hallin og Mancini (2004, s. 142) sine beskrivelser. Landene viser imidlertid høyst ulik grad av analyse- og dybdereportasjer. De opprinnelige polarisert pluralistiske landene (Italia, Portugal, Hellas, Spania og Frankrike) klynger forholdsvis nært oppe til venstre, de har alle høy grad av spillfokus og en lavere til middels grad av analyse- og dybdereportasjer. Også dette stemmer god med Hallin og Mancinis beskrivelser av disse landene (s. 26-33). Utover dette befinner

også Polen, Østerrike, Ukraina, Irland, Slovenia og Ungarn seg tett opp til de originale polarisert pluralistiske landene. Merk også at Tsjekkia skårer som landet med klart høyest spillfokus, kombinert med en lav grad av analyse- og dybdereportasjer. Dette kan indikere at landet kan passe i den liberale modellen.

Figur II.2: Punktdiagram over politisk parallellisme i mediemarkedet

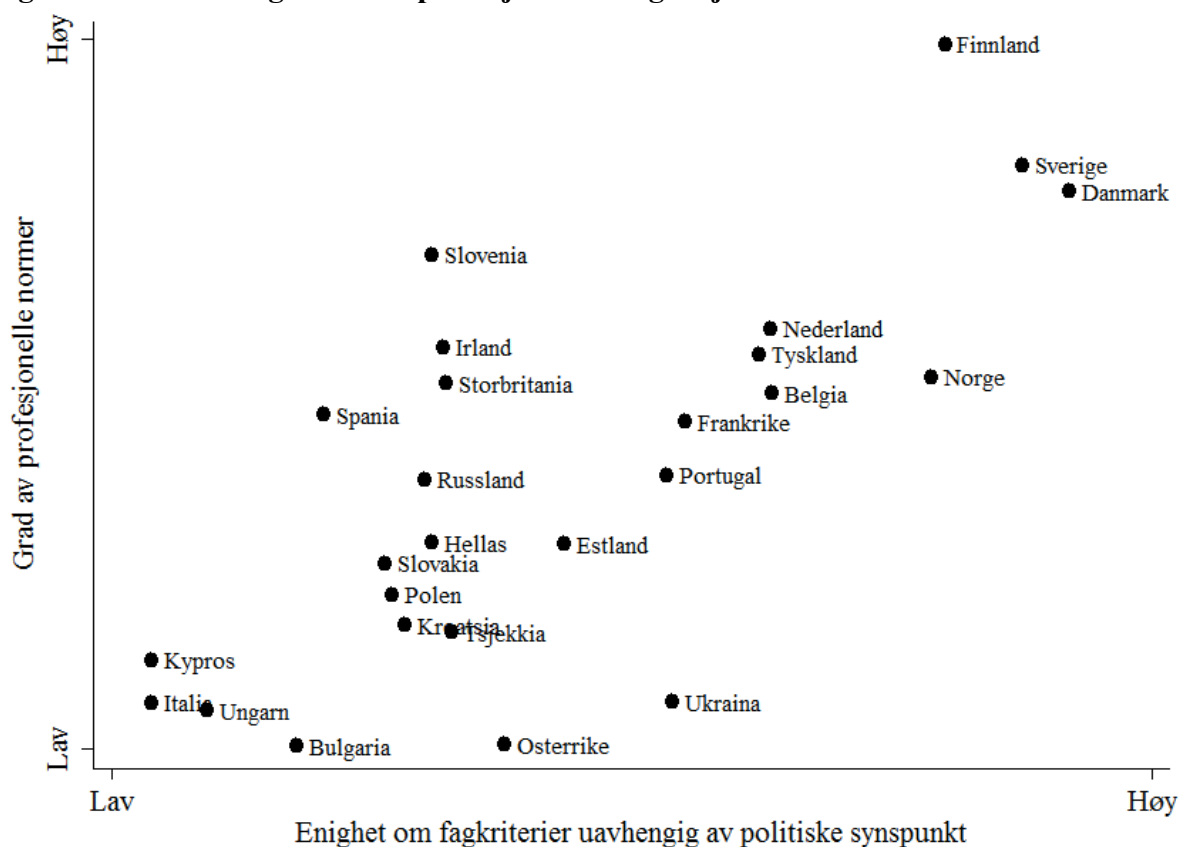

Merknad: For å måle politisk parallellisme benyttes variablene «Grad av politisk mangfold i nyhetsmediene» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) og «Grad av partipåvirkning i mediene – vektet gjennomsnitt av aviser og tv-kanaler» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad). Figuren viser landenes verdier på de to variablene.

Igjen skiller Russland seg sterkt fra de andre landene, med høy grad av partipåvirkning og lav grad av diversitet, hvilket klart plasserer landet i det Hallin og Mancini (2004) beskriver som polarisert pluralistisk. Resten av de originale polarisert pluralistiske landene klynger seg tydelig til høyre for sentrum, og skårer noe høyere enn Russland på diversitet, men fremdeles svært høyt på partipåvirkning. Innenfor denne klyngen er også Kypros, Bulgaria, Polen og noe overraskende Østerrike (Østerrike skårer igjen langt fra de demokratisk korporative). Dette kan indikere at Kypros, Bulgaria og Polen bør plasseres sammen med landene i den polarisert pluralistiske modellen. Som punktdiagrammet viser, klynger Storbritannia, Tsjekkia og Irland seg tydelig sammen med middels til lav grad av diversitet og middels grad av partipåvirkning. Dette indikerer en nøytral presse i tråd med Hallin og Mancini (2004). Dette

kan indikere at Tsjekkia (som også skåret høyt på spillfokus på figur II.1), også muligens kan kategoriseres som liberal. De demokratisk korporative landene plasserer seg tydelig oppe til venstre, med høy grad av diversitet og lav grad av partipåvirkning. I tillegg til landene i den originale typologien plassers også Slovakia, Estland og Slovenia til dels i denne klyngen, hvilket kan indikere at de kan passe her.

Figur II.3: Punktdiagram over profesjonalisering av journalistene

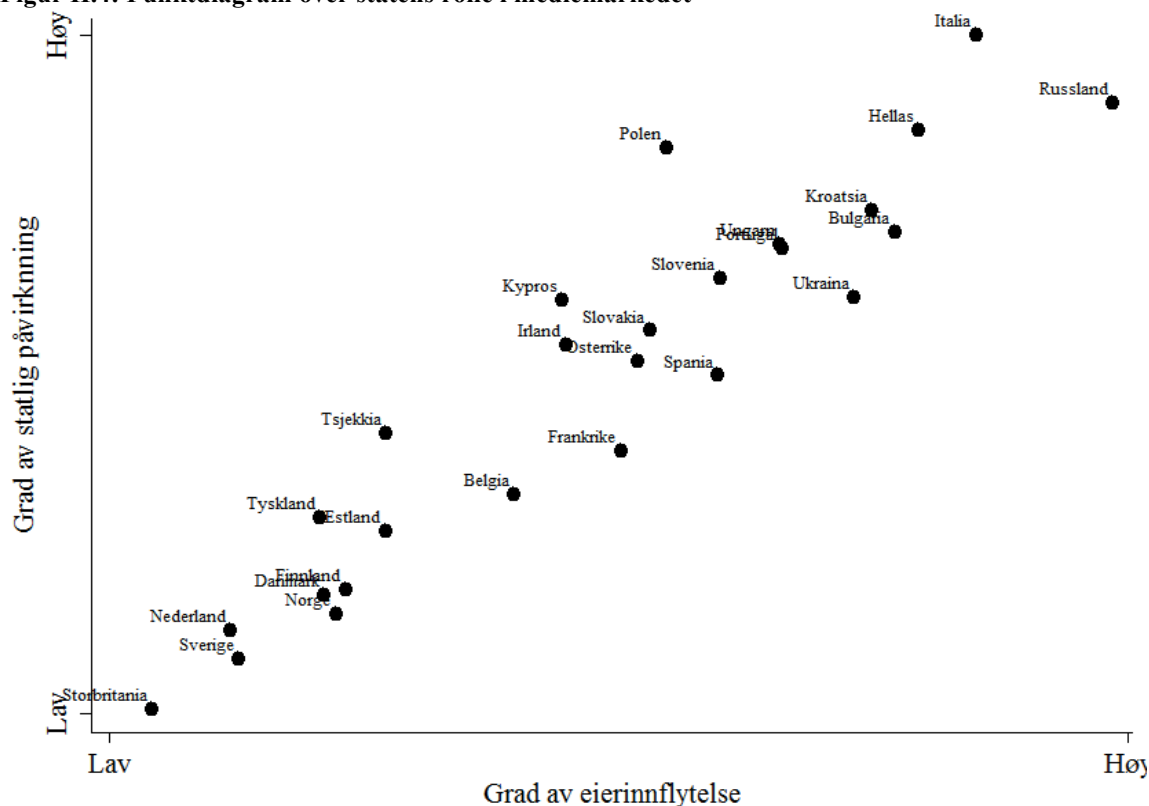

Merknad: For å måle profesjonalisering av journalistene anvendes variablene «Journalistene i landet er enige om kriterier for hva som er god utøvelse av profesjonen uavhengig av deres politiske orientering» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) og «Journalistene har tilstrekkelig trening for å sikre at profesjonelle normer som nøyaktighet, relevans, helhet, balanse, aktualitet, dobbelsjekking og kildekonfidensialitet er respektert i nyhetsbyråene» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) (se figur II.3). Figuren viser landenes verdier på de to variablene.

De demokratisk korporative landene skiller seg igjen tydelig ut med å skåre høyt på enighet rundt fagkriterier og høy grad av profesjonelle normer. Også Slovenia skårer høyt på profesjonalitet, men noe lavere på enighet rundt faget. Irland og Storbritannia skårer nært hverandre, med middels til høy grad av profesjonelle normer og noe under middels på enighet rundt fag. På denne dimensjonen er det et særlig stort spenn blant de originale landene i den polarisert pluralistiske modellen; Italia skårer for eksempel lavt både på normer og fagkriterier, mens Frankrike og Portugal havner mot midten på begge disse aksene. Landene

kan likevel sies å samles klart nede til venstre i diagrammet, der en rekke ukategoriserte land også plottes. Merk at Østerrike også her skårer langt fra sine egentlige modell-naboer.

Figur II.4: Punktdiagram over statens rolle i mediemarkedet

Merknad: For å måle den siste dimensjonen, statens rolle, er variablene «Grad av statlig påvirkning i offentlige tv-kanaler» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) og «Grad av politisk innflytelse – et vektet gjennomsnitt av aviser og tv-kanaler» (0-8, hvor 0 er lav grad og 8 er høy grad) anvendt (se figur II.4). Her skulle jeg gjerne hatt en variabel som bedre kunne måle offentlig eller privat dominans i landets mediemarked i datasettet, og det må følgelig anvendes annen informasjon kombinert med punktdiagrammet på denne dimensjonen. Figuren viser landenes verdier på de to variablene.

Dette punktdiagrammet viser en klar inndeling av land i grupper. Til tross for den tydelig klyngingen er det imidlertid klar at de ikke måler det samme som Hallin og Mancinis fjerde dimensjon - de demokratisk korporative samler seg nede til venstre hvilket illustrerer lav grad av statlig påvirkning og lav grad av eierinnflytelse. Her havner også Estland og Tsjekkia. Ifølge Hallin og Mancini (2004, s. 96) skal de demokratisk korporative landene skåre høyt på grad av statlig inngripen sammen med de polarisert pluralistiske landene. Det er tydelig at variablene som er anvendt eller eventuelt at ekspertene som har avgitt svar ikke godt nok klarer å skille mellom høy grad journalistisk autonomi og lav statlig inngripen. De liberale landene havner langt fra hverandre på begge aksene, med Storbritannia som skårer lavt på begge og Irland som skårer middels på begge. De originale polarisert pluralistiske landene samler seg tydelig oppe til høyre i diagrammet, med middels til høy grad av eierinnflytelse og middels til høy grad av statlig påvirkning. Det er som forventet stort spenn også innad i denne

kategori. Både Storbritannia og Irland er land som domineres av en offentlig nyhetskringkaster, og slik sett ikke er typiske eksempler på den liberale modellen på akkurat denne aksene (Hallin og Mancini, 2004, s. 45).

Utover punktdiagrammet til figur II.4 er det også nødvendig å vite hvorvidt de ukategoriserte landene er dominert av offentlig eide eller markedsstyrte kringkastere. I den følgende seksjonen vil jeg, på bakgrunn av punktdiagrammene over, argumentere for landenes plassering på den fjerde dimensjonen for statens rolle i markedet. Basert på data presentert i de fire punktdiagrammene ovenfor, vil jeg i kombinasjon med viten fra tidligere forskning forsøke å plassere landene i de ulike kategoriene. La oss starte med Slovakia, som skårer middels på de to indikatorene i figur II.4. Ifølge Ondrášik (2009), har Slovakia en aktiv offentlig kringkaster, som i løpet av det siste tiåret har utviklet seg til å bli mer selvstendig, selv om den tidligere ble brukt som en reklamekanal for den sittende regjeringen. Landet har også et velutviklet lovverk når det kommer til reguleringer for pressesubsidier og beskyttelse av pressefriheten, hvilket indikerer en høy statlig styring i tråd med de demokratiske korporative landene. Også Slovakias høye plassering på dimensjonene struktur i mediemarkedet og grad av politisk parallellisme indikerer en slik plassering.

Over til Polen. Ut i fra figur II.1 til 3 skårer landet noe over på midten, med høy grad av statlig påvirkning og middels til høy grad av eierinnflytelse. Også Dobek-Ostrowska (2012, s. 44-46) tillegger den offentlige inngripen i statskanalene som vesentlig, og i tråd med den polariserte pluralistiske modellen. Polen mangler imidlertid pressesubsidier og statlig intervensjon i private kanaler slik som den demokratiske korporative modellen, og forfatter Dobek-Ostrowska (2012) plasserer følgelig Polen på den liberale fløyen av de polariserte pluralistiske landene. Også lave plasseringer på struktur i mediemarkedet og journalistisk profesjonalisering, samt middels til høy grad av politisk parallellisme indikerer en slik kategori-plassering. Videre til Slovenia. Også dette landet skårer noe over middels på dimensjonen presentert i figur II.4. Ifølge Simeunović (2009) har landet et restriktivt presselovverk, og et statlig styrt kringkaster som er sterkt influert av den sittende regjeringen. Dette indikerer at landet bør plasseres i den polariserte pluralistiske kategorien. Også lav skåre på struktur i mediemarkedet og middels til høy grad av politisk parallellisme tyder på en plassering i denne kategorien. Over til Bulgaria. Bulgaria skårer lavt til middels på struktur i mediemarkedet, middels på politisk parallellisme og lavt på journalistisk profesjonalisering, hvilket indikerer at landet kan passe i den polariserte pluralistiske modellen. Videre hevder

Tabakova (2007) at landet ikke har grunnlovsfestet pressefrihet eller andre former for statlig regulering av pressen, og en høy grad av markedsdominans hvilket indikerer en lav statlig inngripen i mediene i landet. Landet plasseres følgelig i den polarisert pluralistiske modellen.

Det fortsettes med Kypros. Landet skårer lavt på struktur i mediemarkedet og journalistisk profesjonalisering, og høyt på politisk parallellisme. Dette indikerer at landet kan passe i den polarisert pluralistiske modellen. Dette bekreftes gjennom at landet har en lav statlig styring gjennom få reguleringer og subsidier, og et markedsstyrt mediebilde med politiske partiers inngripen i flere av de markedseide pressebyråene (Vassiliadou, 2007). Over til Ungarn. Ungarn skårer lavt til middels på struktur i mediemarkedet, middels til høyt på politisk parallellisme og lavt på journalistisk profesjonalisering, hvilket indikerer at landet kan passe i den polarisert pluralistiske modellen. Videre skårer landet høyt på statlig inngripen i de statseide kringkasterne på figur II.4. Landets plassering i modell bekreftes av at mediemarkedet kjennetegnes av en sterk statlig inngripen som styres av sittende regjering (Giorgi, Pohoryles og Schlesinger, 1995). Deretter videre til Russland, som med sin unike mediestructur har vært en stadig uteligger på flere av dimensjonene ovenfor. På struktur i mediemarkedet skårer landet lavt både på spillfokus og grad av dybdeanalyser. Landet skårer middels på politisk parallellisme, og lavt på journalistisk profesjonalisering. Dette indikerer en plassering i den pluralistisk polariserte modellen. Videre bekreftes dette hos Vartanova (2012, s. 141), som hevder at Russland særlig på denne dimensjonen kan plasseres nært opptil den pluralistisk polariserte modellen med sterk statlig autoritet. Forfatteren hevder imidlertid at landet også bærer mange likhetstrekk med den liberale modellen når det kommer til mediemangfold og diversitet, hvilket ikke må ignoreres. For enkelhetens skyld og basert på de fire dimensjonene ovenfor plasseres Russland i denne oppgaven derfor i den polarisert pluralistiske modellen.

Over til Ukraina. Landet skårer lavt på dimensjonene struktur i mediemarkedet og lavt til middels på journalistisk profesjonalisering, og middels på dimensjonen for politisk parallellisme. Videre skårer landet høyt på grad av eierinnflytelse og statlig inngripen på figur II.4. Dette indikerer at landet kan passe i den polarisert pluralistiske modellen. Videre er mediesystemet karakterisert av en stor grad av påvirkning fra den sittende regjeringen (Dyczok, 2009). Dette bekrefter antagelsen om en plassering i den polarisert pluralistiske kategorien. Vi fortsetter med Kroatia. Landet skårer i likhet med Italia og Portugal lavt på struktur i mediemarkedet, og i likhet med Italia og Hellas lavt på journalistisk

profesjonalisering, hvilket trekker mot en kategorisering i den polarisert pluralistiske modellen. Kroatia skårer også svært høyt på eierinnflytelse og statlig inngripen (figur II.4), hvilket peker i samme retning. Buric (2007) hevder imidlertid at Kroatia etter å ha blitt medlem i EU har vedtatt flere reguleringer og fastsatt pressefrihet ved lov, hvilket har resultert i en større grad av autonomi for mediebyråene. Dette motsier de tidligere indikasjonene på valg av modell. Landet kategoriseres likevel i den polarisert pluralistiske modellen, basert på dimensjonene i figur II.1-4.

Vi går videre til Estland, som skårer lavt på struktur i mediemarkedet og middels på politisk parallellisme, og middels på journalistisk profesjonalisering. Videre klynger landet stadig sammen med de liberale landene. Dette indikerer at landet kan passe i den demokratisk korporative modellen. Videre skårer landet lavt på figur II.4, med lav statlig inngripen i de statlige kanalene. Landet har også en høyere grad av avissirkulasjon og en høyere andel avislesere enn de andre to baltiske statene, men fremdeles en noe lave struktur i mediemarkedet sammenlignet med andre europeiske land. Landet kombinerer en middels grad av statlig intervensjonisme med lave reguleringer av mediemarkedet, hvilket indikerer en middels statlig inngripen (Balcytiene, 2012). En middels grad av journalistisk profesjonalisering og statlig rolle, og høy grad av markedsdominans i mediesystemet (Ibid: s. 69), plasserer landet i den liberale modellen. Vi går videre til Tsjekkia. Landet i likhet med Irland og Estland lavt på struktur i mediemarkedet, og i likhet med Irland og Storbritannia lav på politisk parallellisme. Dette kan indikere at landet kan passe i den liberale modellen. Videre skårer landet lavt på journalistisk profesjonalisering, hvilket i stedet trekker mot en kategorisering i den polarisert pluralistiske modellen. På figur II.4 har Tsjekkia en lav statlig inngripen i statlige kanaler. Landet har lav statlig inngripen, få restriksjoner og er preget av et markedsdominert medielandskap (Giorgi *et al.* 1995). Dette gjør at Tsjekkia plasseres i den liberale modellen.

Resultatet av denne kategoriseringen er oppsummert i tabell 3.1 i kapittel 3.

Appendiks III: Sensitivitetsanalyser

Tabell III.1 Flernivåanalyse medieeksponering på indre selvtilitt, fullstendig variant tabell 4.2

Variabler	Modell 3	Modell 4
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,052*** (,013)	-,010 (,012)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,105*** (,013)	-,029** (,012)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,115*** (,013)	-,060*** (,012)
Alder, sentrert	,003*** (,000)	,004*** (,000)
Utdanning, sentrert	,018*** (,000)	,011*** (,000)
Mann ¹	,706*** (,009)	,542*** (,008)
Opplevd inntekt ²	,463*** (,003)	,321*** (,010)
Alder sentrert kvadrert	-,001*** (,000)	-,000*** (,000)
Medieeksponering		
Tv-titting, timer	-,068*** (,005)	-,049*** (,004)
Avislesing, timer	,402*** (,008)	,164*** (,007)
Radiolytting, timer	,008** (,004)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ³	,484*** (,011)	,265*** (,010)
Kontrollvariabler		
Politisk interesse		,817*** (,005)
Stemte ved forrige valg ⁴		,188*** (,010)
Konstant		
	3,246*** (,067)	1,352*** (,056)
Log Likelihood	-315650	-302116
Likelihood ratio	4613***	27068***
Stokastisk varians		
Individnivå (160759)	2,969	2,509
Landnivå (27)	,113	,083

Merknad: Standardfeil i parentes. Signifikansnivå: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummykoding av kjønn med verdien kvinne som referansekategori. ² Variabelen opplevd inntekt er en dummykoding med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå som referansekategori. ³ Variabelen internett er kodet som en dummy med bruker ikke internett daglig som referansekategori. ⁴ Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med kategorien stemte ikke som referansekategori.

Tabell III.2 Sensitivitetsanalyse av tabell 4.1 og 4.2 med originale mediesystem-kategorier (16 land)

Variabler	Modell 0	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Wave 2004 (2002 som referanse)		-,010 (,015)	-,006 (,014)	-,036** (,014)	,003 (,013)
Wave 2006 (2002 som referanse)		-,0038 (,015)	,002 (,015)	-,069*** (,015)	-,001 (,014)
Wave 2008 (2002 som referanse)		,005 (,015)	,011 (,015)	-,095*** (,015)	-,059*** (,014)
Alder, sentrert		,001*** (,000)	,003*** (,000)	,004*** (,000)	-,002*** (,000)
Utdanning, sentrert		,025*** (,001)	,023*** (,001)	,019*** (,001)	,011*** (,001)
Mann ¹		,807*** (,010)	,803*** (,010)	,720*** (,010)	,563*** (,010)
Opplevd inntekt ²		,562*** (,014)	,564*** (,014)	,477*** (,014)	,314*** (,013)
Alder sentrert, kvadrert			-,000*** (,000)	-,000*** (,000)	-,000*** (,000)
Medieeksponering					
Tv-titting, timer				-,116*** (,006)	-,067*** (,005)
Avislesing, timer				,392*** (,010)	,152*** (,009)
Radiolytting, timer				,001 (,004)	-,010** (,004)
Anvender internett daglig ³				,461*** (,013)	,246*** (,012)
Kontrollvariabler					
Politisk interesse					,811*** (,006)
Stemte ved forrige valg ⁴					,199*** (,012)
Konstant	3,851*** (,091)	3,013*** (,081)	3,185*** (,080)	3,210*** (,073)	1,286*** (,060)
Log likelihood	-226879	-222253	-221612	-219919	-210354
Likelihood ratio	4034***	9252***	1280***	3386***	19130***
Stokastisk varians					
Individ (112391)	3,315	3,053	3,019	2,929	2,471
Land (16)	,133	,101	,098	0,079	0,048

Merknad: Standardfeil i parentes. Signifikansnivå: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummykoding av kjønn med verdien kvinne som referansekategori. ² Variabelen opplevd inntekt er en dummykoding med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå som referansekategori. ³ Variabelen internett er kodet som en dummy med bruker ikke internett daglig som referansekategori. ⁴ Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med kategorien stemte ikke som referansekategori.

Tabell III.3 Flernivåanalyse indre selvtillit og medieregimer, 16 land, fullstendig variant av tabell 4.3

Variabler	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,007 (,017)	-,006 (,017)	-,006 (,017)	,038** (,015)	,038** (,015)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,011 (,024)	-,008 (,024)	-,008 (,024)	,071*** (,022)	,071*** (,022)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,003 (,032)	,001 (,032)	,001 (,032)	,053* (,030)	,053* (,030)
Alder, sentrert	,004*** (,000)	,004*** (,000)	,004*** (,000)	-,002*** (,000)	-,002*** (,000)
Utdanning, sentrert	,019*** (,001)	,019*** (,001)	,019*** (,001)	,011*** (,000)	,011*** (,000)
Mann ¹	,720*** (,010)	,720*** (,010)	,720*** (,010)	,563*** (,010)	,563*** (,010)
Følt inntekt ²	,478*** (,014)	,477*** (,014)	,477*** (,014)	,315*** (,013)	,315*** (,013)
Alder sentrert kvadrert	-,0005*** (,000)	-,0005*** (,000)	-,0005*** (,000)	-,0003*** (,000)	-,0003*** (,000)
Tv-titting, timer	-,116*** (,006)	-,116*** (,006)	-,116*** (,006)	-,067*** (,005)	-,067*** (,005)
Avislesing, timer	,392*** (,010)	,392*** (,010)	,392*** (,010)	,151*** (,009)	,151*** (,009)
Radiolytting, timer	,001 (,004)	,001 (,004)	,001 (,004)	-,010** (,004)	-,010** (,004)
Anvender internett daglig ³	,462*** (,013)	,462*** (,013)	,462*** (,013)	,248*** (,012)	,248*** (,012)
Mediesystemer					
Polarisert pluralistisk			-,268* (,156)		-,0521 (,131)
Demokratisk korporativ		,268* (,156)		,052 (,131)	
Liberal		,277 (,234)	,009 (,218)	,195 (,195)	,143 (,182)
Politisk interesse				,811*** (,006)	,811*** (,006)
Stemte ved forrige valg ⁴				,198*** (,012)	,198*** (,012)
Nasjonal inntekt pr innbygger ⁵	-,004*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)	-,005*** (,001)
Konstant	3,310*** (,084)	3,129*** (,128)	3,396*** (,102)	1,354*** (,108)	1,406*** (,087)
Log Likelihood	-219914	-219913	-219913	-210344	-210344
Likelihood ratio	10***	3	0	19136***	0
Stokastisk varians					
Individ (160579)	2,929	2,929	2,929	2,471	2,471
Land (27)	,092	,077	,077	,053	,053

Merknad: Standardfeil i parentes. Signifikansnivå: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummykoding med kvinne =0. ² Opplevd inntekt er en dummykoding med verdien strever med å klare seg på dagens inntektsnivå =0. ³ Variabelen internett daglig er en dummykoding med bruker ikke internett daglig =0. ⁴ Variabelen stemte ved forrige valg er en dummykoding med kategorien stemte ikke =0. ⁵ Variabelen nasjonal inntekt per innbygger er tilbakestillt et år (lagged) og viser hvor mye borgerens politiske selvtillit endres om landets BNP økes med 1000 dollar.

Tabell III.4 Fullstendig variant av tabell 4.4, flernivåanalyse indre selvtillit, 27 land

Variabler	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,047*** (,014)	-,047*** (,014)	-,047*** (,014)	,005 (,013)	,005 (,013)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,095*** (,018)	-,096*** (,018)	-,096*** (,018)	,001 (,016)	,001 (,016)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,100*** (,023)	-,101*** (,023)	-,101*** (,023)	-,014 (,021)	-,014 (,021)
Alder, sentrert	,003*** (,000)	,003*** (,000)	,003*** (,000)	,003*** (,000)	,003*** (,000)
Utdanning, sentrert	,018*** (,000)	,018*** (,000)	,018*** (,000)	,018*** (,000)	,018*** (,000)
Mann ¹	,705*** (,008)	,706*** (,009)	,706*** (,009)	,705*** (,008)	,705*** (,008)
Følt inntekt ²	,463*** (,010)	,463*** (,011)	,463*** (,011)	,463*** (,010)	,463*** (,010)
Alder sentrert kvadrert	-,000*** (,000)	-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,000*** (,000)	-,000*** (,000)
Tv-titting, timer	-,068*** (,005)	-,068*** (,005)	-,068*** (,005)	-,049*** (,004)	-,049*** (,004)
Avislesing, timer	,402*** (,008)	,402*** (,008)	,402*** (,008)	,164*** (,007)	,164*** (,007)
Radiolytting, timer	,008** (,004)	,008** (,004)	,008** (,004)	-,006* (,003)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ³	,484*** (,011)	,484*** (,011)	,484*** (,011)	,265*** (,010)	,265*** (,010)
Medieregimer					
Polarisert pluralistisk			,048 (,140)		,125 (,121)
Demokratisk korporativ		-,048 (,140)		-,125 (,118)	
Liberal		-,186 (,189)	-,137 (,195)	-,065 (,163)	,059 (,168)
Nasjonal inntekt per innbygger ⁴	-,001	-,001	-,001	-,003***	-,003***
Politisk interesse				,817*** (,005)	,817*** (,005)
Stemte ved forrige valg ⁵				,188*** (,010)	,188*** (,010)
Konstant	3,258*** (,068)	3,302*** (,093)	3,254*** (,109)	1,446*** (,079)	1,321*** (,093)
Log likelihood	-315650	-315649	-315649	-302111	302111
Likelihood ratio	0,66	0,96	0	27076***	0
Stokastisk varians					
Individ (160759)	2,969	2,969	2,969	2,509	2,509
Land (27)	,112	,108	,108	,076	,076

Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummy med kvinne =0. ² Opplevd inntekt er en dummy med strever med å klare seg på dagens inntektsnivå =0. ³ Variabelen internett daglig er en dummy med bruker ikke internett daglig =0. ⁴ Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med stemte ikke forrige valg =0. ⁵ Variabelen nasjonal inntekt per innbygger er tilbakestilt et år (lagged) og viser hvor mye borgerens politiske selvtillit endres om landets BNP økes med 1000 dollar.

Tabell III.5 Sensitivitetsanalyse av tabell 4.1 og 2 med Blekesaune *et al.* (2012) regime-inndeling, 29 land

Variabler	Modell 0	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Wave 2004 (2002 som referanse)		-,011 (,013)	-,008 (,013)	-,040*** (,012)	-,002 (,011)
Wave 2006 (2002 som referanse)		-,036*** (,013)	-,031** (,013)	-,098*** (,013)	-,026** (,012)
Wave 2008 (2002 som referanse)		-,015 (,013)	-,010 (,013)	-,109*** (,013)	-,059*** (,012)
Alder, sentrert		,000 (,000)	,002*** (,000)	,003*** (,00)	-,004*** (,000)
Utdanning, sentrert		,023*** (,000)	,022*** (,000)	,018*** (,000)	,011*** (,000)
Mann ¹		,776*** (,009)	,771*** (,009)	,704*** (,009)	,538*** (,008)
Følt inntekt ²		,536*** (,011)	,545*** (,011)	,458*** (,011)	,318*** (,010)
Alder sentrert kvadrert			-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,000*** (,000)
Medieeksponering					
Tv-titting, timer				-,069*** (,005)	-,051*** (,004)
Avislesing, timer				,401*** (,008)	,162*** (,007)
Radiolytting, timer				,007* (,004)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ³				,484*** (,011)	,268*** (,010)
Kontrollvariabler					
Politisk interesse					,813*** (,005)
Stemte ved forrige valg ⁴					,190*** (,010)
Konstant					
	3,819*** (,070)	3,097*** (,066)	3,278*** (,065)	3,225*** (,065)	1,344*** (,058)
Log likelihood	-338838	-332387	-331341	-328946	-314917
Likelihood ratio	5896***	12901***	2093***	4789***	28058***
Stokastisk varians					
Individ (167254)	3,336	3,114	3,075	2,988	2,527
Land (29)	,140	,121	,117	,114	,087

Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹Variabelen mann er en dummy med kvinne =0. ²Opplevd inntekt er en dummy med strever med å klare seg på dagens inntektsnivå =0. ³Variabelen internett daglig er en dummy med bruker ikke internett daglig =0. ⁴Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med stemte ikke forrige valg =0.

Tabell III.6 Sensitivitetsanalyse av tabell 4.3 med Blekesaune *et al.* (2012) sin regime-inndeling

Variabler	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9
Wave 2004 (2002 som referanse)	-,029** (,013)	-,030** (,013)	-,296** (,013)	,013 (,012)	,013 (,012)
Wave 2006 (2002 som referanse)	-,074*** (,017)	-,074*** (,017)	-,074*** (,017)	,007 (,016)	,007 (,016)
Wave 2008 (2002 som referanse)	-,072*** (,021)	-,071*** (,021)	-,072*** (,021)	-,008 (,019)	-,008 (,019)
Alder, sentrert	,003*** (,000)	,003*** (,000)	,003*** (,000)	-,004*** (,000)	-,004*** (,000)
Utdanning, sentrert	,018*** (,000)	,018*** (,000)	,018*** (,000)	,011*** (,000)	,011*** (,000)
Mann ¹	,704*** (,008)	,704*** (,008)	,704*** (,008)	,538*** (,010)	,538*** (,010)
Følt inntekt ²	,458*** (,010)	,458*** (,010)	,458*** (,010)	,318*** (,009)	,318*** (,009)
Alder sentrert, kvadrert	-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,001*** (,000)
Tv-titting, timer	-,069*** (,005)	-,069*** (,005)	-,069*** (,005)	-,052*** (,004)	-,052*** (,004)
Avislesing, timer	,401*** (,008)	,401*** (,008)	,401*** (,008)	,162*** (,007)	,162*** (,007)
Radiolytting, timer	,007** (,004)	,007** (,004)	,007** (,004)	-,006* (,003)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ³	,484*** (,010)	,484*** (,010)	,484*** (,010)	,269*** (,010)	,269*** (,010)
Sørlige mediesystemer ⁴			-,146 (,185)		,016 (,162)
Østlige mediesystemer		,131 (,164)	-,015 (,174)	,052 (,143)	,067 (,152)
Anglosaksiske mediesystemer		,113 (,267)	-,033 (,271)	,089 (,232)	,105 (,236)
Kontinentale mediesystemer		,149 (,185)		-,016 (,162)	
Nordlige mediesystemer		,076 (,209)	-,070 (,288)	-,062 (,183)	-,046 (,186)
Politisk interesse				,814*** (,005)	,814*** (,005)
Stemte ved forrige valg ⁵				,189*** (,010)	,189*** (,010)
Nasjonal økonomi pr innbygger	-,002** (,001)	-,002** (,001)	-,002** (,001)	-,003*** (,001)	-,003*** (,001)
Konstant	3,260*** (,066)	3,242*** (,171)	3,279*** (,237)	1,317*** (,150)	1,468*** (,208)
Log likelihood	-328944	-328943	-328943	-314910	-314910
Likelihood ratio	28053***	1	0	28066***	0
Stokastisk varians					
Individ (167254)	2,988	2,988	2,988	2,527	2,527
Land (29)	,113	,110	,110	,083	,083

Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹Variabelen mann er en dummy med kvinne =0. ²Opplevd inntekt er en dummy med strever med å klare seg på dagens inntektsnivå =0. ³Variabelen internett daglig er en dummy med anvender ikke internett =0. ⁴Variabelen for medieregimer er lagt til som et dummiesett. ⁵Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med stemte ikke forrige valg =0.

Tabell III.7 Replikasjon av tabell 4.1 og 4.2 med tre nivåer

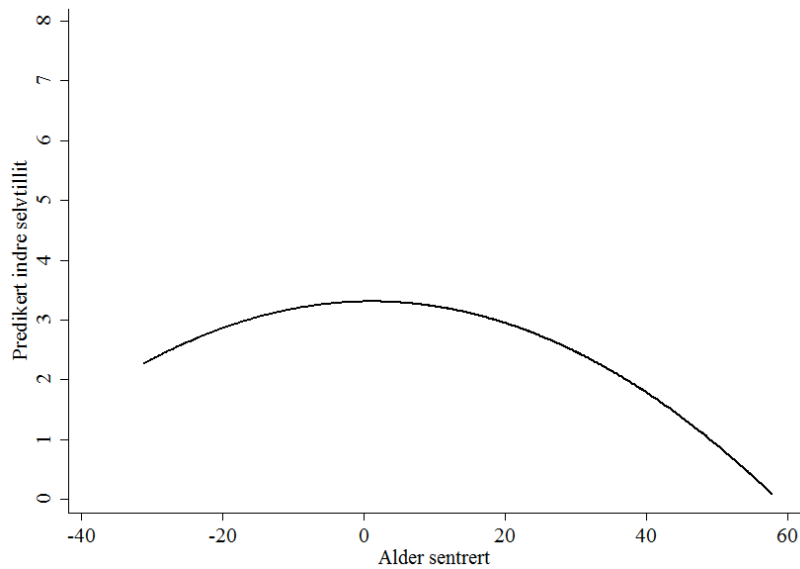
Variabler	Modell 0	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Alder, sentrert		,000 (,000)	,002*** (,000)	,003*** (,000)	-,004*** (,000)
Utdanning, sentrert		,024*** (,000)	,022*** (,000)	,019*** (,000)	,011*** (,000)
Mann ¹		,776*** (,009)	,772*** (,009)	,707*** (,009)	,543*** (,008)
Opplevd inntekt ²		,536*** (,011)	,544*** (,011)	,459*** (,010)	,317*** (,010)
Alder sentrert, kvadrert			-,001*** (,000)	-,001*** (,000)	-,000*** (,000)
Medieeksponering					
Tv-titting, timer				-,069*** (,005)	-,050*** (,004)
Avislesing, timer				,400*** (,008)	,162*** (,007)
Radiolytting, timer				,007* (,004)	-,006* (,003)
Anvender internett daglig ³				,485*** (,011)	,268*** (,010)
Kontrollvariabler					
Politisk interesse					,817*** (,005)
Stemte ved forrige valg ⁴					,187*** (,010)
Konstant	3,845*** (,068)	3,104*** (,065)	3,288*** (,064)	3,173*** (,064)	1,326*** (,057)
Log likelihood	-325077	-318772	-317753	-315447	-301928
Likelihood ratio	5665***	12611***	2037***	4612***	31652***
Stokastisk varians					
Individ (160579)	3,336	3,084	3,045	2,959	2,501
Landår (89)	,015	,015	,014	,016	,011
Land (27)	,119	,107	,103	,099	,074

Merknad: Standardfeil i parentes, Signifikansverdier: *** p<0,01, ** p<0,05, * p<0,1. ¹ Variabelen mann er en dummy med kvinne =0. ² Opplevd inntekt er en dummy med strever med å klare seg på dagens inntektsnivå =0. ³ Variabelen internett daglig er en dummy med bruker ikke internett daglig =0. ⁴ Variabelen stemte ved forrige valg er en dummy med stemte ikke forrige valg =0.

Formelen for nullmodellen med tre nivåer kan defineres som: $Y_{ij} = \beta_0 + \kappa_{0j} + \mu_{0j} + \varepsilon_{ij}$, hvor κ_{0j} representerer de stokastiske nivå 3-feilleddene.

Appendiks IV: Testing av forutsetninger

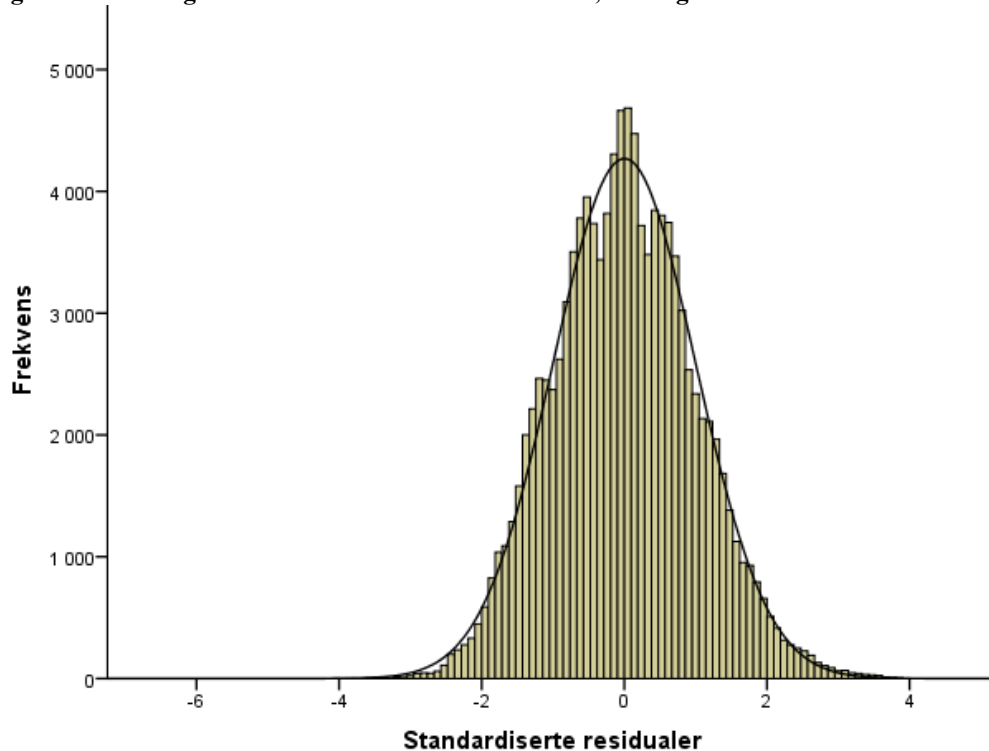
Figur IV.1 Effektplo over kurvelineariteten mellom alder og indre politisk selvtilitt

Merknad: Utdanningsvariabelen er allerede satt til gjennomsnitt ettersom den er sentrert. De resterende variablene er satt til referansekategoriene. Regresjonslikningen er basert på modell 2, tabell 4.1:

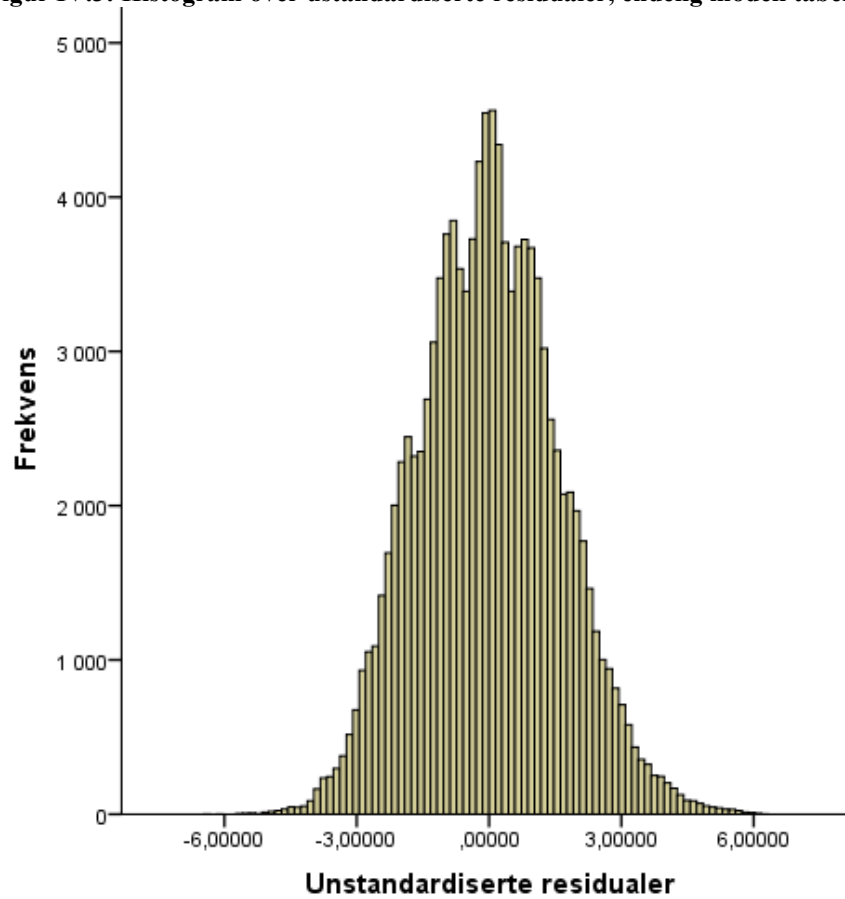
$$y = 3,306 + (\text{ageac} * 0,002) + (\text{ageacsqr} * (-0,001))$$

Figur IV.2: Histogram over standardiserte residualer, endelig modell tabell. 3.4

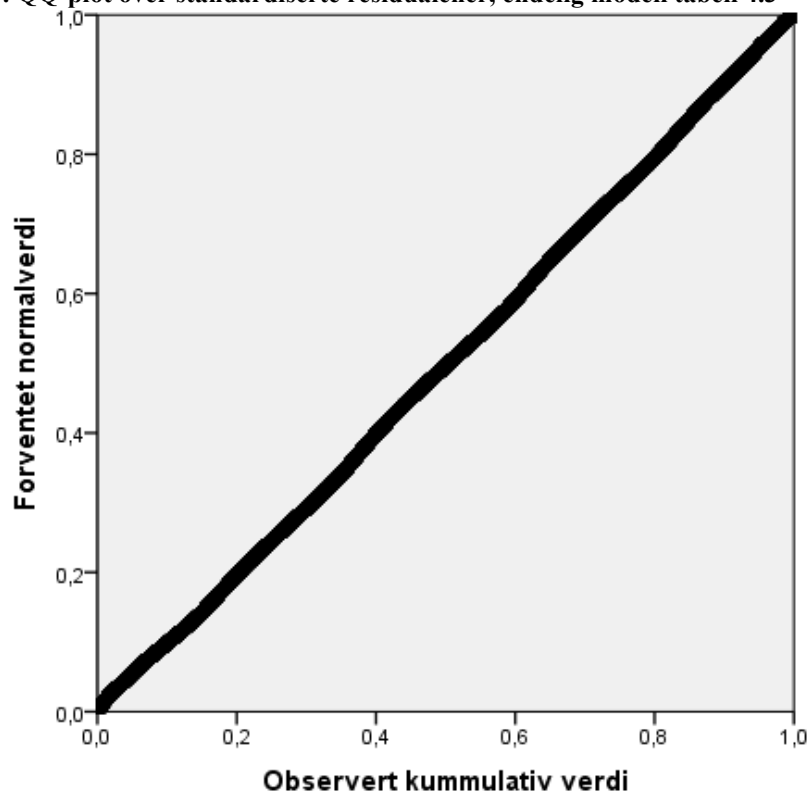
Merknad: Gj.snitt = 0,000, st.avvik = 1, N = 112391.

Figur IV.3: Histogram over ustandardiserte residualer, endelig modell tabell. 3.4

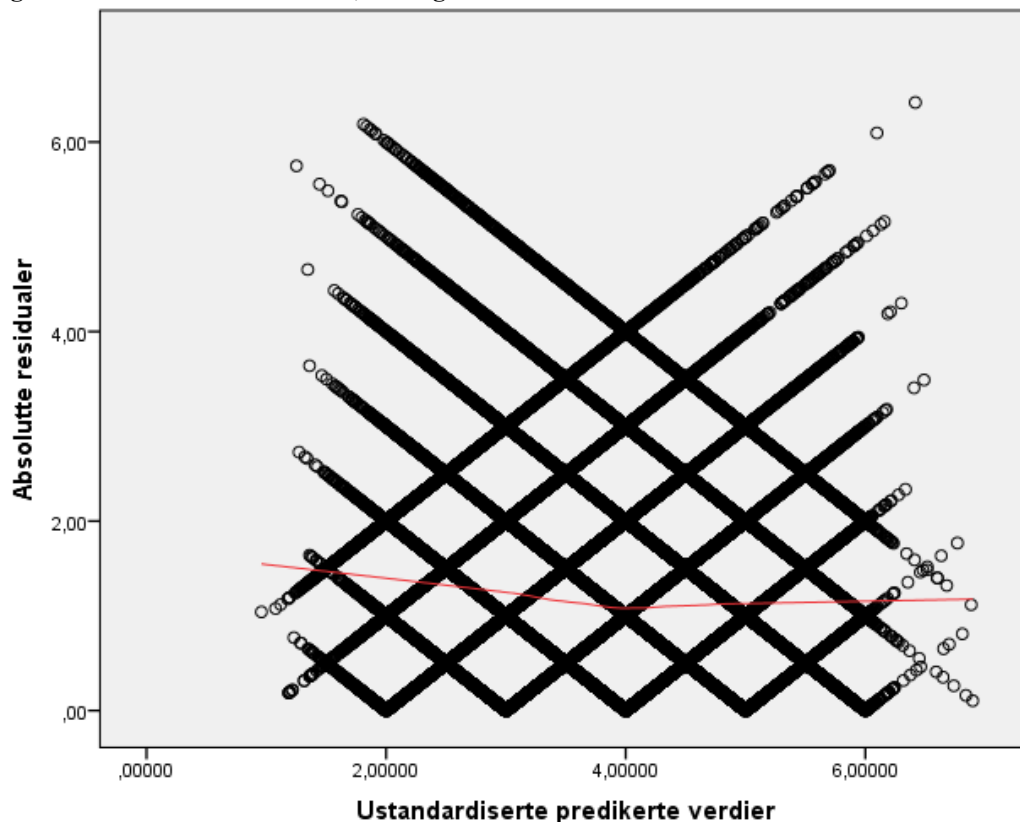

Merknad: Gj.snitt = 0, st.avvik = 1,585, N= 112391

Figur IV.4: QQ-plot over standardiserte residualener, endelig modell tabell 4.3

Figur IV.5: Absolutte residualer, måling av heteroskedastisitet

Tabell IV.1 Toleransestatistikk alle variabler, tabell 4.3

Wave 2004	,643
Wave 2006	,579
Wave 2008	,469
Stemte ved forrige valg	,809
Mann	,962
Utdanning sentrert	,937
Politisk interesse	,813
Demokratisk korporative medieregimer	,550
Polarisert pluralistiske medieregimer	,601
Alder sentrert	,712
Nasjonal inntekt per innbygger	,572
Generell tv-titting, timer	,909
Generell radiolytting, timer	,961
Generell avislesing, timer	,841
Opplevd inntekt	,910
Anvender internett daglig	,795

Merknad: Alder sentrert kvadrert er utelatt fra tabellen ettersom den består av samme komponenter som alder sentrert. Det er derfor forventet og akseptabelt at kurveleddet vil gi noe multikolinearitet.